

31/395

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 }
సంపుటము ౧౪ }

చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ జనవరి నెల 4-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర పుష్యమాస శుద్ధ ప్రథమ.

No. 232 }
సంచిక ౨౩౨ }

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే నేలకు నేలు యోగ్యతావత్తములు వాందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
బెబుకుల భేదించును వాపుల దూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవల కరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి సహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివిధి, మ ద్రాసు లేక, 249 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

చెన్న పురి రాయల్ థియేటరు నందు
9-12-1926 తేదినండి 9-1-1927 తేదివరకు ప్రతిదినము

మధుర ఒరిజినల్ బాయిస్ కంపెనీ వారు
రూ 1,50,000 ఖర్చుచేసి తయారు చేసినట్టి.

దశావతారము ను ప్రదర్శింతురు

పగటి నాటకములు:—సోప, బుధ, కుక్ర, ఆదివారములందు సాయంత్రము 5 గం-30 నిమిషములకు ప్రారంభించబడును
రాత్రి నాటకము:—మంగళ, గురు, శనివారములందు రాత్రి 9 గంటలకు ప్రారంభించబడును.
టిక్కెట్ల ధరవివరములు:—రూ 3, 2, 1 అశాలు 8 మాత్రమే
ముఖ్యగమనింపు:—మొదటి రెండుతరగతులు మాత్రమే టి 1-కి ర్పు 0-8-0 చొప్పున అధికముగా చెల్లించిన రిజర్వేషన్లుబడును.
3257 ఎస్. ఎం. నచ్చిదానందపిల్లై, ప్రొప్రైటరు.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3103
Apply to:—
Imperial Telegraph Collage, Del

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తును గురించి ధర్మన్యాయంబు 5 ప్రశ్నల
వ్రాసి పంపినయెడల సరియగు బహులు వ్రాసి పంపెనను
ప్రశ్న వ్రాయుకాలము లేక జాతకనకలైనను తెలుపవలెన
5 ప్రశ్నలకు రూ 1-0-0. పై ప్రతిప్రశ్నకు రూ 0-4-0
వి. పి. శిర్డులు 0-4-0 అవును. (256)
ఆంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము,
తిరుత్తణి.

ముత్తయ్య కంపెనీ నిలవ బట్టల విక్రయము

15 - 12 - 1926 తేదినండి ప్రారంభింపబడినది.

విలువగల చీరలు, మంచి ట్రైడ్ గుడ్డలు, వూల్ గుడ్డలు, లాగులకును వర్తులకును ఉపయోగపడు పలురకము లగు సిల్కు గుడ్డలు, చిత్రము లైన
దుస్తులు యింకను వందలకొలది యితర రకముల గుడ్డలు అతిచౌక ధరకు యివ్వబడును. ఈతరుణమును పోగొట్టుకొని అవతల చింతింపకును.

కె. యస్. ముత్తయ్య కంపెనీ, 287 ఎస్టే నేడ్
మదరాసు.

తల్లిగు మహాసభ

మల్లిం మతాభివృద్ధి తీర్మానము

హిందూమతపుల బహిష్కరణము

డిల్లీ, డిశం 31:—తల్లిగు మహాసభలో ప్రతి మహమ్మదీయులను తనకు కావలసిన వస్తువుల నన్నింటిని మహమ్మదీయుల చృష్టే కొనవలయుననియు ప్రతి పది సంవత్సరములకున కనీసము ముగ్గురు హిందువులైన మహమ్మదీయ మతములో కలుపవలెనని ప్రతి మహమ్మదీయును పట్టుబట్టవలెననియు లాహోరు బార్లిష్మెంట్ మహమ్మదు అమీన్ గారిచే తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింప బడెను. (ఫ్రీ ప్రెస్)

అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ వార్త

డిల్లీ, డిశం 31:—తల్లిగు మహాసభ కడపటి సమావేశమున నిన్నటిరాత్రి లాహోరు బార్లిష్మెంట్ మహమ్మదు అమీన్ గారు మహమ్మదీయులందరను తమకు కావలసిన వస్తువుల నన్నింటిని మహమ్మదీయులనుండియే కొనవలెననియు పదిసంవత్సరములలో కనీసము ముగ్గురు హిందువులైన మహమ్మదీయ మతములో చేర్చవలెననియు బోధించిరి. సుమారు 15 వందలమంది సభ్యులుగల సభయంతయు నీ తీర్మానమున కామోదమును దెలుపుచు హర్షభావముల నొనర్చును.

మరియు మహమ్మదు అమీన్ గారి టు చెప్పిరి:—తల్లిగు యుద్ధమును కొరకై ప్రస్తుత మన్నియుద్ధములను కట్టిపెట్టవలెను. 15 కోట్లవరకు మహమ్మదీయుల సంఖ్యను హెచ్చుచేసి తుదకొక్క హిందువుడైన లేకుండ అందరిని మహమ్మదీయులలో కలుపుటయే మియుద్దేశ్యమై యుండవలెను. 15 కోట్ల మంది మహమ్మదీయులైన పిదప స్వరాజ్యమువచ్చినట్లయిన మహమ్మదీయులే హిందూదేశమును కాపించి యేలగలరు.

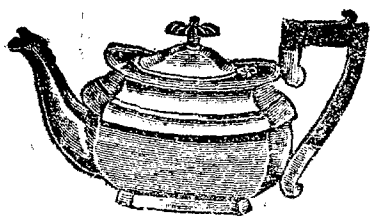
పిమ్మట విరాళములు వసూలుచేయబడెను. చాలమంది సొలుకు 200 వరకు యిచ్చెదమనిరి. తనకు వచ్చు నెల ఆదాయ మంతయు తల్లిగు యుద్ధమున కిచ్చెదనని యొకరు చెప్పిరి.

బొంబాయి, డిసెం 31:—మరాఠీ చరిత్రకారుడు విశ్వనాథ శాస్త్రిరాధ రాజవాడిగారు ధూలియాలో నేటి యుద్ధయమున పరమపదించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

చేదారంలేదు, కూలితక్కువ అను డాబు ప్రకటనలను చూచి

మోసపోకుడు!

(1)

మా కాతాదారులు యితరులు మోసపోకుండుటకై ఈదిగువ తెలుపబడిన విలాసమునకే రావలెను. మావద్ద నూతన మోస్తరుల బంగాళు, వెండిగలు, పుష్కర రాగములు కెంపులుచేర్చి తయారుచేయబడిన నగలు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. హాజరులో లేనివి సకాలమున తయారుచేసి యివ్వబడును. సవరంబంగారమునకు సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము. ఇదివరకు మావద్దజేరము చేసినవారిని నడిగిన తెలియును. ముఖ్య గమనింపు:—బయటిప్రాయందుండు వర్తకులకు వెండిగన్నెలు, తల్లులు, కాలగొలుసులు, ఇతరసామానులు ప్రత్యేక ధర ప్రకారము సరిఫర చేయబడును. పూర్తి వివరమునకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

"తగిలివిలాసము:—ఉమ్మడియూర్"

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మీగడవలెనమృద్ధిగానుండు

మరుగువలన నుఖముగా

త్రైరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖము ఎండనీయదు.

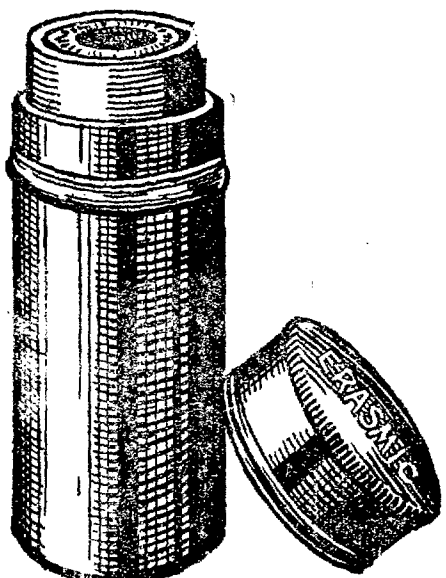
ఎరాసిమిక్

వే వింగుస్టిక్

ఎరాస్మిక్ పర్ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

అన్ని స్టోరులందును దుకాణదారులయొద్దను దొరకును.

2039

శ్రీస్వామిశ్రద్ధానందుని మరణానంతరము

బహిరంగసభలలో విలాసము

పోలీసువారి చాకచక్యము

గొప్పకుట్ర యని గ్రహించుట

బెడరించు తెలిఫోను సంజేశములు

బొంబాయి, డిసెంబరు 31:—బొంబాయి మహిళా సభవారు నిన్నరాత్రి సభచేసి శ్రద్ధానందుని హత్యలన తమకు గలిగిన విషాదమును వెల్లడించిరి. వారిత్యాగహర్షమునే యనుసరింప దీర్చానించిరి. సభయినతరువాత ఊరేగింపుగావించిరి.

బహిరంగసభలో జఫరాల్లిగారి కవమానము

లాహోరు, డిసెంబరు 31:—బహిరంగసభ స్వామి జీవరణమునుగూర్చి మాటాడెదలవిన జఫరాల్లిగారిని సభ్యులు మాటాడనీయనందున వారికిగలిగిన యవమానమును జఫరాల్లిగారిట్లు జమించాడు పత్రికాయందు వ్రాసిరి. "ఇట్టి అసహ్యకరముగ అవమానములన అసహ్యతగలిగివలెనే నేను కాంగ్రెసు నుండి తప్పుకొనిన నాయందు దోషమేమియు నుండదు. కాని శ్రద్ధానందునిమరణమునలన వారికి గలిగిన విషాదము మర్యాదకు తాపీతకపోయెను. కావున ముందు వారు మర్యాదస్థులగురురను నమృతముతో దానిని మరచుచున్నాను. కాంగ్రెస్ హిందూమహమ్మదీయసభ్యులను చేకూర్చగల దని నమ్ముచున్నాను. హిందువులకేగాక మహమ్మదీయులకును కాంగ్రెసు మాత్రమే.

అఖిలభారత శ్రద్ధానందుని

డిల్లీ, జనవరి 1:—శ్రీస్వామి కార్యనిర్వహణమొకరకు అస్పృశ్యతను తొలగించుటకు, శుద్ధిసంఘటనోద్యమముల నడపుటకు అఖిలభారత శ్రద్ధానందుని ఏర్పరచి బ్రష్టిలచేతిలో నుంపవలెనని లజపతిరాయిగారు వివరింపిరి. అఖిలభారతమందు పేర్కొనకగన్న హిందూనాయకలే కుట్ర స్త్రీలుగా నుంపబడుదురు. లజపతిరాయిగారి యాధిపత్యమున తాత్కాలికసంఘమొకటి ఏర్పడెను. నిధికి 10 లక్షలు రావలెను.

లజపతిరాయిగారిట్లు వివరింపిరి. "ఈ నిధి హిందువులకు ముఖ్యము. అదిగాక దేశమునకును సామాన్యముగ ప్రపంచమంతకును అవసరము. అస్పృశ్యత దేశమునకు అపకీర్తి, కళంకము, జనసామాన్యమునకు ద్రోహము. అది తొలగించుట అవసరము కాంగ్రెసు అంగీకరించి దేశ ఆభ్యుదయమునకు అవసర మనిరి. మతసమ్మతములు, వాటిని ప్రచారము చేసికొనుటకును స్వాతంత్ర్యము ప్రపంచమునకవసరము. దాని కెట్టియడ్డను నుండరాదు. శ్యామధర్మములను స్థాపింపవలెను. భారతజాతీయందలి అన్ని సంఘములవారును విరివిగ విరాళముల నిత్తురని నమ్ముచున్నాను. సర్వజను మనగాక! (అ ప్రెస్)

పోలీసువారు - శ్రద్ధానందుని హత్య

జనవరి 1:—స్వామిశ్రద్ధానందుని హత్యగూర్చిన కేసులో విషయములన్నియు పోలీసువారు రహస్యముగ నుండుచున్నాడు. కాని పోలీసువారికి దొరకినంతవరకు సమాచారము వలన హత్యకు చెనుక నొకకుట్రయన్నదనియు అదిసామాన్యమైనదిగాదని తెలియుచున్నది. హిందూనాయకులను ఎక్కడినుండియో తెలియకండ తెలిఫోనులో బెడరించుచు మహమ్మదీయుల కపాయకరముగ విషయములందు ఏమాత్రము జోక్యము గలిగించికొనినను జాగ్రత్తయని వచ్చిన సంజేశములు 24వరకు పోలీసువారిచేవిని బడెను. దేశ మందలి యితర సభలములలో ఆ నాడే జరిగిన విషయములకును హత్యకును సంబంధమున్నదనియు పోలీసువారికి తెలియవచ్చెనట.

హత్యనుగూర్చి ఏ కథను నిర్మించినట్లెంతవరకును లేదు. బెట్టియము పిష్టలు సమస్య ఇంకను లేలలేదు. పోలీసువారు దానినిగూర్చి ఎక్కువ శ్రద్ధతోనిశ్చయమున్నాడు. ఇంకను ఇతరులకు ప్రాముఖ్యమైన అచోకీలు దొరకినవి. వింతసందేశము వలన చాల ఆందోళనముగ నున్నది. వీధిలోని వదంతు లెన్నియున్నవో పోలీసువారికథనము లన్నియున్నవి. ఇంతకేను ఏ సిటిలోనున్నదో తెలుపకకన్యగాదు.

రిమాండుమాడవ లేదీతో నాఖరను. పోలీసువారు తిరిగి రిమాండు కోరుదురు. కొందరి వ్యవస్థల సమాచారము తెలిసినది. దానివలన కొంత అనుమాన మేర్పడినది. హత్యకు ముందును తరువాతనుగూడ వారు శ్రద్ధానందుని చర్యల నాపుటకు చేసిన ప్రయత్నములు తెలియవచ్చెను.

ఆర్మిమార్చను, దేవీదయాలగార్లు చాల కష్టపడుచున్నాడు. వారు సభలీకృతులు గావచ్చును. పోలీసువారు అచోకీవిషయమైన విషయములైనను తెలిసికొనగోరుచున్నారు.

మాల్ఖానాలు ఆర్యమతము స్వీకరించుట

డిల్లీ, డిసెంబరు 31:—భారత కుడి సభవారు సాంబాను గ్రామ మాల్ఖానా రాజపుత్రుల నుతిరిగి ఆర్యమతములో గలుపుకొనిరి. స్వామివారి మరణస్మృతికముగ నింతకంటె మంచిపనిలేదనుచున్నాడు. సామూరరాజావా రాజీనమున విందుగాజించిరి. సుమారు 1500 మంది విచ్చేసిరి రాపు సామోలు అవాగరుగారు వారితో భుజించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్)

అబ్దుల్ రహిమానుగారు

జనవరి 2:—స్వామి శ్రద్ధానందుని హత్యనుగూర్చియే ప్రజలయందు సంఘటనముత్పన్నలేదు. అబ్దురరహిమానుగారిట్లు పెల విచ్చిరి: "కోగియే ముసలివాడైనస్వామిని చంపుట దురాగతము. అది రెండు సంఘములకు సభ్యులు గుదుర్చుచున్న సమయమునచేయుట దురదృష్టమే. ఇది ఒకవ్యక్తిచర్యయే. కాని కుట్ర యని తోచుటలేదు.

షేకు మహమదు అబ్దులాగారు

ఇట్టిహోరత్యకు గారామైనవాడు పిట్టివాడైనను లేక మతపిచ్చివాడైననుగావలెను. ఇస్లాముమతము ఇట్టిచర్యల నంగీకరింపదు. స్వామివారిహత్యను నిజమైన మహమ్మదీయులు నిరసింతురు. నైహూగారు చెప్పినట్లు ఈహత్య ఉభయసంఘముల వైరమును పెంపొందింపరాదు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

బెహారు, జనవరి 2:—అచ్చట శ్రద్ధానందుని స్మారకముగ అతిశాంతిలో దినమంతయు గడపబడెను. ఒక బహిరంగసభ జరిగెను. దానిలో శుద్ధిసంఘటనోద్యమములగూర్చి యువస్వసింపబడెను. హిందూమహమ్మదీయసభ తీర్మానము లంగీకరింబడెను నిధిని పోగుచేయుటకును శుద్ధిసంఘటనోద్యమముల నడపుటకును తీర్మానించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

అన్యతసరము డిసెంబరు 31:—కేంద్ర సిక్కు సంఘమువారు పంజాబు శాసన సభలోని సిక్కు సభ్యులకు ముగ్గుతి వర్గమును బలపరచవద్దని తంజినంపిరి. శాసనసభ నామినేషనుల గూర్చి శాసనసభాసంఘమువా రాలోచింతురు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

మద్రాసు కార్పొరేషను వారి ఆడిటు రిపోర్టు

ప్రభుత్వ విమర్శనము

2. ఆడిటు రిపోర్టు విషయమై అడుగబడిన ప్రశ్నలకు కార్పొరేషనువారు జవాబులిచ్చుటకు 1 సం॥రము 8 నెలల కాలము పట్టినది.

1. జనరల్ - రివిన్యూ

3. 4 పేరానుగూర్చి: ఈ పేరాలో సమాచారము చేయబడిన రీతి చర్చలతోలూ అడ్వాన్సులు కార్పొరేషను లెక్కలలో జమకట్టబడినవో లేదో కమిషనరుగారు తెలియజేయవలసియున్నారు.

4. 7 (డి) పేరా: ఎం.ఎ. పార్థసారథి అయ్యంగారు రంగస్వామిచెట్టి, శ్రీనివాసఅయ్యంగారు వీరు బాకీ ఉన్న మొత్తములను రాబట్టుటకు దావాలు దాఖలుచేయబడినవా లేదా? లేనియెడల వ్యవహారం ఏస్థితిలోనున్నది?

5. 9 (బి) పేరా:

బడ్జెటు (సానుసరించనా) మొత్తములను మించిన ఖర్చులకు సదరు ఖర్చులు చేయబడిన సంవత్సరములో పలకే స్థాయి సంఘముయొక్క అనుమతిని 1919 సం॥రపు సిటీమ్యునిసిపలు అక్టుయొక్క 161 సెక్షన్ ప్రకారము పొందియుండవలసివచ్చింది.

6. 10 (ఎ) పేరా:

వృత్తిపన్ను రివిన్యూ రిజిస్టరులో సదరు వృత్తిపన్ను యొక్క వివరములను, ఎంతెంత మొత్తము రివిన్యూ చేయబడినదిని స్పష్టముగా కనబరచవలసినదని, అధికముగా వాడుకొన్న కుళాయి నీటి ఛార్జీలకు విధింపబడిన ఛార్జీ, వసూలైన మొత్తం గాక బాకీ యీ వివరములు రిజిస్టరులో స్పష్టముగా తెలియజేయబడి రివిన్యూ అఫీసరులకు ఆమోదింపబడవలసినది. పై రెండు రిజిస్టరులకున్న ప్రతి పేజీయొక్క చివర వెరళి మొత్తములు లేల్చవలసినది కమిషనరుకు తెలియజేయడమైనది.

7. 10 (బి) పేరా:

రావలసిన వరుంబడిమొత్తం, వసూలైన మొత్తములను తెలియజేసే డిమాండు రిజిస్టరులను బిల్ మత్తా లావాదేవీలను మాత్రమే గాక చిల్లర రివిన్యూ పద్ధతులకు కూడా అట్టి రిజిస్టరులు అమలులో ఉంచవలెను.

8. 10 (సి) పేరా: సానుజన్మదాఖలా రివిన్యూ నిల్వబాకీ పద్ధతుల వివరంగా సానుజన్మదాఖల మరుసటి సంవత్సరం చింతాలోకి ఉతారుచేసి రకంవారీగా సదరు నిల్వబాకీలను వెరళిచేసి వెరళిమొత్తములను అక్షరాలావ్రాసి సానుజన్మ డిమాండు రిజిస్టరు లెక్కలతో విలియంపడునట్లు చేయవలెను.

9. 11 పేరా:

డిమాండు- వసూలు- నిల్వబాకీలలోని తేడాలు తిరిగి రానివ్వగూడదు.

10. 12 పేరా:

1921-22 సం॥రంలో అంత్యమైన తర్వాత 7 సం॥ త్వరములలో కార్పొరేషనుపన్నుల వసూళ్ల మొత్తం క్రమశః తగ్గుచున్నట్లు కనిపించినదని ఇట్లు తగ్గుటకు కారణము బాకీ వసూళ్లు చేయు సిబ్బందియొక్క అసమర్థతయే యనియు మున్యుండ్ల నా వ్యవహారము బాగ్ తగ్గా చేయుటకు ఏర్పాట్లు చేయవలసినదనియు గవర్నరు మెంటు ఖజానా శాఖవారు 1923 ఆగస్టు 11 తేదీన 274 నెంబరు జీ.ఓ.లో 1920-21 సం॥రపు కార్పొరేషను ఆడిటు రిపోర్టును విమర్శిస్తూ వెల్లడించుచున్నారు. ఈ మండలింపు చేసిన తర్వాత కూడా 1921-22 సం॥రంపై ముఖ్యమైన రివిన్యూ పద్ధతులలోనే వసూళ్ల మొత్తము క్రమేణ తగ్గుతూ వస్తోంది. వసూలుగాకయున్న నిల్వబాకీ మొత్తములు అంతకంతకు హెచ్చుతున్నవి.

ఈను స్త్రీ విషయమై చెప్పబడిన సమాధానము గవర్నరు మెంటువారికి తృప్తిగా నచ్చలేదు. ఇట్టి విచారకరమైన దురవస్థ ఎందునట్లు కలుగుచున్నదో కార్పొరేషనువారు త్వరగా విచారించి కనిపెట్టి తగిన ప్రతిక్రియ వెంటనే చేయవలెను.

2 భాగం-ఆరోగ్యశాఖ

11. 2 పేరా:

కంట్రాక్టుదారులు వారివారి అధికారములను చలాయించుటకు పూర్వము ఖరారునామాలను వ్రాసి దాఖలుచేయడము ఆవశ్యకమనే సంగతి కార్పొరేషనువారు గ్రహించి తీర్మానము చేసినందుకు గవర్నరు మెంటువారు సంతోషించినారు కాని, ఈవినింగుబాటలో దుకాణములను ఇజారా తీసికొన్న సి.వి. మనిషామి నాయుడు వద్దనుంచి తగినంత హామీ తీసికొని, ఖరారునామా వ్రాయించి తీసికొక పూర్వమే దుకాణములను ఎండుకు భుక్తపరచినాలో కమిషనరుగారు తెలియజేయవలెను.

12. 8 పేరా:

కన్సల్టేన్సీ పనిముట్లను గౌరవ సాధన సామగ్రిగా గాను ప్రత్యేక నిలువధనము విషయమై 1926 సెప్టెంబరు 10 తేదీ జి.ఓ. 894 యల్.ఆండ్. యం. లోని 9 పేరాను కాన్సిలువారు గమనించవలసియున్నది.

3 భాగం-వర్క్యూడి పార్టు మెంటు

13. 8 (సి) (డి) పేరా:

ఈ పేరాలో నూచింపబడిన అసందర్భములు తిరిగి తటస్థించకుండా కమిషనరుగారు శ్రద్ధవహించవలెను.

14. 8 (ఇ) పేరా:

ఈ పేరాలో పొందుపరచబడిన సలహాను కమిషనరుగారు త్వరలో అమలులోకి తీవలెను.

15. 8 (ఎఫ్) పేరా:

యానివేదిక తయారుచేయబడిన సంవత్సరంలో వర్క్యూడి పార్టు మెంటు దు. 12,111 లు నష్టమునకు పడింది. ఈ వర్క్యూడి పార్టు వాటి ఆదాయములను నవి ఆధారపడియుండునట్లుగా గాని కలిగిన నష్టమును తగ్గించుటకు గాని త్వరలో ఏర్పాట్లు చేయవలెను ఇందుకు 1926 సెప్టెంబరు 10 తేదీన 8945 నెంబరు జి.ఓ. లోని 12 పేరా చూడవలెను.

16. 8 (జి) పేరా:

వర్క్యూడి పార్టు యొక్క లాభనష్టముల ధృవపత్ర తయారు చేసే సందర్భంలో యంత్రపు సామానులను పైట్టిన పైట్టుబడి యొక్క వడ్డీని లెక్కలోనికి తీసికోవలసినదని ఎజ్జామినరుగారు నూచించిన సలహా విషయం కార్పొరేషనువారు త్వరగా తీర్మానము చేయవలెను. ఇప్పుడీ విషయమైన ఆలోచనా వ్యవహారము ఏస్థితిలో ఉన్నదిని కమిషనరు తెలియజేయవలెను.

17. 8 (హెచ్) పేరా:

ఆయా ఓవరు శ్రీమద్ వివిధిగా ఉండే "పనిముట్ల సాధనము" బాటిల్ తొలు ప్రకములు కాకుండా, వర్క్యూడి పార్టు అంతటికి నిర్వహించే ప్రాముఖ్యత ఉండే ప్రత్యేకముగా నుండునని కమిషనరుగారికి తెలియజేడమైనది. కాబట్టి లోకలు ఖండు అక్కాంట్ల ఎజ్జామినరు సలహాయుచ్చి సరిగా సదరు ప్రత్యేక రిజిస్టరును వాడుకలో నుంచవలెను.

4 భాగం స్పెషల్ వర్క్యూడి పార్టు మెంటు

18. 2 పేరా:

క్రిందియొక్క గుణాలు ఉపయోగించుచున్న స్టాకులు క్కులపద్ధతి చాలా కలుగుతుంటున్నది. ఆయా యొక్క తననడకు వచ్చిన ప్రతి పనిముట్లను సంబంధించిన లావాదేవీలు కొన్ని పేజీల వరుసలో ప్రత్యేకించి తన స్టాకులకు లోకనవచ్చునట్లు గాని ఇప్పుడున్న పద్ధతిగా సదరు వివరములు దూరముదూరముగా పుస్తకములోని పేజీలలో వెల్లడిచెయ్యవలెను. దుటగాని వేర్వేరు పుస్తకములలో కనబర్చుటగాని కూడదు.

19. 8 పేరా:

కాన్సిలువారు ఇచ్చిన జవాబు ఆడిటు రిపోర్టులో అడుగబడిన ప్రశ్నకు అతుకలేదు. లోకలు ఖండు అక్కాంట్ల ఎజ్జామినరుగారు చెప్పినట్లుగా కార్పొరేషనుకు వచ్చిన తరగతి విషయమై చెప్పబడిన సమాధానము సరిగానే వా రేకుండవలెను; లేదా గత 1914 మొదలు 1923 సం॥ల వరకు లేల్చబడిన లెక్కలు సరిగా విలియంపడి యుండకుండవలెను. గవర్నరు మెంటువారు కూడ ఇట్లే తలంచుచున్నారు.

దక్షిణాంధ్రుల కొక పత్రిక

దక్షిణాంధ్రుల అభివృద్ధికి పాటుపడుచున్న సాధువరదరాజం పంతులుగారి పత్రికను ప్రచురింపబడుచు యున్నాడు. ఇది రి మాసముల కొకతూరి ప్రచురింపబడునట్లు ఏప్రిల్ 3 తేదీని బయల్పడెనునని దెలుపుచున్నాడు. దీనికి వ్యాసములు వ్రాసి తోడ్పడవలెనని ఉత్తరాంధ్రులను కోరుచున్నాడు. వ్యాసములు వ్రాయువారు 9, శ్రీనివాసపిల్ల వీధి, ఎస్కార్మెంటులోనుండు సాధు వరదరాజం పంతులుగారి చిరునామాకు జనవరి నెలాఖరులోగా పంపవలెను.

దందమ్
పూర్తి వివరములు వ్రాయుడు
టమిల్ నాడు ఆయుర్వేదిక ఫార్మసీ
సామ్రాజ్యం నెం. 278, మద్రాసు.

సామాజ్య శాసనసభ

డాక్టరు యు. రామారావుగారు

రానున్న శాసనసభా సమావేశమందు ఈక్రింది తీర్మానములను డాక్టరు యు. రామారావుగారు ఉపపాదించబోవుచున్నాడు.

1. సాను ఇండియన్ రైల్వే వారి మీటరుగేజీ బ్రాడ్ గేజీ రైల్వేయందు ఇంటరుమిడియేటు తరగతి పెట్టెలను ప్రయాణికుల కొరకై తగిలించేయ్యవలెను చెంటనే చేయించవలసినదనియు,

మద్రాసు సదరన్ మహల్ లా రైల్వే లైసెన్సరీ వలెనే సదరు ఇంటర్మిడియేటు తరగతియొక్క రేటు మొలు 1-3 5 పైసలు చొప్పున నియమించవలసినదనిన్ని ఈసభవారు గవర్నరు జనరలుగారికి నివేదించుచున్నారు.

2. మంగళూరు మెయిలు మద్రాసుకు ఉదయం 10-10 గంటలకు వచ్చుటవల్ల ఉత్తరములవల్ల రా వర్తకలకు చాలా ఆలస్యముగా బట్టాడా అనుటవల్ల చాలా యిబ్బంది కలుగుచున్నది గనుక సదరు మెయిలు మద్రాసుకు ఇంతకన్న 2 గంటలు ముందుగానే వచ్చే ఏర్పాట్లు జేయవలసియున్నది.

3. మద్రాసులో జనసమృద్ధియును తగ్గించుటకును పరిధర గ్రామములలో ప్రజలు నివసించుటకు ప్రోత్సాహపరచుటకును, మద్రాసునుంచి అరక్కోణమువరకు తిరుగు వెళ్లె రైల్వే మార్గములో ప్రతిరెండు మైళ్లకు ఒక స్టేషను ఉండేట్లుగా కొత్త స్టేషనులను కొన్ని నిర్మించవలసినదిగా మద్రాసు సదరన్ మహల్ లా రైల్వే కంపెనీ వారిచే ఏర్పాట్లు చేయించవలెను.

4. మంగళూరు దగ్గరలో ఉన్న ఉలియాలో, పార్వ నూరు, కొలకూరు వగైరా గ్రామములకు వెళ్లె రహదారి బండ్ల సౌకర్యార్థమై నేత్రవినదిపైననున్న నంతెనమీద బండ్లు పోగ లోడ్డును త్వరలోనే కొవ్వంతో గాని మరి యేయితరవిధముగా గాని ఏర్పాట్లు చేయించవలెను.

5. మంగళూరు మస్సానుకు మధ్య ఒక రైల్వే లైను వేయించుటకు త్వరలో పని పూనవలసినదని అందుకు కావలసిన సర్వే చేయించుటకు ఆయ్యో ఖర్చులకై కావలసిన మొత్తమును రానున్న రైల్వే బడ్జెటులో క్యాంక్షను చేయించవలసినదనిన్ని యాసభవారు నివేదించుచున్నారు.

6. (ఏ) పోస్టు డిపార్టుమెంటు కేలిగ్రాం డిపార్టుమెంటు లెక్కలు ఇకనుంచి వివిధిగా వ్రాయబడవలెను. (బి) పోస్టు కార్డులయొక్క కిమ్ము రి పైసలుగాను కనరలధర 6 పైసలుగాను మార్చవలెను. ఈమాట్లు 1927 సం॥రం ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుంచి అమలులో తీవలెను.

7. స్వంత బొంబుధకాలము నిర్వహించుచూ బొంబుధములను యిచ్చే రెజిస్టరు వైద్యులు వాడునట్లుంటే లేక అయ్యనట్టి మందులలో నల్ల మందుయొక్క గాని నల్ల మందుచేరిన యితర బొంబుధములయొక్క గాని లెక్క వివరములను విడిగా ఉంచవలసినదని యీ మొదలైన నిబంధనలు వారి వృత్తియొక్క స్వేచ్ఛకు భంగకరములుగా నున్నవి గనుక సదరు నిబంధన కాతీన్యమును తగ్గించవలెను. ఈ తీర్మానములుగాక సభలో ఈదిగువ ప్రశ్నలను అడుగదలంచివారు.

1. (ఏ) సాథిండియన్ రైల్వే మీటరుగేజీమీద నడిచే ఫిలోను బోటు మెయిలుకు రానుబోను ఇంటర్మిడియేటు తరగతి పెట్టెలను తగిలించుచున్నారనేమాట వాస్తవము కాదేమో చెప్పగలరా?

(బి) ఇంటరు క్లాసు పెట్టెలు తగిలించబడుచుండెన యెడల ఎప్పటినుంచి తగిలించబడుచున్నది? ఆ తరగతికి రైలుచార్జీ మొలు 1-3 5 పైసలు చొప్పున వసూలు చేయబడుచున్నది?

(సి) గత మూడు సంవత్సరములలో రోజు 1-3 5 పైసలు ఎంతమంది ఆతరగతిలో ప్రయాణము చేయుచుండిరి? ఆ మూడు సంవత్సరములలో సదరు తరగతి ప్రయాణికులవల్ల వసూలు కాబడిన మొత్తమెంత?

2. 1926 సం॥ జనవరి 20 తేదీని రైల్వే కోశాధికారి సాయిసంఘమువారి చర్యల నివేదికయందు 21 వాల్యూములో 6 నెంబరులో 68 పుటలో "సాను ఇండియన్ రైల్వేలో ఇంటరు క్లాసు తరగతిలేదు" అని వ్రాయబడియున్నది. ఇది నిజముకాదేమో తెలియజేయగలరా?

3. 1 వ తరగతి, 2 వ తరగతి, ఇంటరు క్లాసులవల్ల వచ్చిన ఆదాయములను రైల్వే కంపెనీ వారు గవర్నరు మెంటుకు పంపుకొనే బడ్జెటు లెక్కలలో ఎందుచేత వివిధిగా కనబరచకుండా అన్నిటిని కలిపి "పై తరగతులు" అనే లెక్కలక్రింద ఎందుకు చేర్చెదరు? ఇంటరు క్లాసుమీద వచ్చే ఆదాయము, 1, 2 తరగతి బండ్లమీద వచ్చే ఆదాయములలో భేదమా? లేక 3 వ క్లాసు పెట్టెలమీద వచ్చే ఆదాయములో భేదమా?

4. ఇక ముందునుంచి ఆయా పై తరగతుల లెక్కలను వివిధిగా తయారుచేయవలసినదని రైల్వే అధికార్లు ఉత్తరువు చేసెదరా?

అఖిలభారత మస్లింలీగుసభ

ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను గోరుట

జిన్నాగారి తీర్మానము

ప్రత్యేక మోతరరాష్ట్రమునకు సంస్కరణములను గోరుట

శ్రీ శ్రీ డి.సెంటరు రి:—అఖిల భారత మస్లింలీగువారు నేటి యందుమున తిరిగి సమావేశమై ధలహారాంశమువరకు 4 తీర్మానములు గావించిరి. నివృత్తవర్తనమునకు సభకు హాజరుకాలేదు గాని మహమ్మదీయ ప్రముఖులు చాల మంది విచ్చిరి.

నైస్వమ్యము భారతాయత్త మొనర్చుట

శ్రీ శ్రీ భూమివేత్తముల అసెంబ్లీవారు అవకాశమును తీసుకొని నైస్వమ్యము భారతాయత్త మొనర్చునట్లు ప్రభుత్వము వారు వెంటనే తనచర్య తీసుకొందురని నమ్మియుండగలందులకు సాంఘికాధ్యక్ష కమిటీ నివేదికను ప్రకటించుట ఆవశ్యకమని మార్టీ మహమ్మదుయాకూబుగారు (యం. యల్. సీ.) మొదటి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. మీర్జా ఇబ్రాహీం హుస్సేన్ గారు (శ్రీశ్రీ) తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మానమేకగ్రీ విషయముగా అంగీకరింపబడెను.

స్వామ్యూటర్ కమిషనులో ప్రాతినిధ్యము

పిమ్మట మాలిక్ బర్కూతియా (లాహోరు) గారు స్వామ్యూటర్ కమిషను నియమింపబడినప్పుడందులో మహమ్మదీయులకు తగిన ప్రాతినిధ్య ముండవలెనని ప్రతి పాదించిరి. తీర్మానము విశేష చర్యలేకయే అంగీకరింపబడెను.

పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రమునకు సంస్కరణములు

పిమ్మట పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రమునకు వెంటనే సంస్కరణముల ప్రవేశపెట్టవలెనని ఆల్బుల్ అజీజ్ (పిహావరు)గారు ప్రతిపాదించిరి. అసెంబ్లీవారును మస్లింలీగువారును ఇతరసంస్థలవారును అనేకమారులు దీనిని కొరియండిరిగాని ప్రభుత్వమువారు అశ్రద్ధవహించియుండిరిని చెప్పిరి.

సయ్యదు కయాంషాగారు తీర్మానమును బలపరచుచు సంస్కరణములను వెంటనే ప్రవేశపెట్టకపోయినట్లయిన రాష్ట్ర ప్రజలు ముఖ్యముగా కాశ్మీరరాష్ట్ర ప్రజలు ఆసంతృప్తి కెంది యుందురని చెప్పిరి.

సర్ ఆల్బుల్ రహీంగారుకూడ తీర్మానమును బలపరచిన పిమ్మట తీర్మానముటటుకు పెట్టబడి అంగీకరింపబడెను.

ప్రత్యేక నియోజకవర్గములను గోరుట

జిన్నాగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించుట

శ్రీ శ్రీ డి.సెంటరు రి:—నేటిసాయంత్రము మస్లింలీగుసభలో కొన్ని ముఖ్యమైన పనులుజరిగిన పిమ్మట సభ కాలనిర్ణయములేకుండ నిలిపివేయబడెను. ముఖ్యమైన తీర్మానమును జిన్నాగారిట్లు ప్రతిపాదించిరి:—

“అఖిలభారత మస్లింలీగు వారు హిందూదేశ నిర్మాణవిధానములో తమయొక్కసానమునుగూర్చి 1924, 1925 సంవత్సరముల సమావేశములలో నిర్ణయించి 1925 డిసెంబరుమాసమున ఆలీపూరులో గావించిన తీర్మానములనే తిరిగిచూచి చెప్పుచున్నది. అవేవనగా వెంటనే బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సంపాదించుట లీగుయొక్క ముఖ్యోద్దేశములలో నొకటియైయుండుటచేతను స్వరాజ్యభావమును సాధ్యరాజకీయములలోనికి తరువాత చేయవలసిన అవసరమున్నదని అందరను గుర్తించుట చేతను, 1917 సంవత్సరములో గావించబడిన ప్రకటనలను 1919 ప్రభుత్వపు ఆర్డరులను హిందూదేశ ప్రజలకు తమయొక్క భావిదేశను నిర్ణయముకొనుటలో నాయకులేయుట బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి విధానమైయుండటచేతను ప్రస్తుతము హిందూదేశ నిర్మాణవిధానమును సవరణ చేయవలెనని తలంచుచు 1919 ప్రభుత్వ చట్టమును ఇండియా చొరకననువారు రివైజ్ చేయవలెననియు వెంటనే బాధ్యతాయుత పరిపాలనను లభించు అవకాశముతోను ఆదువలన ప్రభుత్వమునానికి ప్రజల సహకార ముండునట్లును ఒకసీటును నేర్పరచుటకు రాయలుజమీనుల వెంటనే నియమింపవలసినదని యామస్లింలీగువారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు. అయినను ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుచేయు ఏసీటులలో నైనను యాదీను తెలుపబడు ముఖ్యముగాతములకు భంగము కలుగలేదని అఖిలభారతమస్లింలీగువారు నిర్ధారణ చేయుటకు తగిన అవ

కాశముండవలెను అవేవనగా—ప్రతిరాష్ట్రముందు మెజారిటీ మెంబర్లలోనికిగాని సమానసంఖ్యలోనికిగాని షిగిపోవునట్లు చేయకుండ మెజారిటీలకుగూడ తగిన ప్రాతినిధ్యముండు పద్ధతులమీదనే దేశములోని కాసనసభలను మిగతా ఎన్నికసభ్యులు గలసంఘములను ఏర్పాటు చేయబడవలెను. అవసరము వచ్చినప్పుడు జాయింటు నియోజకవర్గముతో కలియు ఏర్పాటులతో ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సాంఘిక ప్రాతినిధ్య మిచ్చివలెనే ప్రత్యేక నియోజకవర్గములద్వారానే జరుగుచుండవలెను. రాష్ట్రముల యొక్కట్లు ఎవ్వముజరిగినను దెంగాలుపట్టి మోతర రాష్ట్రము వంశాబలలో మహమ్మదీయుల ధిక్కారములుగా నుండుట కెట్టిలోపమును రాకుండ జరుగవలెను. మతవిషయములలో పూజా పునస్సాధనములయందు ఊరేగింపులయందు ప్రచారములయందు అన్ని సంఘముల వారికిని సంపూర్ణమైన స్వాతంత్ర్యముండవలెను. ఏటిల్లుగాని కాసనసభలోగాని మరియో యితరఎన్నికసభ్యులగుల సంఘములలోగాని ఒకసంఘములో ముష్కాత్తకవంతుసభ్యులు అధ్యంతరకెట్టుమన్నప్పుడు అంగీకరింపబడవలెను.

ఇతరసంఘములవారు నియమించు కమిటీలతో విచారింపి ఒకసీటును నేర్పరచి దానిని లీగువారు విచారింపగలందులకై లీగు కాన్ఫరెన్సు తెలియజేయుటకును రాయలుకమిషను నియమింపబడునప్పుడు వారికి తెలియజేయుటకును యాదీను పెద్ద మహమ్మదీయో సెంట్రలుకమిటీతోకాని యిందుములకముగ నీ లీగువారు యేర్పాటుచేయుచున్నారు. మరియు నీలీగువారు రాష్ట్రములలోగూడ తగినసభ్యుల నేర్పరచుకొని ముందుకావలసిన సంస్కరణములనుగూర్చి విచారింపి సెంట్రలు కమిటీ విచారణకు పంపగలందులకై రాష్ట్రీయ సంఘములనుగూడ నియమించుచున్నారు.

సంస్కరణములపట్లవైఖరి

జిన్నాగారి తీర్మానము నుపపాదించుచు పెద్దయువస్వాసమును గావించిరి. 1919 ఆర్డు సమరణచేయబడవలెననియు ప్రజాస్వామ్యపరిపాలనకు తగినట్లుగ అభివృద్ధికనబడవలెననియు తీర్మానముమొదటివిషయముగాచెప్పుచున్నది. ప్రభుత్వమువారితో అసహకారము సలుపవలెనను పద్ధతినీ మహమ్మదీయులెప్పుడును అంగీకరించియుండలేదు. నిరంతరము ప్రతిఘటనను సరిపి సంస్కరణములను దుస్సాగ్యముచేయుటగూడ వారంగీకరించియుండలేదు. కడచిన యెన్నికలనుబట్టి వీలైనంతవరకు సంస్కరణములను సాగించుటయే మహమ్మదీయులవైఖరి యైనట్లుకనబడుచున్నది.

లక్నో యొడంబడిక

లక్నో యొడంబడికను మేమెవ్వరమును కొరియండలేదు. దానికి ప్రోత్సాహముతయు నేవనలో కాంగ్రెసువారే. కొన్ని అభిప్రాయభేదము లున్నను ఆపటికిదియే పరిష్కార మార్గముగా కనబడుచున్నది అని జిన్నాగారు చెప్పిరి. పిమ్మట దేశములో మహమ్మదీయుల ఢిల్లీనిగూర్చి కాంగ్రెసు వైఖరి అంత నమ్మకముగాలేదని చెప్పిరి. మహమ్మదీయ సంఘ మిక్ముం దియావిశముగా నుండవలెనని బాధ్యతగల కాంగ్రెసు మనిషిగాని హిందూ నాయకుడుగాని యెవ్వడును ముందుకు రాలేదు. అప్పటిచ్చట కొందరు వ్యక్తులేతూ చెప్పిరి. కాని ఏదియు స్పష్టముగా లేదు. దేశములో సాంఘికాభిమానమున్న మాటనిజము. దానినంత సులభముగా త్రోసివేయజనదు. కేవలము ఉపన్యాసముల మూలకముగా నదినగింపదు. మిక్కుడు నియోజకవర్గము లున్నంతమాత్రమున జాతీయతకు భంగము కలుగదు. ప్రాతినిధ్యముగల ప్రభుత్వముభిన్నద్విబాంధుటకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములయేర్పాటు భంగము కలుగజేయదని కేనడా చరిత్రయే తెలుపుచున్నది. (వినుదు వినుదు.)

స్నేహభావమును జూపుడు

పిమ్మట జిన్నాగారు మహమ్మదీయులు మైత్రితోనుండుటకు సిద్ధముగానున్నారనియును కావున హిందువులగుడ స్నేహభావమును జూపి కలుసుకొని అభిప్రాయములను తెలుసుకొని విచారింపి దీనికి సరియైన పరిష్కారమార్గమును విచారింపవలసినదని హిందూ సభ కాంగ్రెసు నాయకులనుగూర్చి యుద్వేషించిరి.

నేడు వీరు ప్రతిపాదించుచున్నట్టి తీర్మానమే 1924లో కాంగ్రెసుకాత్వదర్శులకు బంపబడెను. కాని దానికి వారినండి సరియైనజవాబురాలేదు. వెనుకటి సంగతులన్నింటినీ మరచిపోయి కలిసి డిమాండుచేయుటకై హిందూ నాయకులను స్నేహముగా నుండుచు నీ వారు కోరిరి. “మేము న్యాయముతప్ప న్యాయ తరములు కోరము (వినుదు వినుదు.) మనము భయసంఘములవారము. మనవిభేదములను తొలగించుకొని యున్నట్లయిన బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వములో సగముపని జరిగినట్లే. మనలోమనము మనభేదములను ముడుపుకొనజాలక పోయినట్లయిన మహమ్మదీయులమను మేము రా

యల్ కమిషనువారితో మావిషయములను వేరేచెప్పుకొని పోరాడవలసినదే రాయలుకమిషనువారు మహమ్మదీయులను సంతృప్తి నంపజాలక పోయినట్లయిన మహమ్మదీయులెంత వరకుపోవలయునో అంతవరకును పోయెదర. శివదీనము ప్రాణనశుకలుగానుండు నీప్రశ్న పరిష్కారము కావలెనని వారు కోరుతురు. అయినను అంతవరకు రావలసిన అవసరముండదని నేనూహించెదను. హిందువులలోను మహమ్మదీయులలోను గూడ బుద్ధివంతులైనవారు లేచి ఉభయసంఘముల బాగుపడవలెనన్న స్నేహముతోనుండి సహకారభావము జూపుటయే మేలని గ్రహించెదరని తలంచెదను. హిందూదేశముగూడ తాను కోరునట్టి జాతీయతను పొందునీయు నమ్మెను అని జిన్నాగారు చెప్పిరి.

జిన్నాగారి అభిప్రాయములతో పలువురు ఉపన్యాసకులేకేభవించిరి.

తీర్మానమునాత్రము నొక్కమారు హిందువు లంగీకరించినయెడల నుభయ సంఘములవారికిని అభిప్రాయభేదములే యుండుననియు హిందువు లెక్కువమంది యుండుటచే వాకే మహమ్మదీయులను సంపృప్తిపరచి వారి స్నేహమును సంపాదించవలెననియు వాచ్చరు కించియాగారు చెప్పిరి.

సర్ ఆల్బుల్ రహీం

ఏ ప్రభుత్వముక్రింద నైనను మహమ్మదీయులకు రాజకీయములలో సరియైనపాలు లేనది హిందూదేశములోని మహమ్మదీయులు సంతృప్తికెంది యుండెదననుమాట వట్టిదని సర్ ఆల్బుల్ రహీంగారు చెప్పిరి. నియోజకవర్గముల విషయములలో పాశ్చాత్యదేశపరిస్థితులు మన కెప్పటికిని పనికిరావు. ప్రత్యేక నియోజకవర్గములద్వారా కాసన సభల కెన్నుకొనబడినవారు అంత దేశభక్తి కలవారుకారనియు జాతీయదృక్పథము కలవారుకారనియు కొంతరనుచున్నారు. కాసనసభలలో నున్న మహమ్మదీయులందరివలెనే దేశభావము వృద్ధిపొలుబడువారే. దెంగాలునందట్లు భయపడుట కేవలము పొరబాటు. ప్రాతినిధ్యముగల ప్రభుత్వము కావలెనంటే ప్రత్యేక నియోజకవర్గము లిట్టియొండవలెను. దేనియెడల కాసనసభలందరిని తెలుపునవి కాజాలవు. నాసంఘముమీద ఒకకవర్స మెంటు అధికారిక పెద్దపలుకుబడిగలదు. 7 కోట్ల మహమ్మదీయులకు పతిపాలనలో భాగము లేకపోయినట్లయిన చారి కేవలములు కాపాడబడవు. సర్దిసులలోగూడ తగినప్రాతినిధ్యముండి మహినియోజకవర్గములు మాకే యుండవలెనని మేము కోరుచున్నాము అని చెప్పిరి.

మరియున్నగుడ తమయభిప్రాయములను తెలిపిపిదచ తీర్మాన మందరను చప్పట్లు చరచుచుండ తుడుకంగీకరింపబడెను. లీగువారు పిదప మరికొన్ని తీర్మానములను గావించిరి.

సెంట్రలుకమిటీ సభ్యులు

పైనజెప్పబడిన సెంట్రలుకమిటీసభ్యులు:—1. జిన్నా 2 సర్ ఆల్బుల్ రహీం 3 ఆల్బుల్ అజీజ్ 4 సర్ మహమ్మదుహఫీ 5 షేఖ్ ఆల్బుల్ ఖాదిర్ 6 మార్టీ మహమ్మదుయాకూబు 7 సర్ ఆలీయూసు 8 మహమ్మదుహుస్సేన్ 9 సర్ ఆల్బుల్ కయాంగాట్లు. కమిటీవారు తమయొద్ద మైనయెడల సభ్యులను పోచ్చియకొనవచ్చును. ఈసారి డాక్టరు కిమలూగారు కాత్వరద్విగా నియమింపబడిరి. వచ్చే సంవత్సరమునకు లీగువారికి ఢిల్లీయే ముఖ్యస్థానము. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము

బోధనాపద్ధతియభివృద్ధికొరకు కిలక్ష లడుగుట

బొంబాయి, జనవరి 1:—రానున్న సభయందు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ పెనేటునందు ఉపాధ్యాయ పద్ధతినీ అభివృద్ధి చేయుటకు ప్రభుత్వము వారిని మూడులక్షలు అదనము గగోరుచున్నారు. వైసు చాన్సెల్లరు సిండికేటు గవర్నరువద్దకు పోయి మాటాడుదురు. (శ్రీ ప్రెసు.)

బొంబాయి పురపాలకసంఘ సమావేశము

బొంబాయి, జనవరి 2:—భారతదేశ దౌర్జన్యమునకు గారణము గోసంరక్షణ తగ్గుటయే గావున గోవుల చంపకుండ చేయుటకు పిలుగలదేనా కాస్తాటరు కమిటీవారు నివేదికనంపగోరుచున్నారు. అను తీర్మానము కానున్నసభలో వర్ధిల్లుతురు. పురపాలకసంఘము బజారులలో పన్ను లెక్కువచేయకుండి ఇతర చోట్లకంటె వస్తువులు తక్కువవర కంపెనీదగలవాయనిప్రశ్నింతురు. (శ్రీ ప్రెసు.)

బొంబాయి, జనవరి 1:—రైల్వే లీగారి అధ్యక్షులక్రింద జరిగిన బహిరంగసభయందు మహమ్మదీయులు గుమారు రిజిలమంది ప్రోత్సహక బహిష్కరింపవలెనని తీర్మానించిరి. (శ్రీ ప్రెసు.)

భారత వాణిజ్య పారిశ్రామిక మహాసభ

అధ్యక్ష, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు

గాంధీమహాత్ముడు ఇతర కాంగ్రెసు నాయకులు మహాసభకు వచ్చుట

మారకపురేటు 16 పెన్సి లుండ పరియనను తీర్మానము ఆమోదించబడుట

వలుపురు ప్రముఖులు కలకత్తాకు వచ్చుట

కలకత్తా, డిసెంబరు 31:— భారతదేశపు వర్తకసంఘముల ప్రతినిధులు, వాణిజ్యసంఘముల వలుపురు కలకత్తాలో శివరాత్రివేళ కానున్న పారిశ్రామిక వాణిజ్య మహాసభకు వచ్చుచున్నారు. మహాసభ అధ్యక్షులగు సర్ డిన్నాపెటిట్ గారు కాక సర్ పురుషోత్తమదాసు భావారావు, సర్ లల్లాభాయి శ్యామలదాసు, సర్ పురుషోత్తమరాజు, వాల్మీకి హిరాచంద్, బి. యస్. మదను, హజి, ఆర్. కె. సిన్హ, సర్ విక్టరుసా నూ ను, సర్ ఇ బ్రహీం ర హిం కుల్లూ, విద్యాసాగర పాండ్య, గోపాలమినహ, హజి ఇస్మాయిల్, రాయబహదర్ ఎ. సి. దెనర్, పండితమోహన్ మున్షిగవార లనేకులు మహాసభకు ప్రతినిధులుగను ప్రేక్షకులుగనువచ్చి యుండిరి.

జైల్లాస్ ఇక్ష్వాక్యులు భవనము ప్రతినిధులతోను ప్రేక్షకులతోను క్రిక్రిపోయెను. సమావేశమై యున్నవారందరూ అమెరికానామమును ప్రకటించిరి. దాదాపు 35 భారతవర్తక సంఘముల ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. మొత్తముమీద 275 మంది ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి.

మహాసభ ప్రారంభమగుట

డిసెంబరు 31:— మహాసభ మరుదినము 12 గంటలకు వసుముగ ప్రారంభమయ్యెను. పండిత మోహన్ మహాసభకు రాగానే సభికులయందు హర్షస్థులు చెలరేగెను.

సన్యాససంఘాధ్యక్షు లగు జి. డి. బిర్లాగారు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగుచు ఇట్లుపన్యసించిరి.

జి. డి. బిర్లాగారి స్వాగతోపన్యాసము

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు జి. డి. బిర్లాగారు సభ్యులకు స్వాగత మొసంగుచు యిట్లుపన్యసించిరి— కలకత్తాలో వర్తక సంఘము తరపున మీకు స్వాగతమొసంగుటసంతోషమగుచున్నది. ప్రస్తుతము వ్యాపారములన్నియు నిరుత్సాహస్థితియందున్నది. యుద్ధానంతరము ప్రపంచములో ధరలు పెంచుకొన్నయొక్క పరిస్థితి ఇండియాలో రూపాయధర హెచ్చిపోవుటచే పూర్తి గ లాభము పొందలేకుండును. ఇతరదేశములన్నింటికన్న యొక్క వస్తువులు ఇండియాకు కలెను. మారకపురేటుయొక్కవడయుట వలన నూటికి 13 చొప్పు యొక్క వస్తువు కలుగుచున్నది. దీనితో బాటు పంటలుగూడ బోయినచో భారతదేశ దౌర్భాగ్యము పూర్తియగును. నాలుగేండ్లు గుభిక్షముగ పంటలు పండినను మారకమురేటు మంత్రాంగములచేత భారతదేశమునకు రావలసిన లాభము రాలేదు. ఇప్పుడు మనమింకా దురవస్థను సహించ వలసియున్నది. రూపాయధర యింకను హెచ్చిపడవలసింది. పంటలగూడ బోయెడినూచన లగపడుచున్నది.

ఈ అసనుకూలపరిస్థితులనుండి తప్పించుకొనుట కొక్కటే పాధనమగులదు. వ్యాపారస్థులందరూ ఏకీభవముగ వికమత్యముతో పనిజేయవలెను. గతనాలుగేండ్లలో కలకత్తా నారపరిశ్రమదారు లెట్లు వికమత్యముతోనుండి కష్టములు తప్పించుకొనినో మీరెరుంగుదురు. మాండ్లెరు మిల్లువారు రబ్బరు పరిశ్రమదారులు ఎట్లు పనిజేయుచున్నారో మీకు తెలియును. మన దేశీయులచేపరిపాలింపబడుచున్న ప్రతివస్తువుపరిశ్రమకును వాని కి నెట్టి రేడాగలదో జూడుదు. ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపరిశ్రమకు తగిన సహాయము జేయకుండుట నిజమే. 80 వేలడుపారాడి అరిషిక్షతో పనిజేయగ చివరకు ఎక్స్ పోషన్సుతోలగించిరి.

విరోపియను వర్తకులు

విరోపియను సంఘమువారివద్ద మనము చాల నేర్చుకొనవలసియున్నది. విరోపియను వర్తకులు కొద్దిమంది అయినను వారు అందరూ ఏకమై పనిజేయుదురు. వికమత్యమునులంచేతనే వారికి చాల పంటబడి కల్గుచున్నది. ఇదివరకు లెంగాలు వాణిజ్యసంఘాధ్యక్షుడొకడు, భారతదేశమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రేటులేదు. లెంగాలు వాణిజ్యసంఘమువారు ఏల యున్నారనియు తెప్పియుండిరి. ఆమాట అసత్యముగాదు. నై ప్రాయగారి యెదుటనే యామధ్య లాగుభర్త జేయుగాలి ను దీనిన చూటలూడ యారీతిగానే యున్నది. నై ప్రాయగారు

ప్రభుత్వసభ్యులు, వారిసహచరములకు విరోపియనుల సంఘములకు వారివర్తకసంఘములకు హాజరయి చెంటనే జావాబుజెప్పి ప్రాతానాపరమయినానైన యాయొక్క అంశమును బట్టియే నైవాగ్యమునందు సత్యముగలదని తెలియగలదు.

భారతీయులుగూడ అట్టిపంటబడిని సంపాదించవలెనన్నచో ప్రభుత్వమువారికి తమయొనికిని గట్టిగా తెలియబడవలెనన్నచో మనమందరము వికమత్యముతోనుండవలెను. మనోవాక్యాధ్యక్షుల భారతీయ వర్తకజాతియంతయు ఏకముగ పనిజేసినచో వారిని మనసంతోషము. విరోపియను సంఘములకు వలెనే భారతీయసంఘములకుగూడబోయి వారి యభిప్రాయముల వినుచుండవలెనని ప్రభుత్వమువారికి క్రేడగలగును. మనమిట్టి దురవస్థలో నున్నాముగావున దీనినుండి తప్పించుకొనువరకు సుస్థిరముగ నుండవలెను. తగిన కృషిచేయవలెనని మెచ్చించి బిర్లాగారు ప్రతినిధులకు హోదాసారి స్వాగతమొసంగిరి.

అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుట

సన్యాస సంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము ముగియగనే మహాసభకు సర్ డిన్నాపెటిట్ గారు అధ్యక్షత వహించవలయునని ఎ. సి. బసర్జీ గారు పాపాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:— ప్రస్తుతము భారతదేశపు ప్రధాన సమస్యలయందు వర్తకులు తగు శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచు తమకు అర్హమగు స్థానము నాక్రమించుకొనుచున్నారు. భారతదేశపు వర్తకమునకు బొంబాయి ప్రధాన నగరమై యుండుటచే బొంబాయి నగరపు వాణిజ్యసంఘములకు సర్ డిన్నాపెటిట్ గారు ఈ మహాసభకు అధ్యక్షత వహించ అన్నివిధముల అర్హులైయున్నారు. పెటిట్ వంశమువారు భారతదేశపు పారిశ్రామికవిద్యమసంస్థాపకు లని చెప్పవచ్చును.

సర్ లల్లాభాయి శ్యామలదాసుగారి ఉపపాదనమును బలపరచుచు పారిశ్రామికవిద్యయమలందు సర్ డిన్నాపెటిట్ గారు గావించిన సేవను ప్రశంసించిరి. గిడగారు నారాయణదాసు గిరధరదాసుగారు ఈ ఉపపాదనమును బలపరచిరి. ప్రతినిధులందరూ హర్ష స్థులతో ఈ ఉపపాదనమును ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించిరి.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

పిమ్మట సర్ డిన్నాపెటిట్ గారు అధ్యక్ష స్థానము నాక్రమించి ఈక్రిందివిధమున ఉపన్యసించిరి.

క రెన్సి సిఫార్సులు

ఈ దేశ వర్తకపరిశ్రమల యభివృద్ధికి నిరోధములకల్గించుటకు ప్రభుత్వమువారు అనేకవిధముల యత్నించుచున్నారు. ఈ మధ్య రాయలు కమిషనువారు ఆర్థిక విషయమున గావించిన సూచనలే అందుకు తార్కాణము. భారత వర్తక సంఘమువారు వలసవిహారాచారిగ పోరాడుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు రాసిఫార్సులను అమలు జరుప యత్నించుచున్నారు. ఇదివరకు ఆర్థిక విషయములందు ప్రభుత్వమువారు రెట్టిమార్పులు జేసినవి తమకంత సత్వము కలిగినవి ప్రజలంతగా పాటించెడివారుగాదు. వారి కవిషయములు పూర్తి తెలిపిడి వి కావు. ఇప్పుడు బొంబాయి వర్తక సంఘమువారి భర్తమాయని ఆర్థిక విషయములందు సామాన్య ప్రజలకుగూడ క్రేడగలగుచున్నది. అందువల్లనే రాయలు కమిషను నివేదికపై నేటిట్టి గొప్పయందోళనము కలుగుచున్నది. ఈస్టిండియా కంపెనీవారు దేశీయ గృహపరిశ్రమల నంతరింపజేసి సాలునకు 60 కోట్ల లంకపైరు ఎస్తువుల విగుమతిజేసికొనెడి దౌర్భాగ్యవత భారతదేశమునకు తెచ్చిపెట్టినప్పటినుండి నేడుమరకపురేటు మోసమనరకుగూడ అన్ని కార్యములు ఒకే యుద్దేశముతో లెపెట్టబడినవి. భారతదేశమున నెట్టి ఇంగ్లాండునకు లాభముజేయుట. రాయలు కమిషనువారి కిఫార్సులను గూర్చి నేనువివరముగ నివ్వులజెప్పి మిమ్ము వినిగింప నవసరములేదు. ఇండియను క రెన్సిగవారు జేయు ప్రచారము మీకు తెలిసియే యుండును. రాయలుసంఘమునందు సభ్యునిగ నుండి తన వ్యతంత్రాభిప్రాయమును చెలిబుచ్చిన సర్ పురుషోత్తమదాసు టాగుదాసుగారిని ప్రశంసించవలసియున్నది. రాయలు కమిషను కిఫార్సునుగూర్చి నై

స్థితిలో వర్ధింపునపుడు ప్రజాప్రతినిధులు ప్రజాభిప్రాయమును వెల్లడిజేయుదురు. అది సదరు సిఫార్సులకు వ్యతిరేకముగ నున్నను నై ప్రాయగారు ఆమోదించెదరని నమ్ముచున్నాను. పారిశ్రామిక విద్యసముఖ బడయుటకాని పాలకులకు పారిశ్రామికమరింత యెడబాటు జేయుటకాని ఇరిగను ప్రభువుగారి కిదియే ప్రధమవకాశము. ఈ యవకాశమును సద్వినియోగపరచెదరనినమ్ముచున్నాను.

పరిశ్రమల యభివృద్ధి

మన దేశమునందు పరిశ్రమల యభివృద్ధికి చాల పని జేయవలసియున్నది. అంతర్జాతీయ కార్మిక శ్రమవారు ఇండియాను గొప్ప పరిశ్రమలగుల కి దేశములలో నొకటిగ గుర్తించినను ఇండియాలో అందుకు తగిన పరిశ్రమలు లేవు. నూతనముగ స్థాపింపబడిన పరిశ్రమలలో నూటికి 50, 80 వంతున చనిపోవుచున్నవి. ధనలేమియు పనివాడ్రకు తగిన శిక్షణ లేకుంటయే యిందుకు కారణములు. మన దేశములో పెక్కులాజకలు ఇక్ష్వాక్యులు పరిశ్రామిక విద్యాసంస్థ లేనేలేదు. అట్టిదాని స్థాపించి మనబాలకులకు పరిశ్రామికవిద్య నేర్పజేయవలెనని ప్రభుత్వమువారిపైన ప్రజలపైన కూడగలదు. మన దేశములో పండిన పంటలు పైదేశములకు బోకుండ యిచ్చటనే వస్తువులగు తయారగుటకు తగిన పరిశ్రామికసంస్థలైన నెలకొల్పవలెను. అందుకు తగినవిద్య నేర్చుకొనుటకై మన బాలకులకు విరోహ, అమెరికా, జాపాను దేశముల కంపించవలెను.

వ్యవసాయ ప్రాముఖ్యత

దేశమునందు పరిశ్రమలకన్న వ్యవసాయమునకు యొక్కవ సదుపాయముగలదు. వ్యవసాయవిచారణ రాయలుకమిషను నియమించుట మంచిదే కాని వారు నూతన పనిముట్లను నూతన పద్ధతుల సాగు జేయుటను కిఫార్సు జేయునపుడు ఆ పద్ధతులు రయితులు కొనుటకు తగిన ధనసంపత్తి గలవారగు జేయునూచనలుగూడ జెప్పవలెను. మరియు అట్టి పనిముట్లు యీ దేశమునందే తయారగునట్లుండవలెను. వ్యవసాయదారుల ఆర్థికస్థితిని బాగుగ గుర్తించవలెను. వారి సదుపాయమునకై సహకారసంఘముల స్థాపింపవలెను. వర్తకసదుపాయమునకై మనదేశము రవాణా యెర్పాటులు వృద్ధిపరచుకొనవలెను. ప్రస్తుతము రైల్వే రేట్లు చాల అధికముగ నున్నవి. మనదేశపు రేట్లు గొప్ప దేశములగు ఇంగ్లాండు అమెరికా రేట్లతో సరిపోల్చురాదు. ఆ దేశము గొప్పతనమునుబట్టి అచ్చట తక్కువగ గమనింపబడుచోట్లే యిచ్చట యొక్కవగ నుండును. వ్యవసాయాభివృద్ధి నొందుచున్నజిల్లాలనుచును చిన్నరైల్వేను ఏర్పాటు జేయుట మంచిది. కాని జోరక పెద్దరైల్వేను నిర్మించి లాభములేదు. అది మిలిటరీవారికి విదేశపు యెగుమతులకు లాభకరముగ నుండునీగాని దగ్గర దగ్గర ప్రాంతముల వ్యాపారమునకు తోడ్పడుదు. రైల్వేకన్న యిప్పుడిప్పుడేవృద్ధిజేందుచున్న మోటారు రవాణా చాలమంచిది. రైల్వేపోని స్థలములలో మోటారు చాల యుపయోగకరముగ నుండును. మోటారులు విదేశములనుండి తెప్పించుటవలన వనదబ్బు వారికిబోవుటనిజమే. కాని మనదేశములో మోటారులు తయారుజేయు పరిశ్రమ యభివృద్ధి జేయవలెను.

నాకా వాణిజ్యము

భారతదేశపు వర్తకమునకు లాభకరమగువిధమున నావలను నిర్మించి నడపించుటకై తగుయెర్పాటులుగావించుట యవసరము. నావికదళమునల్ల వ్యాపారమధిక మగుటయేగాక దేశసంరక్షణమునకుగూడ నెక్కువయవకాశము కలుగును. యుద్ధసమయమున విరోహింపబడున వాణిజ్యమునకై ఉపయోగింపబడు నావలు స్వదేశసంరక్షణకై వినియోగింపబడిన భారతదేశమున నాకాదళ నిర్మాణ విషయమున యెర్పాటులు జరుగుచుండుట మిగుల సంబోధకరమగు విషయము. భారత కాశన సభియందు యీ విషయమై గావించబడు తీర్మానము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు కొక విచారణసంఘము నేర్పరచి ఈ విషయమై విచారణసంఘమువారు ప్రకటింపవలసివేదికపై ప్రభుత్వమువారు రెట్టివర్గ గావించవలెను ఆకాథంగకరముగ నున్నది. ఇవంతయు జూడ ప్రభుత్వవారికను విదేశీయులకు లాభముకలుగు విధము నభారతదేశమున పరిపాలింప నుద్దేశించుచున్నారని తోచుచున్నది. ఇంగ్లాండు, అమెరికా, జపానుదేశములందు నాకావ్యాపారమునల్ల గొప్పలాభము కలిగినదని చరిత్రవల్ల తెలియుచున్నది. ఈ దేశమునందు ప్రభుత్వములవారే నాకాదళనిర్మాణమునకు పూనుకొనిరి. కాని భారతదేశము విపరీతస్థితియందున్నది. ప్రభుత్వమువారియోశయములు వేరు, ప్రజలయోశయములు వేరై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషువారికి లాభకరమగు విధానమును అవలంబింప యత్నించుచుండెదరు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కరాచిలో రాబోవు సంవత్సరము భారతీయులకు

సాంఘిక శాస్త్రమునకు ఒక శాఖను ప్రత్యేకింప తీర్మానించుట సంతోషకరమును విషయము. కాని పెద్ద సామలకంపెనీలవారు తోడ్పడి ఉత్సాహముగల యువకులకు తమ నావలయందు శిక్ష గరవినగాని లాభమండదు.

సర్ డిన్ పబ్లికేషన్ గారు ప్రభుత్వమువారి ఆధికారికమును తీవ్రముగ ఖండించుచు యీ విధముగ రిస్ నిమునములు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి.

తీర్మానములు

కలకత్తా, జనవరి 1:— నేటిదినము మధ్యాహ్నము తీర్మానములపై చర్చ జరుపుటకు మహాసభ ప్రారంభమయ్యెను. 148 తీర్మానములు పంపబడినవి విషయనిర్ణయసంఘమువారు నిన్నరాత్రి సమావేశమై 82 తీర్మానములను మహాసభయందు చర్చకు తెచ్చుటకు తీర్మానించిరి.

గాంధీమహాత్ముడు నభవించుట

మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు సర్ డిన్ పబ్లికేషన్ గారి అధ్యక్షతను మహాసభ ప్రారంభమయ్యెను. గాంధీమహాత్ముడు, జనులలాలు బజాజ్, పండిత్ మోతీలాలు నెహ్రూ, శ్రీమన్ శ్రీనివాస్ ఆయ్యంగారు, రంగస్వామి ఆయ్యంగారు, పండిత్ మార్వల్, సరోజినీనాయుడు, లాల హాకిష్ నులూనగార్లు కూడ నచ్చి సభ్యులు హార్వర్డులు గావించుచుండే వేదికపై కూర్చుండిరి. కలెన్సి విధానమునకు సంబంధించిన తీర్మానముపై సామం కాలము చర్చ జరుగనని చెప్పి అధ్యక్షుడు ఈక్రింది తీర్మానములను పాఠించిరి.

బాంకింగు సౌకర్యములు

(1) భారతదేశమున బాంకింగు పరిస్థితులను పరిశీలించి బాంకింగు సౌకర్యములను వృద్ధిచేయు విషయమై సూచనల నొసగుటకు అధిక సంఖ్యాకులగు భారతీయులతో ఒకవిచారణ సంఘము నేర్పరచవలయును.

(2) కలెన్సి కమిషనువారు సూచించిన విధమున చెక్కులకును ఎక్స్ఛేంజీ బిల్లులకును స్టాంపుడ్యూటీని రద్దుచేయుటల యనని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

అధ్యక్షుడు దుపపాఠించిన ఈరెండు తీర్మానములు ఏక గ్రీనుగ ఆమోదింపబడెను.

కేంద్రసంఘము

“అఖిలభారత వర్తకసంఘముల కేంద్ర సంఘము స్థాపించు విషయమై ఉపసంఘమువారు తయారుచేసిన చిత్తునిబంధ నలను, నిర్మాణవివరములను మహాసభవారు ఆమోదించుచున్నారు. ఈవిషయమై పనిచేయుటకు ఈ దిగువ పేర్కొనబడిన వారిని కార్యసంఘముగ నియమించడమైనది. సర్ డిన్ పబ్లికేషన్ గారు (అధ్యక్షుడు) జి. డి. చిట్ట, సర్ పురుషోత్తమదాసు థాకూరుదాసు, విద్యాసాగరపాండ్య, జమాలహసామ్యుడు, లాల హాకిష్ నులూలు, ఆదమ్ జీహాబీదాహూదు, జెన్నెను, మెహత విక్రమజోసీంగు, శ్రీరాము, డబ్ల్యు. సి. బాసన్, బి. యల్. వాడను, కసురుభాయిగార్లు (సభ్యులు) డి. పి. కైటాను, ఎ. సి. బెనర్జీగార్లు (కోశాధ్యక్షులు).”

ఈ తీర్మానమును సర్ పురుషోత్తమదాసు థాకూరు దాసుగారు రుపపాదించుచు భారతదేశపు వర్తకము నభివృద్ధికి తెచ్చుటకై ఇట్టిసంస్థ ఏర్పడుట అవసరమనియు, ఏరాష్ట్రము వారు ఆరాష్ట్రపులాభము చూచుకొనక దేశములాభమును దృష్టియందుకొని పనిచేయువలయుననియు చెప్పిరి.

తీర్మానమును బలపరచుచు కేంద్రసంఘము భారతదేశ వర్తకవిషయములందు సూతనయుగము ప్రారంభమగునని చెప్ప వచ్చుననిరి.

పండితహాళవాగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—ఈసమస్య ప్రాముఖ్యమును భారతీయు లింకను గుర్తెరు గకుండుట విచారకరమగు విషయము. విదేశీయులు మనదేశము ను పరిపాలించుచుండుటచే ఒక్కొక్కతఱును మనము మన హక్కులను కాపాడుకొనుచుండుట అవసరము. ఐకమత్యమే బలమును ఆర్మీక్రిని పొందవలెను. ఆంగ్లేయులు పట్టుదలతో డను క్రమపద్ధతులను వినిపించియు ఆంగ్లేయమొనర్చుచున్నారు. భారతవర్తకముపై దృష్టినినిర్మాణ మేర్పరచుకొని తమ ఆభిప్రాయములను ప్రకటించి, ఆధికారికములందు కాసన సభలయందు మేము ఆమోదించు తీర్మానములను నిరసించ ప్రభుత్వమువారు సాహసించరు.

పిమ్మట ఈతీర్మానము ఏకగ్రీనుగ ఆమోదింపబడెను.

ప్రభుత్వమువారి కలెన్సి విధానము

పిమ్మట జి. డి. బగ్గారు ఈక్రింది తీర్మానమును పాఠించిరి.

(ఎ) ఏకగ్రీనుగ భారత ప్రజాభిప్రాయమును తిరస్కరించుచు 18 పెన్సిల మార్కపు రేషియోను కలెన్సి కమిషను వారు నిర్ణయించినందులకు మహాసభవారు చింతింపుచున్నారు. 18 పెన్సిల రేషియో వ్యవసాయ పారిశ్రామికాభివృద్ధికి ఆటంకకరముగ నుండుననియు, నైతుబుజాధాను దారిద్ర్యమును వృద్ధిచేయుననియు, మహాసభవారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు. కావున ప్రభుత్వము వారు 16 పెన్సిల రేషియో కు నిర్ణయించుచు చట్టమును తయారుచేయుట అవసరమని మహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(బి) ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు అవలంబించుచున్న కలెన్సి విధానము దేశమునకు నష్టప్రదమని 1926 సంవత్సరము డిల్లీలో జరిగిన ఈమహాసభ మూడవసమావేశమున ప్రకటించబడిన ఆభిప్రాయమును మరల ఈసభవారు ప్రకటించుచున్నారు. బంగారు నాణ్యముల చలామణి ఈదేశమునందున్న బంగారును చాలును గావున సాధ్యమైనంతవరకు బంగారు నాణ్యముల చలామణి ప్రారంభముకావలయునని మహాసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు. కడచిన ఆగస్టు నెలలో భారత కాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టబడిన కలెన్సి బిల్లునందు ప్రస్తావించబడిన బంగారుపు బులియను ప్రమాణము, బంగారు ఎక్స్ఛేంజీ ప్రమాణమునకు పర్యాయపదముగ నుండుటచే, ఆపద్ధతి వర్తకమునకు నష్టప్రదమనియు, ఫవులరుసంఘమువారిచే సూచించబడి సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారిచే ఆమోదింపబడిన కలెన్సివిధానమునకు విరుద్ధముగ నున్నదనియు, మహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(సి) కలెన్సి రిజర్వ్ కింద ప్రత్యేకింపబడు మొత్తములు సంపూర్ణముగ భారతదేశమునందే నిలిపియుంచవలయుననియు, ఇకముందు రిజర్వ్ నందు చేర్చవలసిన మొత్తములను బంగారు రూపముగ చేర్చవలయుననియు, కలెన్సి రిజర్వ్ నందుండు సెక్యూరిటీలను అమ్మివైచి అందువల్ల వచ్చు ధనమునే రిజర్వ్ నందుంచవలయుననియు సభవారు ప్రభుత్వమువారికి సూచించుచున్నారు.

(డి) 18 పెన్సిల మార్కపు రేటును నిరపరపవలయునను ఉద్దేశముతో కలెన్సి నోట్ల చలామణిని అనవసరముగ అధికము చేయుట నష్టప్రదమనియు, బంగారు నాణ్యముల చలామణి ఏర్పడుటకు ఆటంకకరముగ నుండు ననియు, సభవారు ఆభిప్రాయపడుచు ప్రభుత్వమువారి విషయమై అవలంబించుచున్న విధానమును తీవ్రముగ ఖండించుచున్నారు.

(ఇ) కలెన్సి రిజర్వ్ నందున్న వెండిని ఆమ్మిపద్ధతి ఎంతమాత్రము తగదనియు, ప్రభుత్వమువారు రెండుల కెన్నటికిని పూనుకొనకూడదనియు, సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. రిజర్వ్ నందున్న వెండిని ప్రభుత్వమువారు అమ్మివేయుదురను వదంతులు ప్రబలుటచే నీమామహాసభలలో వెండివల తగ్గినది. భారతదేశపుప్రజలలో అనేకులకు వెండిసామ్యులే ఆస్తిగ నున్నవి. వెండివలతగ్గిన ప్రజలకు తీరనినష్టము కలుగును. కాన ప్రభుత్వమువారు వెండిధర తగ్గునట్లు పనిచేయుట అనర్థదాయకమని సభవారు ఆభిప్రాయపడుచున్నారు.

(యఫ్) ఇంగ్లండునకు ప్రభుత్వమువారు పంపబడిన మొత్తమునకు మాత్రమే ప్రభుత్వమువారు కొన్నిలు బిల్లులను కొనవలయుననియు, ఇంకను అవసరముగ కొన్నిలు బిల్లులను కొని బంగారు కలెన్సివిధానము స్థితపడుటకు ఆటంకములు కలుగజేయుట నష్టప్రదమనియు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(జి) కలెన్సి నోట్లవిలువకు సమానముగ బంగారుముగాని వెండిగాని నిలవయం దుంచవలయునను బాధ్యత ప్రభుత్వము వారి కుండుకూడదని కలెన్సి కమిషనువారు గావించిన సూచనను మహాసభవారు నిరసించుచున్నారు.

తీర్మానముపాదించుచు బిల్లగారిట్లు చెప్పిరి:—రెండుషిలీంగుల చొప్పున మార్కపురేటును నిరపరపవలయునను ఉద్దేశముతో ప్రభుత్వము వారు గావించిన ప్రయత్నములవల్ల దాదాపు 50 కోట్ల రూప్యములు నష్టముకలిగెను. వర్తకపరిస్థితుల వసుసకించి 16 పెన్సిల చొప్పున మార్కపురేటు నిరపరపచున్న ఈ సమయమున మరల ప్రభుత్వమువారు 18 పెన్సిల రేటును నిరపరప యత్నించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు తమకున్న అనుకూలసాకారములన్నిటిని దుర్వినియోగమొనర్చి 18 పెన్సిల చొప్పున గాక 2 షిలీంగుల చొప్పున కూడ మార్కపురేటును నిలిపియుంచవచ్చును. కాని ఈ కృత్రిమ పద్ధతులవల్ల ప్రజలకు తీరని నష్టము వాటిల్లును.

బి. యఫ్. మదనుగారు

బి. యఫ్. మదనుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఇట్లుచెప్పిరి.

భారతీయులు బంగారు నాణ్యముల చలామణి కోరుచున్నారు. అనగా మనము కొనుగోలులకు బంగారు నాణ్యములను చెల్లించి అమ్మగోరుటకు బంగారు నాణ్యములను పుచ్చుకొనవలయునని కోరుచున్నారు. కాని భారతదేశమున దరిద్ర దేవత తాండవమాడుచుండుటచే ఇట్టిపరిస్థితు లిప్పుడే ఏర్పడుట అసంభవము. రూపాయ నాణ్యములే ఇప్పుడు దేశమున ప్రమాణముగ నుండుటచే ఇన్ని ఇబ్బందు లేర్పడుచున్నవి. ఇప్పుడు మార్కపురేటు హెచ్చింపబడిన ప్రాంతాంత్రాక్టులవిలువ మారును. వ్యవసాయదారులకు తీరనినష్టము కలుగును. ఇప్పటికే వారు అప్పులబాధ అధికముగ భరించుచున్నారు. భారతదేశమునకు నష్టముకలుగజేసి ఇంగ్లండు అధికపరిశిష్టలను మార్కపురేటు ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. ఇక అనవసరముగ కలెన్సి నోట్ల చలామణిని అధికము చేయుటచే దేశపు ఆర్థికప్రతిష్ఠ ఖీణించును. ప్రభుత్వమువారు క్రమక్రమముగ రిజర్వ్ నందున్న ధనమును వ్యయపరచుచున్నారు. రిజర్వ్ ధనము వ్యయమైన బంగారు నాణ్యముల చలామణి ఏర్పడుట అసంభవము.

ఆర్. కె. సిద్ధాగారు (కరాచి) తీర్మానమును బలపరచుచు బలవత్తరమగు ప్రజాభిప్రాయమును కలుగజేసి కాసన సభ్యులకు బలము కలుగజేసి ప్రభుత్వమువారు తమ విధానమును మరుగుకొనునట్లు పనిచేయవలయునని చెప్పిరి.

18 పెన్సిల రేషియోను ఆమోదించు సవరణ

18 పెన్సిల రేషియోను ఆమోదించు అనవసరమని వంగరాష్ట్రపు వర్తకసంఘపు సభ్యుడగు యదునాథరాయగారు రాక సవరణను పాఠించి పోటీనుఇచ్చిరి.

తీర్మానమునకు సంపూర్ణవిరుద్ధముగ నున్న సవరణనుపాదించుట అవాస్తవికమని అధ్యక్షుడు నిర్ణయించెను. కాని ప్రతి కూలాభిప్రాయము గలవారు తీర్మానమును ఆమోదింపవచ్చునని చెప్పిరి.

యదునాథరాయగారు తీర్మానమును ఆమోదించుట ఇట్లు చెప్పిరి:—జర్మనీ ప్రాన్సుదేశములు విశ్వర్యముతో కుల తూగుచున్నను తమబంగారునాణ్యముల విలువ ఖీణింపకుండు నట్లు చేయజాలక పోయినవి. మార్కపురేటు హెచ్చిన వ్యవసాయదారులకు ఒకవిధముగ నష్టము కలుగును. తాము పండించు సరకుల విలువ తగ్గినను తాముకొనువస్తువుల ధర తగ్గునను విషయమును మరుమూడదు.

ధిల్లీ వాక్తవులగు అమీరుచందుగారు తీర్మానమును ఆమోదించుచు విదేశములనుండి సరకులను దిగుమతి చేయువారికి మార్కపురేటు తగ్గిన కాంట్రాక్టు విలువ మారి నష్టము కలుగుననియు చెప్పిరి.

సర్ పురుషోత్తమదాసు థాకూరుదాసుగారు

తీర్మానమును బలపరచు సర్ పురుషోత్తమదాసు థాకూరుదాసుగారు రేషియో సభయందు కరతాళస్వములు చెలరేగెను. సర్ థాకూరుదాసు గారిట్లుపన్యసించిరి:—

“యదునాథరాయగారు వంగరాష్ట్ర వర్తక సంఘము వారి ఆభిప్రాయములను తెలుపుచున్నారో స్వంత ఆభిప్రాయములను తెలుపుచున్నారో తెలియకున్నది. వంగరాష్ట్రపు వర్తకసంఘపు ప్రతినిధులందరు రాయలు కలెన్సి కమిషను వారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చినప్పుడు 16 పెన్సిల రేషియోనే బలవంతచిరి. అమీరుచందుగారు ఎట్టి దాపరికములేక తన భావమును ప్రకటించిరి. వారు సూచించిన కారణములు 16 పెన్సిల రేషియో 18 పెన్సిల రేషియోకన్న లాభకరమని స్పష్టపరచుచున్నవి. విదేశములనుండి సరకులను దిగుమతిచేయు వారి సంఖ్య మిగల అల్పమైనది. వీరి కొరకు దేశమున కంతయు గొప్పనష్టము కలుగవలయునని వాదించుట విపరీతము భారతదేశమునంతయు లాభమేకలుగువిధమున మార్కపురేటు నిర్ణయింపబడుట ఉచితము. కాన్పూరునందు సర్ బేనిలబ్లాక టుగారు గావించిన ఉపన్యాసమునకు ప్రత్యుత్తరమివ్వవలసియున్నది. కడచిన రెండుసంవత్సరములనుండి మార్కపురేటు దాదాపు 16 పెన్సిలగుండునగాని 18 పెన్సిలవరకు హెచ్చియుండలేదు. ఇంకెవరైనను అవిధమున ఉపన్యసించియున్న దురుద్దేశముతో ప్రజలయందు అసత్యప్రచారము గావించినట్లు నేరముమోపియుండేవాడను. కాని ఇండియాప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యు డిట్లుపన్యసించియుండుటచే ఈ నేరారోపణ మరియొకపర్యాయము గావించెదను. 18 పెన్సిల రేషియోనల్ల రూపాయి విలువ అధికము కాగలదనియు తడనుగుణ్యముగ భూమి పన్నును తగ్గించవచ్చుననియు, హిల్లను యంగుగారు ప్రేరేపించుచున్నారో పత్రిక యందు ప్రాసేయు

నాడు. ఈ నూచన ఆమోదింపబడిన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ఆదాయము తగ్గును. రాష్ట్రీయ కప్పముల రద్దుచేయబడినను భూమిపన్ను తగ్గుచే తీరనితోట ఏర్పడగలదు. భారత వర్తకసంఘములందు భేదములు పురిగొల్పవలయునని ఆర్థిక సభ్యుడు గావించిన ప్రయత్నములు నిష్ఫలమైనవని ప్రభుత్వమువారు 2 పిలింగల కేషియో నిర్ణయింపవలయునను ఉద్దేశముతో నున్నారు. ప్రభుత్వ ప్రయత్నముగ 18 పెన్సీల కేషియో నిర్ణయించుచున్నారు. ఈ రహస్యమును గుర్తెరిగి భారతదేశపు వర్తకులు ప్రతిక్రియ ఆలోచించుట అవసరము. (కరతాళనములు)

తీర్మానముపై సమ్యక్తులు ప్రయోగించెను. మువ్వరు మాత్రము ప్రతిపాటుగా సమ్యక్తుల నొసగిరి. మిగిలిన సభ్యులందరు తీర్మానమునకు అనుకూలముగ సమ్యక్తుల నొసగిరి. ఈ విధమున తీర్మానము అత్యధికసంఖ్యాకముచే ఆమోదింపబడినది.

భీమాకంపెనీలు

బర్మా వర్తకసంఘపు (ప్రతినిధియగు ఆర్. హెచ్. గాంధీగారు యీ దినపత్రికను ప్రతిపాదించిరి.

“పాలినీ హోల్డర్లకును సామాన్యజనములకు నష్టము కలుగని విధమున భీమాకంపెనీల నిర్వహణమునకు సంబంధించిన యేర్పాట్లను ప్రభుత్వమువారు గావించవలెనని యీసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.”

భీమాకంపెనీలు తివాలాదీయులచే నీడకుటుంబములకును వర్తకులకు గొప్పనష్టము కలుగుచున్నదనియు అందుచే భీమాకంపెనీలు స్థాపించబడుటకు పూర్వమే కంపెనీ ఆర్థికబలమును గుర్తెరిగి ప్రభుత్వమువారు రై నెన్న నీయవలెననియు గాంధీగారు తెలిపిరి. తీర్మానము ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింపబడినది.

ఆదాయపు పన్ను

ఈ దినపత్రికను సభలో ఆమోదింపబడినది:— “పన్నుల విచారణసంఘమువారు నూచించినవిధమున ఆదాయపుపన్ను నిర్ణయించునపుడు గడచిన మూడుసంవత్సరములలో యేర్పడిన నష్టమునుగూడ గననించి పన్ను విధించుట న్యాయమని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

అగ్నిపెట్టెల పరిశ్రమ

“అగ్నిపెట్టెల పరిశ్రమపట్ల సంరక్షణవిధానమును ప్రభుత్వమువారు అనుసరింపవలెను. అగ్నిపెట్టెలు పుల్లలు కేయుటకు గావలసిన కర్ర సులభముగ దొకటకై అవకాశము కలుగజేయవలయుననియు, విదేశీయులు యీదేశమునందు అగ్నిపెట్టెల తయారుజేయు యంత్రాలయమును స్థాపించిన ఎక్స్లైజ్ పన్ను విధింపవలయుననియు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

తోళ్ళ ఎగుమతి

తోళ్ళపై పూర్వములేసే సూటికి 15 చా|| ఎగుమతి సుంకము విధింపవలెనని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ప్రతిపరిశ్రమపై ఎక్స్లైజ్ పన్ను రద్దుచేసి భారతదేశమున మిగల ముఖ్యముగ యీవర్తిశ్రమ యభివృద్ధిగాంచుటకు అవకాశము కలుగజేసినందులకు సభవారు ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నారు.

బొగ్గువ్యాపారము విషయమై సంరక్షణవిధానము అవలంబించుటకుగూర్చి విచారణ సలుపవలెనని సభవారు కోరుచున్నారు.

ఈదేశమునందు వ్యాపారము అధికముగ వృద్ధిగాంచుటకు రైల్వేలోడు మున్నగు సౌకర్యములు కలుగజేయుట అవసరమని సభవారు నూచించుచున్నారు. ఈవిషయమై రైల్వే బోర్డువారు అక్రేడపాపుటను ఖండించుచు మరియొక తీర్మానము గావించబడినది.

మాడవతరగతి ప్రయాణీకుల రైలుచార్జీలు తగ్గవలెననియు భారతదేశపు ఇనుము ఉక్కు పరిశ్రమ యభివృద్ధిగాంచుటకు ప్రభుత్వమువారు తమకు గావలసిన అన్ని సరకులు రైల్వే గరతులసహా యీదేశమునందే కొనవలెనని నూచించుచు రెండుతీర్మానము లామోదింపబడినవి.

ఇంగ్లాండునందు ప్రేడుకమిషనరు బ్రిటిష్ కంపెనీల ప్రయోజనము చూపక తక్కువధరకు నష్టయజ్ఞేయ సంగీకరించువారికే అర్హులైనట్లు అవసరమని సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

నౌకాదళనిర్మాణము

నౌకాదళనిర్మాణమువిషయమై ప్రభుత్వమువారు అక్రేడవించుటకు ఖండించుచు జోభివృద్ధికి నౌకాదళనిర్మాణము అత్యవసరమని మరియొక తీర్మానము ఆమోదింపబడినది.

సామ్రాజ్యమహాసభలు

అంతర్జాతీయ సామ్రాజ్యమహాసభలకు భారతదేశమునందు

డిబావు ప్రతినిధులందరు భారతీయులుగనే యుండవలెను. భారతీయులు కానివారిని భారత ప్రతినిధులుగ నియమించుట అక్రమమనియు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఇట్టి ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకుగూడ అవకాశ ముండవలెనని మరియొక తీర్మానము గలదు.

అంతర్జాతీయ కార్మికమహాసభ పతీయవ సమావేశమునకు జి. డి. బిర్లాగారిని యజమానులపక్ష ప్రతినిధిగ పంపవలెనని సభవారు తీర్మానించిరి.

ఇండియాకు బర్మాకును తంజివూరుల రవాణాయందు అభ్యంతరములు గలుగుటచే వర్తకులకు గొప్పనష్టము కలుగుచున్నదనియు యీవిషయమై ప్రభుత్వమువారు తగు ఏర్పాట్లు గావించవలెననియు సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

విశ్వవిద్యాలయములందు వాణిజ్య పరిశ్రమల శిక్షణగల పవరెను అనిగూడ తీర్మానించిరి.

మహాసభను చెన్నపురికి ఆహ్వానించుట

సి. గోపాల మినసుగారు మహాసభను చెన్నపురికి ఆహ్వానించిరి. రాజోవు సంవత్సరము మహాసభ చెన్నపురిలో సమావేశమగును.

అభ్యర్థుని అంత్యోపన్యాసము

సర్ డిన్నాపెటిగారు మహాసభను అంతముండించుచు ఇట్లు చెప్పిరి:—

భారత వర్తక ప్రపంచమున నూతన యుగోపయుమును నూచించు కేంద్రవంశ స్థాపించబడవలయునని ఈ మహాసభయందు ఆమోదింపబడుట మిగల ముఖ్యముగ విషయము. కేంద్ర సంస్థను ఏర్పరుచుటకై పనిచేయు నియమింపబడిన ఉపసంఘము వారు చేయవలసిన పని అధికముగ మన్నుచి. నన్ను మీర ఆధ్యక్షుడుగ నియమించుటచే నాబాధ్యత అధికమైనది. కాని సర్ పురుషోత్తమదాసు భావూరుదాసుగారు జే. కె. మెహతగారు నాకు తోడ్పడ సంసిద్ధులై యున్నంతకాలము నేను భయము లేక ఈకార్యములను నిష్కపింపగలను. భారత నాయకులు కేవలము రాజకీయ విషయములందే శ్రద్ధవహింపక పారిశ్రామిక వాణిజ్య విషయములందు కూడ తగు శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుట అవసరము. మనము స్వరాజ్యము పొందినను మనదేశపు ఆర్థికసంపద వృద్ధిచెందునను మనకు స్వరాజ్య ముభవింపు ఆర్థిక ఏర్పడదు. రాజకీయ అభివృద్ధి తోపాటు వాణిజ్య పారిశ్రామిక అభివృద్ధిగూడ కొనసాగుచుండవలెను. పాశ్చాత్య నాగరికతను దూషించువారు పలువురున్నారుగాని పాశ్చాత్యులవద్దనుండి మనము నేర్చుకొనవలసిన విషయములు కొన్నియున్నవి. పాశ్చాత్యులు మోటారుబండ్లు ట్రీమరులు తయారుచేయుచున్నారు. మనము ఒక్కటై సిక్కులుగాని స్త్రీలూచినిగాని తయారుచేయుజాలని కితియందున్నాము. పాశ్చాత్యదేశములందు పర్యటనమొనర్చినవారికి, పాశ్చాత్యులకును మనకును గల భేదము నష్టముగ తెలియును. మనదేశపు పరిశ్రమలు వర్తకము అభివృద్ధిగాంచినగాని ఇతరదేశములందు మనకు గౌరవము ఏర్పడదు. ఈ కేంద్ర సంస్థల పారిశ్రామిక విషయములందు నూతనయుగము ప్రారంభమగునని నమ్ముచున్నాను. (కరతాళనములు.)

అభ్యర్థులకు వందనములు

ప్రశంసనీయుమగు విధమున మహాసభను నడపినందులకు కైటగుగారు వందనము లర్పించిరి. అంతట సభ ముగిసెను.

(అ. ప్రె. స్పెషలు)

కలకత్తాలో పారసభ

ప్రభుత్వమువారి కరెన్సి విధానము ఖండింపబడుట కలకత్తా, జనవరి 8:—నేటి దినము సాయంకాలము కలకత్తా ఆల్బర్ట్ హాలునందు గొప్ప పారసభ జరిగెను. భవన మంతయు ప్రేక్షకులతో క్రిక్కిరిసిపోయెను. శ్రీమతి సరోజిని నాయుడుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

సభను ప్రారంభించుచు సరోజిని నాయుడు గారిట్లు చెప్పిరి:—“మీ రీవిషయములందు అక్రేడ వహించుటచే రాజోవు తరముల వారి పట్ల ద్రోహము గావించినవారయ్యెదరు. అంతేకాక భారతదేశపు దాస్యమును కార్యత మొనర్చినవారయ్యెదరు. ఆరీకదాస్యమునుండి మనము విముక్తులు కాకున్న మన మెన్నటికిని రాజకీయస్వాతంత్ర్యము పొందజాలము.”

బి. యల్. మదనుగారు

బి. యల్. మదనుగారు రాయలు కరెన్సి కమిషను వారి నూచనలకు ఖండించుచు ఇట్లుచెప్పిరి:—“కరెన్సి కమిషనువారు మారకపు రేటు 18 పెన్సీ లుండవలయునని నూచించి చారు. కాని రాయలు కమిషను వారి విచారణ ముగియకమును సే రాజ ప్రతినిధి ఇంది

యామంత్రి కలసి భారతపురేటు 18 పెన్సీల చొప్పున నిరపర పకలయునని సంకల్పించుకొనిరి. ఈవిషయము నన్నిటిని సర్ పురుషోత్తమదాసు భావూరుదాసుగారు స్పష్టముగ తెలిపియే యున్నారు. బొంబాయి యంత్రాలశాఖాధికారులు ఎక్స్లైజ్ విషయమై ఆందోళనము ప్రారంభించియున్నారు. 18 పెన్సీల కేషియోవల్ల వ్యవసాయదారులకు గొప్ప నష్టము కలుగును వంగరాష్ట్రమునందలి జనపసారను ఉత్పత్తిచేయువారికి కూడ గొప్పనష్టము కలుగును. ఈ సంవత్సరము వంగరాష్ట్రమున 410 లక్షల జేలుల జనపసార ఉత్పత్తియగునని అంచనా వేయబడినది. ఎక్స్లైజ్ 16 పెన్సీలు ఉన్న వ్యవసాయదారులకు జేలుకు 88 రూప్యముల ధర వచ్చుచుండెడిది. కాని ఎక్స్లైజ్ 18 రేటు అధికమైన జేలుకు 60 రూపాయిలు మాత్రము తిరుగు రాగలదు. ఈవిధమున మొత్తముగ 880 లక్షల రూప్యముల భష్టమును వంగరాష్ట్రమున జనపసారను ఉత్పత్తిచేయు రైతులు నరింపవలసియున్నది. యువమునకు పూర్వముకన్న ఇష్టము అన్ని స ర కు ల ధ ర అ ధిక మగుటచే

జేలుకు 8 రూపాయిలు తక్కువధరవచ్చినను రైతులకు నష్టముండవని సర్ జేసిలుబ్లాకెలుగారు వాదించుచున్నారు. ఇష్టా దిష్టాకు కుదుటపడుచున్న వ్యవసాయదారులను అధోగతిపాలు చేయ ప్రభుత్వమువారు రుద్దేమిచుచున్నారు. ఈ మారకపు రేటు పట్ల నివిలునర్హులు ఉద్యోగులకు అంత్యోప వర్తకులకు ప్రభుత్వమువారికి లాభముకలుగును. భారతీయులు దరిద్రదేహతపాలయ్యెదరు. ఈ రకపు రేటే నిరపరపకలసిన అచిరకాలములో దేశమున యామము వ్యాపింపగలదు.

బి. యల్. మదనుగారు తన ఉపన్యాసమును ముగించుచు సర్ పురుషోత్తమదాసు భావూరుదాసుగారి అద్భుతలేవనను కొనియాడి, అతడు మహావీరుడని చెప్ప, జనవరి తొమ్మిదవతేది ఒకచుపారంగసభ జరుగుననియు, అందు సర్ పురుషోత్తమదాసు గారు వ్యవసాయసంరక్షణనియు ప్రకటించిరి.

సరోజిని నాయుడుగారు సభను ముగించుచు గ్రామజీవి ముహూర్తమును విశ్వసనమొనర్చు ఈ విధానమును ప్రభుత్వ త సార్లు అమలునందుంచనివిధమున ఆందోళన మొనర్చవలయుననియు, జాతీయగౌరవప్రతిష్ఠలను సంరక్షించి నీడలగు గ్రామ సులభు తినుటకు అన్నము మానము కాపాడుకొనుటకు గుడ్డ దొరకునట్లు పనిచేయవలయుననియు చెప్పిరి.

టి. పి. కైటగుగారు అభ్యర్థులారానికి ఉపన్యాసమునికి వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను. (అ. ప్రె.)

కాశీదివ్యజ్ఞానమహాసభ

తుదివిషయములు

బనారసు, డిసెం 81:— దివ్యజ్ఞాన మహాసభ నిన్నటి తో అంతముంచెను. ముగిసినదని తెలియజేయుచు జనరాజుదాసుగారు ప్రతినిధులు 800 మంది ఇచ్చినవియు నిదివరకు కాశీలో జరిగిన సభలన్నింటిలో నింతమంది ప్రతినిధులెప్పుడును రా లేవనియు తెలియజేసిరి. సభకు జయముకలుగవలెననియు, ఏ రాష్ట్రముచేసినవారికందరికి కృతజ్ఞతను తెలుపుచు దావ్యులై నెంబులగారికి కంఠినిచ్చెను.

ఉదయమున ఆస్త్రియా, స్వీడెను, హాలెండు, ఇంగ్లాండు ఇటలీ, అమెరికా, మెక్సికో న్యూజీలాండు ఆస్ట్రేలియా స్పాన్టాండు ఐర్లాండు సిలీస్ బర్మాలనుండిచ్చిన ప్రతినిధు లాయా దేశములలో దివ్యజ్ఞానసభ యేమిచేసినదియు తెలియజేయుచు ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి.

భారత సమాజము

సాయంకాలమున భారత సమాజమువారు సాంవత్సరికసభ జరిపిరి. అందులో జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు, సంజీవరావు, యదునందన్ ప్రసాదు సర్ సహావయ్యరుగార్లు పాల్గొనిరి. బాలికలకు వివాహవయఃపరమితి హెచ్చించుట అస్పృశ్యతా నివారణము మితపానప్రోత్సాహము మొదలగు విషయములపై సమాజమెట్లు పనిచేసినదియు ఉపన్యాసములు చెప్పిరి. హిందూ దేశ వా ల య ము న కు దీ ర్గా గారు 2500 రూపాయలను వ్యాసముచేసి రవి సంజీవరావుగారు తెలిపిరి.

తుదికానాడు అరంజేలుగారు నూర్యునిపట్ల నే ప్రాణికోటి జీవించు చున్నదనియు చీకటిలోనుండి బాధ లవధివింపు పట్ల నే ఒక్కొక్కడు కీర్తిని గాంచుచుండుననియు మొదలగువిషయములపై ఉపన్యసించిరి.

బహిరంగోపన్యాసములకు 1500 మందికి పైగా జనులు వచ్చుచుండిరి. ఆదయారునుండి ప్రత్యేకముగా గొని తెచ్చిన దూరక్రమాయంత్రములను జూచి అందరును అనందించిరి.

ప్రతినిధులందరును ఎవరిండ్లకువారు పోవుచున్నారు విషయము లెఱుంగుటగూడను వివరాజ దాసగారును నేడేమదరాకును వెళ్లెదరు. (అ. ప్రె.)

నాగపురము, జనవరి 8:—నాగపురమందు బట్లరు గవర్నరుగారి మహారై వివాహము రి-వలేదిన జరుగును. (అ. ప్రె.)

పంజాబు శాసనసభ

అధ్యక్షుని యొన్ని 4 వ తేదీన జరుగును

లాహోరు, జనవరి 3:- పంజాబు శాసనసభకు మూడవ పంజాబు శాసనసభ సేదనుమానేశురయ్యెను. క్రొత్తగా యొన్న కొనబడి నామినేయబడిన సంభ్యులందరును 98 సభ్యులలో 90 మందికి పైగానే రాజభక్తి ప్రమాణములను గైకొనిరి. అప్పటికే ముఖ్యమంత్రిగలయ్యెను. అంతటితో నానాటికి సభ నిలిపివేయబడినది. తేపు అధ్యక్షుని యొన్ని జరుగును. తాత్కాలికముగ అధ్యక్షుడుగా పనిచేసిన పి. యం. కింగుగారు ప్రమాణములు గైకొన్నవారితో పరస్పర్యనలను గావించెను.

స్వతంత్రతము

పంజాబు శాసనసభలో హిందువులు మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులు ముఖ్యముగా అర్హతసభ్యులందరును కలిసి అధికార తర ప్రతిపక్షవర్గముగా నొకస్వతంత్రతము మేర్పడునని తెలియుచున్నది. ఇప్పుడు శాసనసభలో బలముగానున్న తూర్పు లేక జమిందారీవత్తమును క్రమక్రమముగా భగ్నముచేయుటయే యీరియ్యదేశ్యము. ఈవత్తమును తదితరులతోపాటు సర్ మహమ్మదు ఇక్బాల్, రాజానరేంద్రనాథ్, డాక్టరు గోఖలే చందవ రాంగ్, షేక్ మహమ్మదుసాదీక్, సర్దార్ మోహంద్రనాథ్, షేకు అబ్దుల్ ఖాదిర్ గార్లు సభ్యులుగానున్నారు. తక్కినవిషయములేవియు నీవత్తమునుగూర్చి నిరాశముగా లేకయున్నది. కాని తేపుసాయంత్రము సభయే చర్చలుజరిగిన పిమ్మట నీవత్తనిర్మాణమునకై ప్రథమాంశముల నన్నిటిని తేచ్చెదరు.

(అ. ప్రె.)

జాతీయపక్షము

లాహోరు, జనవరి 3:- పంజాబు శాసనసభలో కాంగ్రెసువారు, భిలాభుదారులును, ఇద్దరు స్వరాజ్యవాదులును కలిసి జాతీయపక్షముగా నేర్పడిరి. సభ్యులక్లబ్బు హాలులో నీవత్త సభ్యులసభ జరిగినప్పుడు 12 మందిసభ్యులు వచ్చిరి. డాక్టరు మహమ్మదు ఆలంగారు అధ్యక్షతవహించిరి. సాంఘిక విషయములు నచ్చినప్పు డెన్వరియిద్దరు మున్నునట్లు వారున రింపవచ్చినను మిసహాయప్రయత్నముకొని అందరును కాంగ్రెసు కార్యక్రమము కొరకై పనిచేయవలెనని నిబంధనతో జాతీయపక్షము నేర్పాటుచేయవలెనని ఏకగ్రీవముగా తీర్మానింపబడినది. నియమనిబంధనల నేర్పరచుటకు డాక్టరు మహమ్మద్ ఆలం, సర్ దాబూటాసింగ్, లాలా బోధరాజుగార్లు నొక ఉపసంఘమేర్పడినది. అధ్యక్షుని విషయమున చాదురీ హిబుద్దీన్ గారికి ఓటుచేయవలెననియు సర్ బూటాసింగును ఉపాధ్యక్షునిగా నియమింపవలెననియు నీవత్తమువారు తీర్మానించిరి. ఈ పక్షమువారు తేపు తిరిగి మరయొకసభను గావించురు.

ఖాన్ బహదూర్ చాదురీ హిబుద్దీన్ గారును (ఇది వరకును అధ్యక్షుడు) ఖాన్ బహదూర్ షేకు అబ్దుల్ ఖాదిర్ గారును (ఒకప్పుడు అధ్యక్షుడు, మంత్రి ప్రస్తుతపు శాసనసభలో నామినేయబడిన సభ్యుడు) మాత్రమే అధ్యక్షపదవికి అర్హులుగా నిలవబడిరి.

(అ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ

యం. కె. ఆచార్యగారి తీర్మానము

మదరాసు, జనవరి 3:- ఈదిగువ తీర్మానములను భారత శాసన సభలో ప్రతిపాదించెదమని యం. కె. ఆచార్యగారు నోటీసు నిచ్చిరి.

1924 ఫిబ్రవరి 24 తేదీన 1925 డిసెంబరు 3 వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ గావింపబడిన తీర్మానములలో శిఫారసు చేయబడిన నేషనల్ డిమాండుకు ప్రభుత్వమువారు సరియైన రిస్పాంసును జూరకపోవుటచే హిందూ రాజకీయవేత్తలందరును అనంతపురం యున్నారని సార్వభౌమినికి తెలియజేయవలసినదిగా నీ ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నరు జెనరలును వేడుకొనుచున్నారు.

2. బెంగాలులో దేశము కొరకు పాటుబడుచున్నవారి స్వాతంత్ర్యములను నిరోధించి రెండు సంవత్సరములనుండి వారి నొక మేదో చెప్పకుండా చెరసాలయందుంచిన నిరంకుశవర్తనను హిందూదేశములో నందరును ఖండించుచున్నారని గావున నట్టి బెంగాలు వైదీలను వెలునేవిడిచిపెట్టుటయేలే వారిని కొట్టుకులిపించి విచారింపుటజేయవలసినదని యీ ఆంధ్రప్రదేశ్ గవర్నరు జెనరలుకు శిఫారసు జేయుచున్నారు.

(అ. ప్రె.)

నేట్టు కౌన్సిలు

ఫిబ్రవరి 8వ తేదీన సమావేశమగును

ఫిబ్రి, జనవరి 3:- నేట్టు కౌన్సిలుసభ ఫిబ్రవరి 8 తేదీ నుండి 15 తేదీవరకు సమావేశమగును. 8, 10, 11, తేదీలు అధికారవర్గములకును, 9, 14, 16, తేదీలు అధికారతరవ్య సమావేశములకును వినియోగింపబడును.

(ఫ్రీ. ప్రె.సు.)

బీహారు-బరిస్సా శాసనసభ

అధికారతరవ్యుల నామినేషనులు

పాట్నా, జనవరి 3:- బీహారు-బరిస్సా గవర్నరుగారి దిగువ నుదాహరింబడినవారిని శాసనసభలో అధికారతరవ్యులనుగా నియమించిరి:-

(1) రాజా దేవకీనందనప్రసాదసింగ్, మాంఘేరు. డివాన్ బహదూర్ కృష్ణప్ప మహాపత్ర, కటకం అడవి బాతులు.

రవరెండు ఇ. యస్. వై. వై. బాసా. బి. యస్. కె. లెస్. జే. యల్. లక్ష్మీనాథ్ డి. పూర్ణాచారి మేజిస్ట్రేటు ఖంటి.

నిమ్న బాతులు:- (1) రె. ఐ. రెం. డు. బ్రజనందరావు కటకం.

(2) బాబు క్రిష్ణరసామత్ పట్నీ సాహీ కటకం ఇండస్ట్రియల్ రాయబహదూర్ రాధాకృష్ణబాలక్ పాట్నా సిటీ.

దామిస్ట్రేట్ బెంగాలి:- రాయబహదూర్ కలిపాద సర్కారు హజరీబాగ్.

ఆంగ్లో ఇండియన్ సంఘము:- ఎ. ఇ. డి. సిల్వారాం. ఇండియన్ క్రిస్టియన్:- సారాబు సాలమెట్, డి. మాపర్నెంటు సాస్నాం బ్రాంచి టిట్టిల్.

లేబరు అసోసియేషన్:- దుంకా కాంతాలు పరగ చాలు.

(అ. ప్రె.)

వింటరుటన్ ప్రభువు

హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు వచ్చుట

బనారసు, జనవరి 3:- వింటరుటన్ ప్రభువు నేటి మధ్యాహ్నమున హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు వచ్చెను. గేటు వద్దనే వైసుధాస్వలరు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు యూనివర్సిటీ కౌన్సిలుసభ్యులు జస్టిసు కన్యాలాలు, రాయబహదూర్ జ్యోతిప్రసాదుగార్లు మొదలైనవారును స్వాగత విచ్చిరి. వింటరుటన్ ప్రభువునకు వేరువేరు కాఖలు ప్రత్యేకముగా జూపబడినది. ప్రా. ఫెసరులు అస్టియెంటు ప్రా. ఫెసరులు మొదలైనవారు తమతమయోగ్యతలకు తగిన దుస్తులలో నుండిరి. పిమ్మట వింటరుటన్ ప్రభువును అజమల్ గారు రాజ మండిరమునకు గొంపోయి రాజా మోతీచంద్రుగారు లేయకు నీటిని త్రాగనిచ్చిరి.

క్రొత్త హాస్టలు

విందికి థాహారు సాహేబుగారు హిందూవిశ్వవిద్యాలయమున కొకరికై రూపాయల నొసంగి తమతండ్రి సర్ జస్టుంథ సింగుగారిపేర నొకహాస్టలు పెట్టుచునది. ఇందు చూడువందలమంది విద్యార్థులకు వసతియుండును. ఇంజనీరింగు విద్యార్థులే దీని నుపయోగింతురు. గై. క్యారు లై. బ్రీ జోలుకు కంఘస్థాపన జరిగినపిమ్మట తేపునచ్చి దీనికిగూడ కంఘస్థాపన చేయవలసినదని వై. సాహెబుగారి నడిగిరి.

(అ. ప్రె.)

డాక్టరు పరంజీపై

తండ్రి చనిపోవుట

బొంబాయి, జనవరి 3:- డాక్టరు పరంజీపై, డివాన్ బహదూర్ హురూత్ దేవాయిగార్లు నేటి మధ్యాహ్నమున మంత్రిల చార్జీ ఫుచ్చుకొనిరి. సరిగా చార్జీ ఫుచ్చుకొన్న కొన్ని నిమిషములకే 86 సంవత్సర వయస్సులో డాక్టరుపరంజీపైగారి రెండ్రాగాకు పరలోకగతయైనవారై తెలిసెను.

(అ. ప్రె.)

అఖిలభారత కౌన్సిలు సంఘము

లాహోరు, డి. సె. ఎ. రు. 31:- ఫి. బ్రి. లో ఫి. బ్ర. వ. రి. 7, 16 తే. దీ. ల. న. డు. మ. సా. ఎ. వ. త్వరితగతిన సమావేశమగుటకు రియోగారి యధ్యక్షతనకొక సమావేశమైనసభవారు తీర్మానించిరి. జే. వి. ను. క. పు. పోటీలో 1927 మొదలు పాల్గొనుటకు తీర్మానింపబడినది. 1927 లో వై. జా. కృష్ణప్రసాదుగారు రా. డె. స. ని. కృ. య. మ. గ. ప్రకటించ బడినది. అవసరమైనయెడల ఇంగ్లాండువారు ఇంగ్లాండులోనే యుండగలరని. ఫాస్టరుగారిని కొకాధిపతిగ నియమించిరి.

(అ. ప్రె.)

అగ్నిప్రమాదము

అమృతవరము, డి. సె. 81:- నిన్న రాత్రి బహద్ర మిస్రి వాలోలో ఒక హాఫ్ అంటుకొనెను. చాలా హాఫ్ లంటుకొనెను. సహాయకులుకు నేపాదశములు వచ్చినను లాభమంతగలేకపోయెను. ఒకడైన హాఫ్ లంటుకొనెను. తేడి యింకను ఆగలేదు. క్రొత్తవస్త్రముయొక్క గులుగనెరుదు. నుమారు భూభాగవస్త్రము 2 లక్ష లుండును.

(అ. ప్రె.)

తమిళ విశ్వవిద్యాలయము

డాక్టరు నుబ్యరాయన్ గారి యువన్యాసముపై

నేషనల్ హెరాల్డు వ్యాఖ్య

బొంబాయి జనవరి 4:- తమిళులకు ప్రత్యేకవిశ్వవిద్యాలయమువసరములేదని నేలంలో విద్యార్థిగమంత్రి డాక్టరు నుబ్యరాయన్ గారిసంగిన యువన్యాసముపై "ఇండియన్ నేషనల్ హెరాల్డు" ప్రకీర్తియిట్లు వ్యాఖ్యానముచేయుచున్నది:-

"మద్రాసు మంత్రిగారన్ని విషయములను పూర్తిగా విచారింపవలసివచ్చెను. విద్యార్థిగ మన్నిచోట్లను కనబడుచున్న మాట వాస్తవమే గాని అంతమాత్రమున తమిళులకు వేరే విశ్వవిద్యాలయము వసరము లేదని యెట్లు చెప్పవలసివచ్చెను. అట్లు వ భావముల గల మదరాసు బొంబాయివంటి రాష్ట్రములలో పరిపాలనాభివృద్ధి ఎక్కువై ప్రజలకు హాని కలుగుచుండును. ఆంధ్రులు వారిప్రకృతే విశ్వవిద్యాలయభాగ్య మనుభవించుచుండ తమిళుల కక్కరలేదనుట వ్యాయముగాదు. అవసరమైనచోట్ల విశ్వవిద్యాలయములను నిరకారించిన పోవునా నిరుద్యోగసమస్యలే చేయవలసిన మార్పులను విద్యార్థిగలోనే చేయవలెను గాని మంత్రిగారి మాటలతోనే తమిళులు నిరకారించక తిరిగి వారు ప్రయత్నములను గావించెదరని వచ్చెదము.

(ఫ్రీ. ప్రె.)

బొంబాయి కౌన్సిలు అధ్యక్షుడవని

బొంబాయి, జనవరి 4:- బొంబాయి శాసనసభ అధ్యక్షుడవనికి బలభాయిదేవాయిగారు స్వరాజ్యపక్షపు అధ్యక్షునిగా నిలిచెదరని తెలియుచున్నది. వీరికి మంచి అవకాశములు గలవని బొంబాయి క్రానికలు ప్రకీత నమ్ముచున్నది.

(ఫ్రీ. ప్రె.)

అఖిలభారత స్త్రీ విద్యావిషయక

మహాసభ

బరోడా మహారాణి ప్రారంభించుట

పూనా, జనవరి 3:- సుమారు 7 మంది ప్రతినిధులు ఈమహాసభకు వివిధ ప్రాంతములనుండి రానున్నారు. మహారాణిగారు ప్రారంభోత్సవము జరుపుదురు. సరోజినీదేవి, కాంతే లీగము, మహమ్మదాలీసా, ముత్తులక్ష్మి అమ్మ, అరవిందగోగుగారి మేనకోడలు లలితబాసుగార్లు వస్తారు. కేల్కాదుగారు విందుచేయుదురు.

(అ. ప్రె.)

అఖిలభారత విశ్వవిద్యాలయ హిందీపోటీ

కాకి, జనవరి 3:- అఖిలభారత విశ్వవిద్యాలయ హిందీ ఉపన్యాస పోటీకి 8 వ తేదీన జరుగును. విషయము "భారతీయతకున్న విదేశీయత భారతదేశవీర్యసిక్తి కాంక్షలు." 500 రూపాయల విలువగల గిన్నెను, ఉపన్యాసకురాలికి ప్రత్యేక బహుమానమును హిందీవిద్యార్థికి ప్రత్యేక బహుమానము నీయబడును.

(అ. ప్రె.)

పూనాలో సంస్కృత పాఠశాల

బహిరంగసభ

పూనా, జనవరి 2:- పూనాలో బహిరంగసభ నొక దాని సంస్కృత విద్యాలయము స్థాపించు నుద్దేశమున బలపరచుటకు సమావేశమయిరి. కేల్కాదుగారు రధ్యక్షుల వహించిరి. ఒక. స్క్రీము చర్చింపబడినది.

సంస్కృతాభివృద్ధివ్యాప్తికొరకు సంస్కృత విద్యావీరము స్థాపించుటకు తీర్మానింపబడిరి.

(అ. ప్రె.)

అలంగుడి సర్కిలు ఎన్నికలు

కుంభకోణం, జనవరి 3:- పాపనాథం తాలూకాలో అలంగుడి సర్కిలులో మొన్న జరిగిన యొన్ని కలలో నోడిపోయిన స్వరాజ్య అభ్యర్థియొకడు ఎన్నికలలో అన్యాయములు జరిగినవనియు గలుపొందిన యిద్దరు అభ్యర్థులయొన్ని కలకు రద్దు చేసి తిరిగియొన్ని కలను జరుపవలసినదనియు సభాధిపతి జడ్జి కొట్టలో పిటివను దాఖలు చేసెను.

(జ. ప్రె.)

బెంగుళూరు జిల్లాబోర్డు

బెంగుళూరు, జనవరి 2:- 20 ఎన్నిక సానములకు 10 లెక్కలిగారు పంథువువారును 4 లింగాయతులకు 4 ప్రాచ్యులును, ఒక మహమ్మదీయుడు ఒక వైశ్యుడును ఎన్నికొనబడిరి. కొన్ని నామినేషనులు జరిగెను.

అ. ప్రె.

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుడు కలకత్తానుండి బయలుదేరుట

మహాత్ముడు ఖాదీ కళాశాలను తెరచుట

శ్రీ శ్రద్ధానందస్వామికి స్థావరకచిహ్నము

హత్యను గూర్చిన ముఖ్యరహస్యము లింకను తెలియలేదు. స్థావరకచిహ్నముకొరకు నాయకుల విజ్ఞప్తి - కలకత్తాలోను నాగపురమునను ఊరేగింపులు.

అధ్యక్ష ప్రభుత్వము కలకత్తా నుండి బయలుదేరుట

కలకత్తా నాయకులు వీడ్కోలుపుట

నిన్న ౩ వ తేదీని కలకత్తానుండి చెన్నపురికి వచ్చునట్టి మెయిలులో శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు (ఎం.ఎల్.ఏ.-కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుడు) ఏ. రంగసామయ్యంగారు (కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ఎం. ఎల్. ఎ.) బులుసు సాంబమూర్తి గార్లు మున్నగు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నాయకులు పెక్కుమంది బయలుదేరిరి. టి. సి. గోస్వామి (ఎం. ఎల్. ఏ.) డాక్టరు సి. వి. రామను (ఎఫ్. ఆర్. ఎస్.) గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు హఠాత్తుగా వచ్చి వారిని వీడ్కోలిసిరి. (అ. ప్రె.)

ఖద్దరు కళాశాలను మహాత్ముడు తెరచుట

సోదేపూరులో ఖాదీ ప్రతిష్ఠానువారు దీనినేర్పరచిరి

ఈ నెల 2 వ తేదీని సోదేపూరులో ఖాదీ ప్రతిష్ఠానువారు వారేర్పరచిన ఖద్దరు కళాశాలకు గాంధీ మహాత్ముడు ప్రారంభోత్సవము కావించెను. శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు మున్నగు రాష్ట్రీయ నాయకులు పెక్కుమంది ఆ సభకు వచ్చిరి. పనిహాటి మ్యునిసిపాలిటీవారును మన్యజ్వరనిర్మూలక సంఘమువారును మహాత్ముడును సన్మానపత్రములను సమర్పించిరి.

సర్ ప్రభుల చంద్రారాయగారు మహాత్ముడును స్వాగతమొనగించు సంగ్రహముగా నువన్యించిరి. పిమ్మట మహాత్ముడు ఖద్దరు ఆవశ్యకతను స్పష్టపరచుచు ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి. ఆ సభకు వ్యవసాయదారులును యంత్రకాలపనివాండ్లును పెక్కుమంది వచ్చిరి. వడుకునూలుతో బట్టలను నేయుట, రంగునేయుట మున్నగువాని నీ కళాశాలలో నేర్పెదరు. ప్రతిష్ఠానువారు ఖద్దరు విషయమున దీక్షబూనిరిగాన దేశీయులందరును ఖద్దరును కట్టుచు వారికి తోడ్పడవలెనని మహాత్ముడు నొక్కిచెప్పెను. (ఫ్రీ ప్రెస్సు.)

శ్రద్ధానందస్వామి మరణము

హంతకు డింకను బింకముగానే యుండుట

స్వామిజీ హత్యనుగూర్చినరహస్యము లింకను సరిగా పోలీసువారికి తెలియలేదు. మరియొకవారము హంతకుని రిమాండులోనుంచుటకు పోలీసువారు మరల అనుమతిని కోరిరి. హంతకునిపై కేసుచేయుట కింకను పదిహేనురోజులైన పట్టునటులున్నది. హంతకు డింకను చాలబింకముగానే యున్నాడు. హత్యరహస్యము నేమియు వెల్లడింపలేదు.

అఖిలభారత స్థావరకచిహ్న నేర్పరచుట.

దేశీయనాయకుల విజ్ఞప్తి

శ్రీ శ్రద్ధానందస్వామికి యావద్భారతస్థావరకచిహ్న నేర్పరచుటగూర్చి పండిత మదనమోహన మాలవ్య, రాజానంద ప్రసాదు, లాలా హంసరాజు (లాహోరు), ఎం. ఆర్. జయకర్, ఎన్. సి. కెల్కర్, డాక్టరు మాంజీ, నారాయణస్వామి, రామదేవు, ఘనశ్యామదాసు బిర్లా, జయరామదాసు జాలత్ రాం, లాలా లజపతిరాయ, డాక్టరు కేశవదేవశాస్త్రి గార్లు మున్నగు నాయకులు పలువురు సంతకములుచేసి యిటుల విజ్ఞప్తిని ప్రకటించిరి.

“ ఒక మహామృదీయుడు స్వామిజీని హత్యచేసినందులకు భారతదేశమునందంతటను దేశీయులు సంతాపసానుభూతులను ఆగ్రహమును వెల్లడించుచుండుటలన స్వామిజీపట్ల భారతీయులకే ముందికిని అధికమగు భక్తిగలదని స్పష్టమైనది. స్వామిజీ ఆర్యసమాజనాయకుడైనను సకలమానవహితమును కోరియే ఆయన నేవచ్చెను. మతవిషయములను బోధించుట, సంఘదురాచారముల నడంచుట, విద్యను వ్యాపింపజేయుట, జాతీయతను నెల

కొల్పుట, స్వరాజ్యమును బడయుట, మున్నగువిషయములను గూర్చి స్వామిజీ చాలదీక్షతో పనిచేసెను. ప్రతికలనుగూడ ప్రకటించెను. నిన్నుజాతులను బీదలను ఆప్తబంధువులనె స్వామిజీ ఆదరించెను. అన్యమతముల నవలంబించిన హిందువులను మరల హిందూమతమున చేర్చుటకును అస్పృశ్యతను తొలగించుటకును స్వామిజీ కొంతకాలమునుండి శుద్ధిసంఘటనముల నేర్పరచి ఆవిషయముననే తనకాలమునతను వినియోగించుచుండెను. ఈవిషయమున స్వామిజీ పరిశీలనక్రింద దేశమునందు పెక్కుసంఘములు శ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నవి. భారతశుద్ధిసభకు స్వామిజీ అధ్యక్షుడుగానుండెను. ఇతర మతముల వారిని హిందువులను తమమతములో కలుపుకొనుటకు క్రైస్తవులకును మహమ్మదీయులకును ఎట్టిహక్కుగూడ అటులే అన్యమతములవారిని హిందూమతములో కలుపుటకు హిందువులకుగూడ హక్కుగలదని స్వామి ప్రకటించెను. నిగ్రహానుగ్రహములకుగాను స్వామిజీ తనహక్కును ఎదుటకొనుట కెంతమాత్రము నంగీకరింపడు. ఇతరులకు ప్రతికూలముగా నుండుపనిని స్వామిజీ ఎన్నడును చేయగోరడు. అట్టిమహాపురుషునిజీవితము నొకహంతకుడు హరించుట భారతీయుల కందరికిని గొప్పయాపదయే యగును. హిందువుల కది ఆశనిపాతమే యైనది. కావున స్వామిజీని నిరంతరమును స్మరించుచు ఈవిత్తకార్యమును హిందువులు ముఖ్యముగా కొనసాగించుచుండవలెను.

స్థావరకచిహ్న ధనమును స్వీకరించి పరిపాలించుటకు సిరమను సంఘ మేర్పడువరకును పనిచూచుట కొక తాత్కాలిక సంఘ మేర్పరుపబడెను. భారతదేశీయులందరును ఉదారభావముతో శక్తివంతుల లేకుండ ధనము నొసంగి తమ కృతజ్ఞతను ప్రకటించగోరెదము. ఈ నిధివలన హిందువుల కత్యధికమగు ప్రయోజనము కలుగుట నిశ్చయమైనను భారతజాతికిని మానవ సంఘమునకునుగూడ నిది చాల ముఖ్యమైనదే యగును. అస్పృశ్యులని యొక సంఘమువారిని బహిష్కరించుట మానవసంఘమునకు మహాపచారమే యగును కావున అస్పృశ్యతలు నిర్మూలించుట ముఖ్యతమము. హిందూ సంఘము పట్టును మానసంఘముపట్ల భారతదేశముపట్లను మానవకోటిపట్లను మనవిధిని సరిగా నెరవేర్పవలెననిన అస్పృశ్యతను మాధ్యమును నిర్మూలించి న్యాయసర్వములను నెలకొల్పుటకు సర్వశక్తులను వినియోగించుట మనకు ముఖ్యకర్తవ్యమైయున్నది. ఇట్టి ఉదారభావముతో మానవకోటి కత్యధికమేలు చేయుటకే యీనిధి యేర్పరుపబడుచున్నది గాన భారతజాతీయందరి అన్నివర్గములవారును ధూరివిరాళములనొసగి ఈసంకల్ప మీడే రునటుల తోడ్పడగోరెదము. కనీసము 1000000 రూపాయలైన వసూలుకావలెను. ఆమొత్తమున అస్పృశ్యతానివారణమునకు అయిదులక్షలును శుద్ధిసంఘటనములకు అయిదులక్షలును ప్రత్యేకింపబడును. స్వామి శ్రద్ధానంద మెమోరియలు ఫండు నిమిత్తము అని పంజాబునేషను బాంకింగాని ఆబాంకివారి శాఖాకార్యాలయములకుగాని విరాళములను పంపగోరవారు మని ఆర్డరులనుపంప ప్రార్థితులు. చెక్కుల నన్నిటిని క్రాసుచేయవలెను. లాలాజపతిరాయ, దివాను నివాసురాయ సి నాగార్జున పేరగూడ ఢిల్లీకి విరాళములను పంపవచ్చునని ప్రకటనయందున్నది. (ఫ్రీ ప్రెస్సు.)

పంజాబులో స్వామికి స్థావరకచిహ్నము

గురుకులస్థాపనాచార్యుడగు శ్రద్ధానందస్వామికి స్థావరకచిహ్నమును నెలకొల్పుటకు పంజాబు ఆర్యప్రతినిధిసభవారు నిశ్చయించిరి. శ్రద్ధానంద ధనవంతుడగునట్టి నొకమందిరమును నిర్మింపవలసి. గురుకుల ఆయుర్వేద కళాశాలను వైద్యశాలను అభివనమున నెలకొల్పవలసి. శ్రద్ధానంద గురుకుల ఆయుర్వేద కళాశాలను గురుకుల చిత్రకళాపాఠశాలనుగూడ నేర్పరుపవలసి. ఇందులకు చెండలక్షల యేబదివేలు రూపాయలు కావలెను.

శ్రీ శ్రద్ధానందస్వామి హత్యనుగూర్చి సమగ్రమును విమర్శింపబడునకు విచారణాసలుపులకు మతాభిమానము లేని ప్రవీణులసంఘము నేర్పరుపవలెనని ప్రతినిధిసభవారు రాజప్రతినిధికిని ఢిల్లీ చీఫ్ కమిషనరుకును తంతివార్తల నంపిరి. (అ. ప్రె.)

భారత శుద్ధిసభవారి తీర్మానము

“ ఒక మహామృదీయుడు శ్రీ శ్రద్ధానందస్వామిని హత్యచేయుటకు ఒక గొప్పకుట్రయే కారణమని యీ సభవారు నమ్ముచున్నారు. కాన నిజమైన హంతకులను పట్టుకొనగలుగుటకు బాధ్యతగలిగినవారును మహామృదీయులు కానివారనగును దోషిలను నియమింపవలె నని యీ సభవారు నమ్ముచున్నారు” అను తీర్మానము డిల్లీలో 2 వ తేదీని జరిగిన సభలో నామోదింపబడెను. ఆ తీర్మానమును తంతిమూలకముగా రాజప్రతినిధికి పంపిరి.

కలకత్తాలో ఊరేగింపు

ఈ నెల 8 వ తేదీని శనివారము నాడు కలకత్తా నగరమున స్వామిజీ మరణమునకు జీనకు స్మరణార్చకమున ఊరేగింపు జరుపుట కచటి హిందువులు నిశ్చయించిరి. స్వామిజీ పటమును ముఖ్య పీఠులందఱు ఊరేగింపుతో తీసుకొని నెట్టెదరు. బారాబజారుపట్టుమునకేగి అచట గంగానదిలో స్నానముచేసెదరు. శుద్ధిసంఘటనములకు ధనము సమకూర్చుటకు ఆనాడు సాయంకాలము బహిరంగసభగూడ జరుగను.

నాగపురమున నూరేగింపు

ఈనెల రెండవ తేదీ స్వామిమరణానంతరము పదకొండవ రోజుగాన ఆనాడు నాగపురమున సంతాపసూచకమున ఊరేగింపు జరిగినది. హిందూమహాసభాధ్యక్షుడగు రాజా లక్ష్మణరావు, డాక్టరు మాంజీ, డాక్టరు ఖేరు, డాక్టరు బోల్కెరు, డాక్టరు పరంజిపె, ప్రధానుగార్లు ఊరేగింపును నడిపించిరి. నేలకొలది ప్రజలుకూడ నుండిరి. ఊరేగింపు పూరియగుననికీ మాడుగంటలు వట్టినది. ఆర్యసమాజమువారును అకాలీటును హిందువులను భక్తిగీతములను పాడిరి. పురమందిరావరణమున డాక్టరు మాంజీ, జి. కే. దేవదాసుగార్లు మున్నగువారు గంధీరోసన్యాసముల నొసంగిరి. అధికదీక్షతో శుద్ధిసంఘటనములను సాంపవలెనని గోరిరి.

నాగపూరులో 2 వ తేదీని హో. తంజేగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినసభలో జి. కే. దేవదాసు సి. వి. ఇ. గారు నేనాసదనమున కొకకాఖను ప్రారంభించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్సు.)

బొంబాయి నిమ్నజాతుల సంఘము

ఈసంఘమువారు స్వామిజీ మరణమునకు గాఢసంతాపమును వెల్లడించుచు అభినందనకరములను అన్ని యుద్ధములకును తోడ్పడవలెననియు హిందూమహాసభకు సహాయముచేయువలెననియుగూడ తీర్మానించుచున్నారు అను తీర్మానము సంఘసభలో నామోదింపబడెను. (అ. ప్రె.)

రంగూనులో సానుభూతి సభ

రంగూనులో దర్గాబాద్లో హిందువుల బహిరంగసభ జరిగినది. స్వామిజీ దారుణ హత్యను నిరసింపుచు చాల తీర్మానములు చేయబడెను. “స్వామిజీ గొప్ప జాతీయనాయకుడు, దేశభక్తుడు హిందూమత వ్యాప్తకుడు. స్వామిజీ వ్యాధిగ్రస్తుడై యుండగా నొక మహామృదీయుడు బుద్ధిపూర్వకముగా స్వామిజీని నశించుటకు మహాఘోరము. ప్రాణసరు యింద్రాగారికి సభవారు మనఃపూర్వకమున సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు. స్వామిజీ ప్రాణమును కాపాడుటకు ధర్మసింగు మాసిన ధైర్యమును స్వాగత్యగమును ప్రశంసించుచున్నారు. మరణమునకు వెరవక హిందువులందరును హిందూమతమును విజ్ఞానమును కాపాడవలెను. సక్రమ శాంతి పథములతో శుద్ధిసంఘటనములకు తోడ్పడవలెను” అను తీర్మానము లాసభలో నామోదింపబడెను. ఇంకెయ్యి నెలకొలు బ్యాంకి యుద్ధోగియగు జే. సి. జోషిగారాసభ్యుడై తనహించి స్వామిజీని చాల క్షీణించిరి. “మాలానా మహామృదాతీ, మాలానా అద్బుతులం అజదుగార్లవంటి మహామృదీయనాయకులు హంతకుని దురాగతమును స్పష్టముగ నిరసింపుట తృప్తికరముగనున్నది” అని జోషిగారు నుడివిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్సు.)

కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయము-విద్యార్థులసభ

నిన్న మూడవ తేదీని నెలకొలుకాజేజీ హోటల్ విద్యార్థులను ఉపాధ్యాయులను సమావేశమై స్వామిజీ మరణమునకు సంతాపమును తెలుపుచు తీర్మానములుచేరి. ఆసభలో పైనుచాన్సలరు పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు సంతాపకరముగా నుపన్యసించిరి. “విద్యార్థులు శాంతమును గోల్పోగూడదు. స్వామిజీచేసినట్లు స్వాగత్యగము నొసరించి హిందూమతమునకును భారతజాతికినిగూడ నేవచ్చెయవలెను” అని మాలవ్యగారు నుడివిరి. (అ. ప్రె.)

పంజాబు మంత్రుల నియామకము

లాహోరు, జనవరి 1:—సర్దార్ జోశ్వాల్దెరింగు, మనోహరలాలు, మలి ఫెరోజుఖానులను మంత్రులుగ గవర్నరుగారు నియమించిరి. ఇదివరలో ఇరువురే మంత్రులుండిరి. ఈసారి ముస్లిమరు నియమించిరి. కావున మామదుమతములను ప్రాతినిధ్యభివహించినది.

క ఆ పు

శ్రీశ్రీశ్రీ

ప్రియదేశమునందేను, తమిళదేశమునందేను, కఱపుబాధలు ప్రారంభమయినటులు, వాతావరణమును చూచుచున్నది. ఒంగోలు, బళ్లారి, కర్నూలు మున్నగు ప్రదేశములలో సకాలమున వర్షములు లేకపోవుటచే, వైరు ఎండిపోయినది. ఆహారపదార్థముల ధరలు పెరుగుటచే, బీదలకష్టము లధికమగుచున్నది. మనుష్యులకన్నను, పశువులబాధ యధికముగ నుండును. మేత కొరకదు. చెరువులు కుంటులు ఎండిపోయి త్రాగుటకు నీరయినను లేక మనుష్యులును పశువులునుగూడ బాధపడుచున్నటుల దెలియుచున్నది. వేసంగి ప్రారంభింపకముందే పరిస్థితి లిటులుండ, మున్ముందు ఎట్టిదురవస్థ తటస్థించునో యూహింపవచ్చును. ప్రజలస్థితి ఇంకను దుర్భరముగాకముందే, ప్రభుత్వమువారును ప్రజాప్రముఖులుగూడ చురుకుదనము జూపవలయును. కఱపు చట్టపు నియమములన్నియు నెఱవేరువరకు, అధికారులు సహాయము జేయకుండుచో, వ్యవహారములు విషమము గాకమానవు. వ్యాధిముదిరినపుడు కుదుర్చుటకన్నను, ముందేనివారించుట మేలుగద. అటులనే కాటకపుసూచనలు పొడగట్టినపుడే ప్రతిక్రియల నాలోచించుట. ముఖ్యము. ప్రజల కుపశాంతిగలిగించుట యవసరము. తంజావూరుజిల్లాలో గూడ, పంటలు పాడయినటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. దాదాపుగ రాజధానియందంతటను స్థితిగతు లిటులనే గలవని నమ్మవచ్చును. సిస్టరును పసూలును జేయు తరుణమగుట చే, ప్రభుత్వము వారు పసూల్లను నిలిపివైచియు, ఆహారపదార్థముల ధరలు పెంచుకుండ ఏర్పాటుజేసియు, నీటి వసతులను వృద్ధిజేసియు, కాలువలలో నీరు మరికొంతకాలముంచియు, పశువులకు మేత సరఫరాజేసియు, రైతులకు ఋణముల నొసగియు, బావులను తవ్వించియు, సహాయము జేయగలరు. శాసనసభ్యులు ప్రజలదుస్థితిని కనుగొని, తన్నివారణకై కృషిసలుపుట యవసరము. పిల్లలమరి ఆంజనేయులు, చీమలవాగుపల్లి నారాయణరెడ్డి, గాడిచర్ల హరినర్సోత్తమరావు మున్నగు శాసనసభ్యులు కఱపు పరిస్థితులను కనుగొని వానిని నివారించుటకై కృషిసలుపుచున్నారు. పత్రికలలో నిజస్థితిని వెల్లడిజేయుచున్నారు. వీరిప్రయత్నములకు స్థానికాధికారులు తోడ్పడచో, ఆబాధ్యత వారిపైనే నిలచియుండును. ప్రభుత్వాధికారు లెటు మెలగినను, ప్రజాప్రముఖులు కఱపు బాధలను తగ్గించుటకై తమశక్తిసంతను వినియోగించుట యవసరము. కాంగ్రెసు సంఘము లీసమయమున విశేషముగ తోడ్పడగలవు.

మంగదేశమునందు కఱపును నివారించుటకు, ఆచార్య ప్రభులచంద్రరాయి ప్రభృతులు రాటమును సాధనముగ వైకొనినంగతిని, చదువరు లెరుంగుదురు. కఱపు నివారణయనుసార్థకనామము రాటమున కిదివరకే ఏర్పడియున్నది. ఆంధ్రదేశమునగూడ కఱపుబాధల నుపశమింపజేయుటకు రాటము జయప్రదముగ నుపయోగపడెను. కాంగ్రెసుసంఘము లీయవకాశము వైకొని, ముఖ్యముగ మెరక ప్రదేశములలో పనిలేక అల్లాడుచున్న బీదల సంతోభమును రాటపు సహాయముతో మాన్పవలగును. ప్రభుత్వాధికారులు గూడ రాటపు లాభములను గుర్తించి యుందురు. కాని రాటముల నుపయోగించుటకు, ప్రతిష్ఠ యజ్ఞము వచ్చినరావచ్చును. ఈసంగతిని గూడ శాసనసభ్యులు బోధించుట ముఖ్యము. సకాలమున మేల్కొని, కాటకబాధ నెదుర్కొననిచో, ప్రజల దుస్థితిని పట్టింపతరముగాదు. పరిస్థితులు సత్వరాభివృద్ధి గాంచుగాక యని కోరెదము.

మహమ్మదీయ సమావేశము

ఢిల్లీలో జరిగిన మహమ్మదీయ సమావేశ కార్యక్రమము, జాతీయతాభిమానులకు సంతసము గలిగించజాలదు. సభాధ్యక్షులగు ఖా. బ. షేకు అబ్దుల్ ఖాదరుగారు హిందువులు వెనుక జేసిన సహాయమును గూడ నిరసించి, వారికి దురుద్దేశ్యముల నారోపించుట, కోచనియము. కాంగ్రెసుసభ జరిగినచోట, మహమ్మదీయ సమావేశము జరుగుట నష్టదాయకమని గూడ వీరు వాదించిరి. తుర్కీబల మంతరించెనని తలచి, మొదట హిందువులు మహమ్మదీయులపై బూటకపు సానుభూతిని జూపిరియు, సంగ్రామమునుండి తుర్కీ జయప్రదముగ బయల్పడగనే మహమ్మదీయులపట్ల విరోధము సాధింప మొదలిడిరియు, వీరు సూచించుట సత్యదూరము. ఆసియా సమాఖ్య కావలయునని గోరిన దాను ప్రభృతులు తుర్కీ యడుగంటవలెనని కోరియుందురా? గాంధీ మహాత్ముడు హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యమును మనస్ఫూర్తిగ వాంఛించిన మాట నిజమయినచో, మిగిలిన నాయకులును అటులనేవాంఛించిరియంగీకరింపకతీరదు. కాని, పిమ్మట వ్యాపించిన విషమ పరిస్థితులలో ఉభయ సంఘముల ప్రముఖులును దూరదృష్టిని గోల్పోయిరి. అసహాయోద్యమ సమయమునందు, హిందువులు కడటము సభింపించి రనుట వట్టి సాహసము. తుర్కీ గెలుపు, హిందువులకు విచారము గలిగించెనని జెప్పచో, మహమ్మదీయులు మాత్రము విచారము జెందలేదని, అధ్యక్షులు జెప్పగలరా? తుర్కీ దేశము మహమ్మదీయ పవిత్ర స్థలములను రక్షించునని, హిందూదేశ మహమ్మదీయులు మొదటి నుండియు భావించిరి. కాని, యుద్ధము ముగిసిన పిమ్మట తుర్కీ పూర్తిగ మార్పు జెందెను. మతాభిమానమును తుర్కీవారుజూపకబోయిరి. కలీఫాను తరిమివైచిరి. హైందవ మహమ్మదీయుల కోర్కెలను వారు తృణీకరించిరి. పిమ్మట తుర్కీపై ఆశను, మహమ్మదీయ నాయకులు పడులుకొని, పహాబీ నాయకులగు ఇబన్ నదుగారిపై ఆశబెట్టుకొనిరి. వీరు మక్కాను జయించినను, మతవిరుద్ధముగ ప్రవర్తించినటుల హైందవ

మహమ్మదీయు లిప్పుడు భావించుచున్నారు. తుర్కీ నుండిగాని, ఇబన్ నద్ గారి నుండిగాని, కిలాఫాత్ యుద్ధమమున కెట్టి తోడ్పాటు గలుగలేదు. ఇట్టి స్థితిలో అసవసరముగ హిందువులకు దురుద్దేశ్యముల నారోపించుట పాడిగాదు. యుద్ధ సమయమున హిందువులును మహమ్మదీయులును ఐకమత్యము జూపుటచేతనే, తుర్కీ విషయమై యూరపియనులు సాదరము గనుబఱచిరి. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు, పంజాబు, కిలాఫాత్ సమస్యలు ప్రధాన స్థానమా క్రమించెను. అందుచే, కాంగ్రెసును నిందించుట ఏమాత్రము పాడిగాదు. కాంగ్రెసు ప్రముఖులు హిందూ అతివాదులచేతను, మహమ్మదీయ అతివాదులచేతనుగూడ దూషింపబడుట బట్టియే, వారినిష్పృశ్యకబుద్ధిని, జాతీయభావమును గ్రహింపవచ్చును. ఇతర మతస్థులను తమమతములో జేర్చుకొనుట ముఖ్యమని బోధించెడి మహమ్మదీయ నాయకులు, శుద్ధిసంఘటోద్యమముల నేల నిరసించవలయునో తెలియదు. తామితరులయెడ ప్రవర్తించిన విధమునే ఇతరులు తమయెడ ప్రవర్తించుచో, షేకు అబ్దుల్ ఖాదరుగారు నిందింప బనిలేదు. నిజమేమన, ఒక మతమునుండి ఇంకొక మతములో కలుపుకొనుటకుముందు, హృదయ పరివర్తనము గలిగెనో లేదో కనుగొనక, కేవలబాహ్య చిహ్నములను మార్పుజేయ నెంచుటచే, అసవసరమైన షమ్మములు వాటిల్లుచున్నవి. తల్లిగు సమావేశమునందు, మహమ్మదీయ లికమీద హిందువుల నుండి సరకులను గొనగూడదని తీర్మానించుట, ఎంత హానికరమో యూహింపవచ్చును. ఇట్టితీర్మానము గావించినవాడు దూరమాలోచించుచో, దేశమునకు సలిపిన ద్రోహమును గ్రహింపగలరు. దేశమునందు తయారయిన వస్తువులను ప్రోత్సహింపవలయునని కాంగ్రెసుసభ గోరుచుండ, ఒకసంఘము వాకింకొక సంఘమును బహిష్కరించుటకన్నను దుస్థితి నేరుండదు. కాంగ్రెసుసభ హిందువుల షేమమునకు భంగము కలిగించుచున్నదని లజపతి రాయి ప్రభృతులును, మహమ్మదీయుల షేమమునకు భంగము కలిగించుచున్నదని అసఫ్ ఆలీఖోలు వారును నిందించి, కాంగ్రెసును విడనాడుట ఏమాత్రము పాడిగాజాలదు. జఫర్ ఆలీగారు జమిందారు పత్రికలో వ్రాసినటుల హిందూమహమ్మదీయ విభేదములను బోగొట్టుటకు కాంగ్రెసుసభయే మిగుల అనుకూలసంస్థయనియు, అన్ని సంఘములవారును కాంగ్రెసుద్వారా దేశనేపయ్యెనర్చి ఐకమత్యముతో మెలగవలగులదనియు గ్రహింపవలయును. ఇట్టివిషమస్థితిలో గూడ కాంగ్రెసుసభ సాంఘికవైషమ్యములను దరి రానీయక మెలగుట మిక్కిలి స్తుత్యర్హము. వివిధసంఘముల వారును అన్యోన్యకలహములను మానుకొని, స్వరాజ్యసంపాదనయందే నిమగ్నులై పాటుబడుచో, ఐకమత్యము తప్పక బలపడును. జాతీయతను బలపరచుట కింతకన్నను అనుకూలమార్గ ముండబోదు.

భారతీయనాయకులు: రాజకీయ దోశనము

భారతీయనాయకులు పలువురు ఇతరశాఖలలో అత్యంత సమర్థులయినను, రాజకీయాందోళనమున నిమగ్నులగుటకు కతంబేమని విచేషియు లభుగుట వింతగాదు. కీర్తిశేఖులగు లోకమాన్య తిలకుమహాశయుడు, ఉత్తమపండితుడు, గణితశాస్త్రజ్ఞుడు,

జ్యోతిషసిద్ధాంతవేత్త, ప్రాచీన ఐతిహ్యమునందు, తనజీవితమునంతను స్వరాజ్యసంపాదనకై ధార బోసెను. ప్రపంచమునెల్ల ఉత్తమపురుషుడని పేరొంది, మతాభిమాను లెల్లరచే కొనియాడబడు పుష్కర గాంధీమహాత్ముడును స్వరాజ్యసంపాదనా క్షయమందే నిమగ్నుడు కావలసివచ్చెను. న్యాయ నాదవృత్తియందు దుష్కృత వైపుణ్యముగనుబడి, పరిపూర్ణ ప్రపంచమునందు నున్నతస్థానము బడసి, ధార్మికగుణమునందు ప్రసిద్ధిపొందిన, దేశ బంధు దాగుగారును రాజకీయాందోళనయందే కాలమును వదిలించుకొని, ఇటులనే మాళవ్యా, శ్రీనివాసయ్యగారు, ఆలీసోదరులు, లజపతిరాయి మున్నగునాయకులు తమ శక్తినింతను రాజకీయ స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై వినియోగించవలసి వచ్చుచున్నది. స్వరీపాలనము ననుభవించు దేశములలో నిట్టి సాధ్యత్యము గనుపించదు. ఆర్థిక, సాంఘిక, మతసంస్కర్తలెల్లరును దేశమునకు రాజకీయ స్వేచ్ఛ లేకుండుటచే గలిగెడి ఇబ్బందులను గ్రహించి, తత్సంపాదనకై పాటుబడుట యవసరమగుచున్నది. తమ యభిమాన శాఖలకై కాలమును వినియోగించుట కవకాశము గనుపించకున్నది. చిత్తరంజన నేవాసదనపు ఎక్కుకరణపు వార్డుకు బునాదులను వైచుచు, గాంధీమహాత్ముడి సంగతినే వివరించెను. ప్రభుత్వమువారిచర్యల మూలమున, భారతీయ నాయకులు రాజకీయాందోళనము చేపట్టవలసివచ్చెనని, మహాత్ముడు బలికెను. ఇట్టి యవసరమే లేకున్నచో, లోకమాన్యుడును దేశబంధు దాసుగారును తమ శక్తులను వేరు విధముగ నుపయోగించెడివారని, మహాత్ముని తలంపు. రాజకీయాందోళన మూలమున, ఇతర శాఖల సభివృద్ధి గావించుటకు తగిన సావకాశము గలుగుటలేదు. ఇది మిగుల విచారకరమయినను, ప్రస్తుత స్థితిలో తప్పనిసరి యగుచున్నది. స్వరీపాలనమును త్వరితముగ సంపాదించవలసిన యవసర మెంతగలదో ఇందునుబట్టియే యూహింపవచ్చును. స్వరీపాలనము లభించగనే, హిందూ దేశము భూతల స్వర్గమగుననియు, సర్వశుభములును వెంటనే చేకూరుననియు తలంప జనదు. స్వరీపాలనసిద్ధి, సమగ్రాభివృద్ధికి మూలాధార మగును. జీవితశాఖలన్నియు అభివృద్ధిగాంచుట కిది పర కడ్డుగనున్న ఆటంకములు తొలగును. స్వరీపాలనము చేకూరిన పిమ్మట, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ఆరంభమగుననిమాత్రము ఎంచవలయును. జరుగవలసినవని యంతయు ఆపివేట్టినే గలదు. ప్రజాభిలాషల నెదుర్కొను నిరోధములు తొలగుటకు మాత్రము, స్వరీపాలనము తప్పక తోడ్పడగలదు.

సంస్కరణములు: డాక్టరు పరాంజయగారు సంస్కరణములు నిర్వహించుచున్నది, తమకు దోచివచ్చుటకు మితవాదనాయకులకు బలుకుచుందురుగాని, వివాదము వచ్చినపుడు మాత్రము వానివలన సాధ్యము గలదని వాదించుట పరిపాటి యయినది. బొంబాయి రాజధానిలో డాక్టరు పరాంజయగారు మంత్రులుగ నియమింపబడిరి. ఇంతకు పూర్వము వీరు విద్యాశాఖను నిర్వహించుచుండిరి. ఈమారు వీరికి ఎక్సైజు శాఖ ప్రసాదించబడెను. సుప్రసిద్ధ

విద్యాప్రవీణులుగ పరాంజయగారికి విద్యాశాఖ నొసగుట, పలువుర కాశాభంగకముగ నుండుట సహజము. అయినను, పరాంజయగారికి మాత్రము సంతోషముగనే యున్నది. విద్యాభివృద్ధికై ఖర్చు వెట్టుటకు కోశమునందు డబ్బు లేదు గనుక, తాము మేలు సలుపుట దుర్లభమనియు, విమర్శకులు మంత్రులని నిందించెదరు గాన దానినుండి తప్పించుకొనవచ్చుననియు, పరాంజయగారు తలచుచున్నారు. మితవాదులును, సహకారాభిమానులును, బాధ్యతగల మంత్రులునగు పరాంజయగారే యిటుల బలుకుచుండ, తదితరు లెటుల బలుకుదురో జెప్ప నక్కరలేదు. పరాంజయగారు ఎక్సైజు శాఖలో నయినను ఏమాత్రము మేలు సలుపగలరో చూడవలయును. వీరికి సంపూర్ణ నిష్పేధమునందు విశ్వాసము గలదు. కాని, దీనిని కొనసాగించుటకు వీరి కధికారము కలదా? ఎక్సైజు రివిన్యూ అంతరించిన మాత్రాన ప్రయోజనము లేదనియు, మద్యమును అక్రమముగ తయారుజేయుటకు జూడవలయుననియు, పరాంజయగారు చెబుచున్నారు. వీరేగాక, ఇతరమంత్రులుగూడ, యీసాకు నాధారముగ గైకొని మద్యపాననిష్పేధము విషయమై ఉపేక్షపొందుట మామూలయినది. పరాంజయగారు సంతము, అక్రమ వ్యాపార మభివృద్ధియగునని జెప్పి, ఎట్టిసంస్కరణముజరుగకుండు నూరుకొనుచో, వీరి కేవిధమగు నిబ్బందియు గలుగదు. మరల మూడు సంవత్సరములపాటు సుఖముగ కాలము గడుపవచ్చును. అక్రమవ్యాపారము జరుగకుండు జామటకు, ప్రభుత్వపుసిబ్బంది చాలదా? నేరములను పట్టుకొనుటకు, సాల్టు పోలీసుశాఖలుచాలవా? ఏల యీ సందియములు? నిజమేమన, తాము నిస్సహాయులమని మితవాదమంత్రులెరుగుదురు. ఎరిగియు, మంత్రులదపులను నిర్వహించబూనుటచే, సంస్కరణములు నిష్ఫలము లగుచున్నవి. పరాంజయగారి స్పష్టప్రతిపాదనమయినను, బొంబాయి రాజధాని వాస్తవ్యులకు సంస్కరణముల స్వభావమును గోచరింపజేయుగాక!

గౌహతి కాంగ్రెసుతీర్మానములు : ప్రకాశంపంతులుగారి విజ్ఞప్తి ఆంధ్రమహాజనులకు, ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘాధ్యక్షులకు టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు గావించిన విజ్ఞప్తిని స్థలాంతమున ప్రచురించితిమి. గౌహతి కాంగ్రెసుతీర్మానములను ఆచరణములో బెట్టవలసిన బాధ్యత, ఇతరసంఘము లన్నిటితోబాటు ఆంధ్రులపైగూడ నిలిచియున్నది. కాంగ్రెసుపట్ల భక్తి జూపుటలో, ఆంధ్రదేశ మితవరకు మిన్నయై యొప్పుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుటలో, ఆంధ్రదేశముజూపిన యత్నాహము గాంధీమహాత్ముని ప్రశంసకీడివరకు పాత్రమయ్యెను. కడచిన ఎన్నికలలో ఆంధ్రదేశము కాంగ్రెసు సందేశమును నిర్వహించి, ఇతర రాష్ట్రములకు గూడ మార్గదర్శకమయ్యెను. ఈమారు గూడ, గౌహతి కాంగ్రెసు తీర్మానములను కొనసాగించు నిమిత్తము, ఆంధ్రులు పాటుబడి సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడవలయు నని, ప్రకాశం పంతులుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. శాసనసభలకు

లోలను వెలుపలను గూడ కాంగ్రెసు కార్యక్రమము కొనసాగునటుల జూనుట ఎల్లర విధియని ప్రత్యేకముగ వినరింప నగత్యము లేదు. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము కొనసాగవలయుననిన, కాంగ్రెసు సంఘములను పునరుద్ధరించి సభ్యుల సత్వర సంగ్రహణతో జేర్చుట యవసరము. గాంధీమహాత్ముడు ఆంధ్రదేశమునకు విచ్చేయు నప్పటికి, కాంగ్రెసు సంఘములు సహజముతో కళకళలాడుచుండవలయును. ప్రకాశం పంతులుగారి హెచ్చరిక సఫలమగు గాక యని కోరెదము.

శ్రద్ధానందస్మారకసిద్ధి: అన్నపూర్ణ తానివారణ శ్రద్ధానందుడు తనజీవితమునంతను అన్నపూర్ణ తానివారణకై ధారబోసి, పరమేశ్వరుని సాన్నిధ్యము జేరెను. ఆమహామహునికి సంధివించిన వీరమరణము, అన్నపూర్ణనివారణకు తోడ్పడుట సమంజసము. శ్రద్ధానంద స్మారకసిద్ధికి పదిలక్షలను ప్రోగుజేయుటకు సంకల్పముగలదు. ఈసంకల్పము త్వరలో నెఱవేరునని నమ్మెదము. గాంధీమహాత్ముడు కలకత్తాలో ముచ్చటించుచు, శ్రద్ధానందస్మారకసిద్ధికి ధన మొసగుట ఎల్లరవిధియని హెచ్చరించెను. హిందూమతము అన్నపూర్ణతను విధించుటలేదు. విశాల హృదయులగు నాయకు లందరును, యీదోసము హిందూసంఘమునుండి తొలగిపోవలయునని కోరుచున్నారు. పండిత మాళవ్యాగారి విషయమై పట్టుదల జూపుచున్నారు. మాళవ్యాగారు తలపెట్టుచో పదిలక్షలను ప్రోగుచేయుట యొక్కలెక్కగాకబోయినను, బీదలే తమకుదోచిన ద్రవ్యము నొసగి శ్రద్ధానందుని యుద్వేగమునకు తోడ్పడవలయునని, మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. నూతనోద్వేగమవ్యాప్తి కింతకన్నను పరమసాధన మింకొకటిలేదు. హిందూసంఘ మితిరున తనకళంకమును బాపుకొని, పతితులనుద్ధరించి బలముసంపాదించుచో, శ్రద్ధానందుని మరణము వృథగాలేదని ఎంచవచ్చును.

కాంగ్రెసు తీర్మానములు
ప్రతికాభిప్రాయములు
హైదరాబాదు-సింధు, డిసెంబరు 31:-కాంగ్రెసు తీర్మానములపై "హిందూ" పత్రిక యిట్లు వ్రాసెను. స్వరాజ్యవాదులు అనుభవమును ప్రయోగపరచి అందరకును పనికివచ్చు కార్యక్రమమును పెట్టిన బాగుండెడిది. సంఘద్వేషముల జాతీయతను నాశనమయ్యెనున్నట్లు ఇంకను గ్రహించినట్లు గనపడెను. (ప్రీ ప్రెస్)
రంగూను గెజెటు
కాంగ్రెసు చర్యలవలన విద్యావంతులు దేశద్రోహులు చేయబడుచున్నారు. వారు దేశమునందలి వారిచేతనే నిరసింపబడుచున్నను ధైర్యముతో వారి యభిప్రాయముల ప్రచారము గావించుచున్నారు. గౌహతి కొంత దంభప్రవర్తనగావించినది. కాంగ్రెసు ఒకసంఘమునకు చెందునట్లేదని. మహాత్ముడి యులు మారముగనుండిరి. వారు రానందులకు చాల విచారపడవలసియున్నది. ఈసమస్య పరిష్కారమునకు పూనికొనన చాల బాగుండెడిది. విడిపోయి భారతదేశము అభివృద్ధినిొనబాలదు. తిరిగి సహవాసము కుదురవలెను. (ప్రీ ప్రెస్)
"లిక్షరు"
స్వరాజ్యపక్షమును బలపరచుననియు, పరిస్థితులచేత గ్రహించుననియు ఎన్నడును ఆశుకానలేదు. సంఘద్వేషమును గూర్చి మారకసమస్యను గూర్చియు కమిటీ కిచ్చుటవలన ఆలోచన లేమిని వ్యక్తపరచెను. హిందువులుగాని మహాత్ముడియులుగాని దానినమ్ముటలేదు. ధనము లేనందున దేశియులందఱు ధానమునుబట్టెదని తెలియుచున్నది. వీరిపోవుట కాంగ్రెసు తీర్మానముల వలన తగ్గజాలదు. (ప్రీ ప్రెస్)

నికరగ్వా తిరుగబాటు

దారుణకృత్యములు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పదవం, జనవరి 4:—పైలోనుకాంగు జిల్లా ఆంతయు తిరుగబడినది. విప్లవకారులు పైలోను కాంగుస్థానమును ముట్ట పించిరి. దేశీయపాలకుని జంపిరి. తక్కినచోట్ల రైల్వేలను తెల్లగ్రావు తీగలను పాడుజేసిరి. రోడ్లు ఇన్వేష్టరు ల్యూ ర్సును నలుగరు దేశీయులు జంపిరి. దచ్చి తెప్పి నెంటును జం పిరి ఇద్దరు పైనికులు తుతగాత్రులైరి. పైనికుల బండిని ముట్ట పించినపుడు ఇంతవరకు 30 విప్లవకారులను జంపిరి. పెక్కు వండిన అరస్తుజేసిరి. లాన్ పెరిలాస్ వజ్రాలలో క్రిందటివారము జరిగిన ఘోరయుద్ధములో శవములు కుప్పలు కుప్పలుగా బడి యున్నవి. రామబందులు తినుచున్నవి. చూచుటకు చాలఘోర మగు పన్నుది. ఆశవములను భూసాపితముజేయ ప్రయత్నములను జేయక అచటనే ఆత్మతగాత్రులను చనిపోవుటకు వదిలివేసిరి. లిబరల్సు 1850, కాన్సర్వేటివులు 1800 లున్నారు. అధమము ఉదయసత్తుముల 800 మంది చనిపోయి యుందురు. 150 తుత గాత్రులైరి. 12.50 సంవత్సరములకు లోపైన ప్రతివ్యక్తిని పైస్యములో జేర్చుటకు కాన్సర్వేటివు స్వసేనాధిపతి నిశ్చ యించెను.

నూతన నౌకావిమానములు

సామ్రాజ్య పయనమునకు

లండన్, జనవరి 1:—15 గరు ప్రయాణములుకూర్చుం డుటకు పిలగు రెండు విమానములను మూడు ఇంజనులతో తయారుచేయుదని వైమానికమంత్రివర్గమువారు తుర్తరపు జేసిరి. 00 మైళ్లు దాటినగాని అగవు. 1850 గుట్టముల బలము గల్గి యుండును. ట్రాన్సుమధ్యధరాసముద్రము, కలకత్తా సింగపూరు పయనములకు వినియోగించెదరు. కలకత్తా విమానములని పే రించెదరు.

బ్రిటిషు ఋణము

యుద్ధఋణమును తీర్చివేయుటకు

క్రాంతపద్ధతి

రుగ్బీ, డిశం. 30:—మార్చి ఆఖరునక ప్రభుత్వమువారి యవలసిన ఋణము 7515000000 పానులు: ఇందులో ప్రతిసా లున యుద్ధఋణముగ 7000,000,000 పానులనీయవలసియున్న యది యుద్ధఋణములో 1000000000 పానులకు పైగా అడి గిన తక్కువయు ఇవ్వవలసియున్నది. 20 సంవత్సరములలో అను కొన్న నాటి కీయవలెను. చాలవరకు నూటికి ఆయిదుపానులవడ్డీ చొప్పున ఋణము దీసిరి.

1920 నుండి పెట్టుబడి తేలికగ దొరుకుచున్నది. దీనిని నమ్మి అడిగినవెంటనే ఇచ్చుపద్ధతిని అప్పుజేయుచున్నారు. దబ్బు చవుకగ దొరికినకొలది ఎక్కువవడ్డీకి దీనిన అప్పును తీర్చి వేసి చవుకగ ఇచ్చు ఋణమును దీసెదరు ఇట్లు అపుడే చాల చోట్ల జరుగుచున్నది.

పైమ్మపత్రిక ఇట్లు ఈ ఋణమునుగూర్చి వ్రాయు చున్నది. ఈఋణమును అతి చాతురతతో ఏర్పాటుజేసిరి. అతి తెలివితేటలతో ఏర్పాటుజేసిరి. దీనివలన ప్రస్తుతమందున్న స్థాకుకు ప్రతిబంధక పేర్పడదు. గీనివలన బ్రిటిషుపరపతి హెచ్చుగను.

యూర్పు ప్రభుని ఆస్థిలియా పయనము

లండన్, డిశం. 30:—మామూలుపద్ధతి ననుసరించి దూ రముగనున్న యుద్ధకాలలో ఎప్పటికప్పుడు తెలిసికొనుటకు 'రికాను' యుద్ధకాలలో వాయువాంత్రాప్రచారము సేర్పాటు జేసిరి ప్రతిరోజు లండనునుండి కబుర్లున్నీటిని ఎప్పటికప్పుడు తెలిసికొనెదరు. ఈ ఏర్పాటు యూర్పుప్రభువు ఆస్థిలియా పయనమును పూర్తిజేసికొని తిరిగివచ్చువరకు జరుగను.

డా॥ లక్ష్మీదేవి గారు ఎం. బి. బి. ఎస్.

డా॥ ఆచంట లక్ష్మీదేవిగారి కుమార్తె. కన్య. డిల్లీలో హార్డింజ్ ప్రెస్ వైద్యకళాశాలయం దుత్తీర్ణు రాలయిన ప్రథమాంధ్రస్త్రీ. (ప్రె. ఫో. బి.)

గుంటూరునందలి వితంతురాద్యాహము

వధూవరులు వైశ్యకులస్థులు
చచ్చిపులుసుల కన్నయ్య తేటిగారు (కడప)
హ. ర కృణమ్మ (బల్లారి)

సామ్రాజ్య వైమానిక పయనము

ఇండియాకుబోవుమార్గమున

రుగ్బీ, డిశం. 30:—వడిగాలిలో సర్ శ్యామ్సుల్ హా రుగారు నేటియుదయమున మల్తానుండి బ్రిటిష్ లోనున్న హోమ్ముకు బయలుదేరిరి. ఇండియాకు బోవుటకు తరువాత మ కాము ఇదే. కెయిరో ఇండియా పయనమున కుద్దేరించిన మూడు హెర్క్యులిస్ విమానములలో మొదటిది సర్ పెర్వేట్రాం కరుగారితో బుసానుజేరెను. అనట హోరుగారి రాకకై ఎదు రుజూచెదరు.

మోటారుబండి పందెము

గంటకు 200 మైళ్లు బోవుట

రుగ్బీ, డిశం. 30:—మేజరు క్రేవుగారు ప్లారిడా ఇసు క ప్రదేశములందు గంటకు 200 మైళ్లు మోటారుబండలో పో వుటకు త్వరలో యునైటెడ్ స్టేట్సునుండి బయలుదేరెదరు. ఈబండి ఇంజను గంటకు 210 మైళ్లు బయలుదేరిపోవునట. ఇంత వరకు ప్రపంచములో గంటకు 172 మైళ్లకంటె ఎక్కువగా ఎవ రును బోలేదట.

తీగలేని టెలిఫోను

మంచి యవకాశములు

రుగ్బీ, డిశం. 30:—న్యూయార్కు ప్రజలతో జనవరి ప్రారంభమునుండి లండను ప్రజలు టెలిఫోనుతో మాట్లాడుటకు ప్రారంభించుటకు పిలగునని తెలియగనే ఉత్సాహమతిశయాంశు మున్నది ప్రజలలో. మూడు నిమిషములు మాట్లాడుటకు 15 పా నులుఇవ్వవలెనన్నచో అది కష్టముకాదని వర్తకలనుభవీన్నార ఎక్కువ రేటుకాదనుచున్నారు. క్రమేణా దీనిని తగ్గించెదరట పోస్టాఫీసువారు ఒక లండనునుండి న్యూయార్కుకే మాట్లాడు ట కేర్పాటుజేసెదరు. అంతియగాని న్యూయార్కునుండి రా స్ట్రీయపట్టణమునకు ఏర్పాటులేదు. కాని, న్యూయార్కునుండి స్వాస్వీ న్యూక్యాసిలుకుగూడ మాట్లాడిజూచిరి. చాలవరకు హక్కు టలు సరిగానే వినిపించెనట. అందుచే అంతటను ఏర్పాటుజేయు టకు ఆలోచింపవచ్చుననుచున్నారు.

పనిలేని బ్రిటిషువారి సంఖ్య

తగ్గుట

రుగ్బీ, డిశం. 30:—డిశంబరు 20 లేదీవరకు తయారైన తక్కులను జూడ బొగ్గుసప్లయ ఆసిపోవుటచే గల్గినఅనర్థ కములు చెడుగులేకుండ అనుకూలపరిస్థితులుగ మారుచున్నవి. పనిలేని వారి మొత్తము 1809700. ఇందులో క్రిందటివారముకంటె 100678 మంది తగ్గిరి.

విద్యుచ్ఛక్తి విధానము

నూతన బ్రిటిషువిధానము

రుగ్బీ, డిశం. 31:—జనవరి మొదటిలేదీనుండి ప్రభుత్వ మువారి పెద్ద విద్యుచ్ఛక్తి విధానము అమలు జరుగును.

సెంట్రలుబోర్డు సేర్పాటు జేయుటకు ట్రాన్సుమిషన్ మంత్రి అపుడే జూచుచున్నాడు. సెంట్రలుబోర్డుకొక ఆఫీ థుడు, 7 గరు సభ్యులుండురు. విద్యుచ్ఛక్తి పనులలో పెట్టు బడి పెట్టనివారి నెన్నుకొనుట చాల కష్టమనిపించెను. అధ్యక్షు నకు పానులు 10000 పానుల జీతమునిచ్చెదరట. పీరుచేయు మొదటిపని లండనులోనున్న విద్యుచ్ఛక్తి పరికరములను ఇలిరి చొట్టనున్నవాటితో కలుపుటయే, ఉన్న వనరు స్వేషనులను పెద్దవిగ జేసెదరు.

వేల్పు, స్కాట్లండుకు గొప్పనీటి శక్తితో తయారగు విద్యుచ్ఛక్తి విధానమును ఏర్పాటుజేయనున్నారు. గృహోప యోగము నిమిత్తము, పారిశ్రామికోపయోగము నిమిత్తము ప్రజలు విస్తారముగ విద్యుచ్ఛక్తినే వినియోగించెదరట. నూటికి 30 చొప్పున ఎక్కువగనే యుపయోగించిరి. ప్రపంచములో చాలచోట్లనుండి విద్యుచ్ఛక్తి ఏర్పాటులకు పెద్దపెద్ద ఆర్థరులు వచ్చుచున్నది. ఇచ్చే సంవత్సరములో పరిశ్రమ నిమిత్తము 80,000,000 పానుల విద్యుచ్ఛక్తిని వాడెదరని అంచనాజేసిరి ఇందులో 60000000 పానుల వంతు గృహోపయోగము నిమి త్తము 20,000000 పానులు ఎగుమతి నిమిత్తము వినియోగిం చెదరు.

ట్రేడ్ యూనియను యుద్యమము

రుగ్బీ, డిశం. 30:—1926 తో అంత్యముగనున్న సంఘి త్వములో ట్రేడ్ యూనియను విధానము ప్రమాదకరముగు ఫలితములతో గూడుకొనెనని నేషనలు రైల్వే యూనియను నాయకుడగు థామసుగారు తెలియజేసిరి. ఇదివరకు రైల్వే యూనియనుమాత్రము అభేద్యమనుకొంటినిగాని ఆదికూడ ఈ సమ్మెలో కొంత పాడైనదని థామసుగారు వ్రాయుచున్నారు. 1926 సంవత్సరము మనకు నష్టదాయకముగనున్నను, అందరును కలిసి నిర్వహించవలసిన బాధ్యత ఎంతయోయున్నదను చున్నారు.

ఇందులకు అన్ని శాఖలవారును సహకారులతో పనిచేయ వలెననుచున్నారు. పోయినదానిని మరిల సంపాదించుకొను టకు ప్రయత్నించవలె ననిరి. అభివృద్ధిమార్గమును సాధించి ఆ మార్గమును జేరవలెననియు డెబువుచున్నారు.

నేషనలు రైల్వే మనుష్యుల యూనియనుకు సమ్మెచేసి 1750000 పానులు సమ్మె పని లేనందులకు లాభముగ పోయిన ఏడుమాసములకు ఇచ్చిరట. దీనివలన యూనియను సొమ్ము అంతయు ఆఖరైనది. అందుచేత రాబోవు 12 నెలలలో వారము 1 కి మూడుపెన్నీల పన్నును అందర సభ్యులపై విధిం చుటకు నిశ్చయించుకొనిరిట.

మలేలో వటదలు

కుంభవర్ష మే కారణము

సింగపూరు, డిశం 31:—పోయిన మూడురోజులనుండి మలేస్టేట్స్ లో 15 అంగుళముల వర్షము కురిసెను.

కార్మిక విశ్వవిద్యాలయము

లండన్, డిశంబరు 30:—ఆఖరు ట్రేడ్ యూనియను కాలిగ్రానువారు 'ఈస్ట్ ల్యాండ్స్' ట్రేడ్ యూనియను కళా కాలి మార్పుటకు యూనియను సభ్యులపై పన్నును విధించుటకు నిరాకరించుటచే ఆ బససు కార్మిక విశ్వవిద్యాలయమును కిచ్చుటలేదని ఇదివరలో వాగ్దత్త మొనర్చిన వార్తకు అనునామె దెలియజేసెను.

లండన్ జంతు ప్రదర్శనశాల

ఏనుగులు చనిపోవుట

లండన్, డిశంబరు 30:—లండను జంతు ప్రదర్శనశాలలో ఇంద్రాణు, నుండర మల్లాయను రెండు ఏనుగులు చనిపోయెను. విదేశీయనుండి తిగుమతియయిన తెలకపిండిని తినుటచే చనిపోయెననుచున్నారు. ఈ తెలకపిండిలో ఏనున్నదో కనుగొనుటకు పరిశోధనలను సర్వేదరు.

సర్ పి. సెత్తా

కేపుటపును, డిశంబరు 31:—

పూర్వము బొంబాయి పురపాలకాధ్యక్షులకు వహించిన సర్ పి. సెత్తాగారు కేపుటపునుకు బోవ ఆసిటీ కవున్నిలు వారు స్వాగతమొసగిరి. ఆయన పరిపాలనమును కొనియాడుచు భారత సమాజేశము జయవ్రతముగ గాక ఉనికిరి.

బొంబాయి సగరము సామ్రాజ్యములో రెండవ సగరమని యు ఇండియాలో మొదటిసగరముగ నెంచబడిన ప్రతిష్ఠను నిర్మితిమనియు చెలుపును సెత్తాగారు వందనము లర్పించిరి.

నికరగ్యాతగవు

స్వాగ్ స్వాగ్తాదు, డిశంబరు 31:—విదేశాంగ సంఘాధ్యక్షులను బోరాగాడు నికరగ్యాతలో డయజా పరిపాలనకును గుర్తించువిషయమై మరల ఆలోచించవలె ననియు సెంట్రలు అమెరికా అంతట అపాయమునకు పాల్పెయుచున్నదనియు వార్తాపత్రికలు గోరుచున్నవి.

బ్రిటిషు పోగయోడ

బ్యాంక్ రివ్యూపై బొమ్మజరుగలేదనియు అనాక హావన్నా డిశంబరు 29 తేదీన జేరెననియు, అల్లరులు లేకుండ తరకును దింపుచున్నదనియు యజమానులు చెలుపుచున్నారు.

మోటారుపై మాన్యైస్టరునుండి కలకత్తా చేరుట కలకత్తా, జనవరి 4:—డ్రేడరుగారును మెకానికులతో మాంచెస్టరులో ఆక్టోబరు 8 వ తేదీన బయలుదేరి మాన్యైస్టరు మేయరుగారి వద్దనుండి సందేశమును కలకత్తా మేయరుగారికి తీసికొనివచ్చెను. దోవలో చాల కష్టములపాలైతి. వారికి పురపాలక సంఘమువారు స్వాగత మిత్తెను. శ్రీప్రెసు.

యం. సి. సి. జయము

కలకత్తా, జనవరి 3:—యం. సి. సి.వారు 4 వికెట్లతో జయమందిరి. 269 రన్నులు చేతయ దశిము చేసెను. కేపు యం. సి. సి. వారు రంగూను వెళ్లుచున్నారు. ఆ. ప్రె.

అఖిల భారత క్రికెటు జట్టు

వికలుగారిని ఎన్నుకొనకుండుట

బొంబాయి, జనవరి 3:—అఖిల భారత క్రికెటు దళ మందు వికలుగారిని ఎన్నుకొనకుండుటకు యం. సి. సి. వారికిచ్చిన విందునకు భారతజట్టును ఆహ్వానింపకుండుటలకును చాల ఆందోళనము బయలు దేసినది. "కలకత్తా దళ ములు మానవలెను." బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక "భారత ఫేలకు లను కలకత్తాపిటి ఇట్లు అవమానించుట వ్యాయమగాదు" ఆటలయందు వైరమిట్టి అవమానములు తగవు. ఇండియన్ నేషనలు హెరల్డు ఇట్లె వ్రాసినది. శ్రీప్రెసు.

వాతావరణస్థితి

1927 సం॥ జనవరి నెల 4-వ తేది మంగళవారము

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, గోపాల్ పూర్, విశాఖపట్టణం, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆంధ్రపూరు, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడలూరు, నేలము, కోయంబటూరు, తిరుగువాపల్లి, నాగపట్టణము, మధుర, సాంబల్, తిరునల్వేలి, తిరువేంగడము, కొచ్చిన్, కాలికట్టు, మంగళూరు, బెంగళూరు, మెల్ కార, కొడైకనాల్. Rows contain temperature and other data.

సర్కారులు:—గోపాలపురం, మచిలీపట్టు ములలో ఆక సము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కి చోట్ల మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. విశాఖపట్టులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి గోపాలపురంలో మామూలుకంటె 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—కడపలో మేఘములు దట్టముగను, తక్కిన చోట్ల పలుచగను నున్నవి. మామూలుకంటె బళ్లారిలో గాలి పొడిగాయున్నది. కర్నూలులో వాత్రితేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు దట్టముగనున్నవి. వద్రాసులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. కొంచెము శీతోష్ణస్థితి మామూలుగ నున్నది. బంగాళాఖాతమునకు దక్షిణముగ తుపాను ప్రారంభము కానున్నదనుచున్నారు. రాజధాని అంతటను పరిస్థితులు నిన్నటి వలెనేయున్నవి.

ఏ. ఏ. నారాయణ అయ్యర్, సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

ఆంధ్ర భాషానుశాసనము

ఇది రాజమండ్రి కాలేజీ పండితులగ బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది. దీనికి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన మ-రా-శ్రీ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి యకు. ఏ. గారు ప్రతిపత్తైన పీఠిక వ్రాసి యున్నారు.

ఇందు ప్రాచీనాచార్యా చీన సాంప్రదాయములు రెండును చక్కగా వివరింపబడినవి. కుమారు 180 మంది పూర్వ కవుల ప్రయోగము లుదాహరింపబడినవి. తెలి విక్రీలి కుల భము. విద్యాధ్యలు, పండితులు భాషాభిమానులుగూడ జరుగ వలసినది. ఇట్టి వ్యాకరణ మంతకుమున్ను తెలుగులో లేదు. రెండుభాగములు 14 ప్రకరణములు. 860 పుటలు రెండు సంపుటములు పాస్తేజికాక రు 1-4-0 రెండు కలసిన రైండు 1-8-0 ఆంధ్రదేశభాషకము, నాలుకాది ల లక్షణము 0-8-0 కావలసినవారిట్లు వ్రాయవలెను.

తాడూరి నర్సనారాయణమూర్తిగారు, 8170 ఇన్స్టి కుటేలు, రాజమండ్రి.

జస్టిసు పార్టీవారు-మంత్రివర్గము

"నిదానించి చూడవలెనట"

పార్టీని తిరిగి బలపరచవలెనట మద్రాసు మెయిలుపత్రిక యిట్లు ప్రకటించుచున్నది:— మధురలో మొన్న పీమధ్య జరిగిన బ్రాహ్మణేతర సంఘసభవారీచే ఏర్పాటుకాబడిన కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులను గూర్చి చర్చించినట్లు తెలియ వచ్చుచున్నది.

మద్రాసు రాజధానియంతటను తమ పార్టీని తిరిగి బల పరచుటకై తమ శక్తిని, ద్రవ్యమును వినియోగపరచవలెనని తీర్మానించిరి. ఈ సంవత్సరముగాని వచ్చే సంవత్సరముగాని తమ పార్టీలోనుండి మంత్రివర్గము ఏర్పాటు కాబడవలసినదిగా తమ పార్టీవారు కోరబడినప్పటికి మంత్రివర్గమును ఏర్పాటుచే యునియన్ ట్రేడ్ యూనియనుల సందర్భావితము కాదనిన్ని సమం జనముకాదనిన్ని సదరు కార్యవర్గమువారు భావించిరి.

ఉన్న మంత్రివర్గమును పడగొట్టుటకై స్వరాజ్యవాదు లతో కలియుటకు తమ పార్టీవారు తమంతతాము యత్నించ కూడదనియు, ప్రజాయత్ర ప్రభుత్వాయత్ర కాఖల విషయము లో ప్రస్తుత మంత్రివర్గమువారు ఎట్లు ప్రవర్తించునదిన్ని మం త్రివర్గమువారు త్రొక్కెడి మార్గము ఎట్లుండబోయెడిదిన్ని కని పెట్టితేనేగాని జస్టిసుపార్టీవారు ఏవధిటి అవలంబించవలసినదియు నిర్ధారణచేయవలెదని తీర్మానించిరి. ఇదివరకు జస్టిసుపార్టీ తాలూకు మంత్రివర్గమువారు త్రొక్కినపద్ధతులను చేసిన ఏర్పాట్లను విధ్వంసముచేయుటకై ప్రస్తుత మంత్రియు ప్రభుత్వముతో ఏకమవుతారో, స్వరాజ్యపార్టీతో ఏకమవుతారో చూచిన తర్వాత రాజధానిలోని జాతీయనిర్మాణ కాఖలక్షేమమునకై ప్రజల శ్రేయమునకై జస్టిసుపార్టీ వారు ఏవిధానము నవలంబించ వలసియుండుందో నిర్ధారణచేదరు.

ఇదివరకున్న మంత్రియులేకెల్లిన కొన్ని పట్టములు ఏర్పా టువిషయములో ఈమంత్రివర్గమువారు ఎటువంటిబోక్యము కలుగజేసికొని పనిచేసెదరో ప్రభుత్వాయత్ర కాఖలవిషయం లో ప్రభుత్వమువారితో ఎట్లు మెలగడరో జాగ్రత్తగా గమ నించుటకు జస్టిసువారు కనిపెట్టి చూచెదరు.

ఇప్పుడు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి ముఖ్య కర్తవ్యము తమపార్టీని బలపరచుటయే.

బెంగళూరు ప్రదర్శనము

బెంగళూరు, జనవరి 2:—బెంగళూరు ప్రదర్శనమున అగ్నిప్రమాదమువల్ల నష్టము చెందినవారి సహాయార్థమై లక్ష రూపాయల లాటరీ జరుపుటకు మైసూరు ప్రభుత్వమువారు అను మతి యొసగిరి. లక్షరూపాయలు విలువగల టికెట్లు అమ్మ బడును. 50 వేల రూప్యముల బహుమతులు పంచి పెట్ట బడును. మిగత 50 వేలు అగ్నిప్రమాదమువల్ల నష్టము పొందిన వారి కివ్వబడును. ఆలిసను కంటెనివారు 5000 రూప్యముల వెలగల సాలియ ఇంకెబుడ్లను అగ్నిప్రమాదమువల్ల ఏర్పడిన నష్ట మును నివారించుటకై స్థాపింపబడిన సహాయనిధికి నొసగిరి.

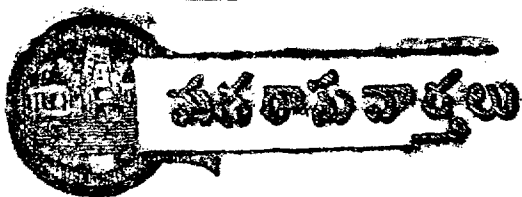
18 దినములు ప్రదర్శనము జరిగిన పిమ్మట నిన్న రాత్రి గొప్ప బాలభటుల ప్రదర్శనముతో ప్రదర్శనము అంతమొందెను. యువరాజుగారు బహుమతులు పంచిపెట్టిరి. ఆ. ప్రె.

మహారాజావారిరాక.

బెంగళూరు, డిసెంబరు 31:—బెంగళూరు ప్రదర్శనము తగలబడుటచే ఓదార్పుటకును నష్టపరిహారము గావించుటకును దివానుగారును మహారాజావారును వచ్చి యోదార్చిరి. మొత్త ము నష్టము 40 వేలని తేల్చిరి. కొందరకు నష్ట పరిహరణియ బడెను. దివానుగారు బహుమతులు పంచిపెట్టిరి. ఆ. ప్రె.

దేవదాసీలు

కోయంబటూరు, జనవరి 3:—దేవదాసీ దురాచారము రూపుమాపవలెనని ప్రయత్నించుచున్న కోయంబటూరు జిల్లా సంగంతారు సంఘమువారు 14వ వార్షికోత్సవమును సలిపి రి. సి. రాజగోపాలాచారి, డాక్టరుముత్తులక్ష్మి అమ్మగుగార్లు సందేశములనందిరి. గౌరవకార్యదర్శియగు లక్ష్మణగోగారు కొందరు బాలికల సంఘసభాముతో నెట్టువివాహము గావించగ దినది యు తెలియ చేసిరి. డాక్టరు పి. వ. ర దరాజులుచాయాడుగారి సమస్య జాతీయసమస్యగావున నీ సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారును సంఘమునుగూడ సహాయము జేయవలెనని తెల్పిరి. ఆ. ప్రె.

మన రాజకీయాలు

పొరపాటున చనిపోవుట:— తిరుపతి క్షేత్రంలో నౌక కంసాలవద్ద పనిచేయు 16 సం॥రముల బాలుడొకడు గత ఆదివారం సాయంకాలం నీసాలలో నున్న గంధకంబులను మంచి నీరనుకొని త్రాగెను-ఆస్పత్రికి తీసికొనిపోబడెను. కాని వెంటనే మరణించెను.

రాజకీయాలు:— సర్. పి. పాత్రోగారు గత రాత్రి బరంపురం వెళ్లిరి. డాక్టరు బానమ్మయ్యగారు కలకత్తాకు వెళ్లిరి. గౌ. పి. రంగనాథమొదలియారగారు (వ్యవసాయ పారిశ్రామిక వ్యవస్థాగారు) గత రాత్రి మద్రాసు పీడి బస్సారి వెళ్లిరి.

తమిళ స్వరాజ్యపత్రిక

1927 జనవరి 1 తేదీ నుంచి "తమిళ స్వరాజ్యపత్రిక" పి. భక్తవల్లభనాయుడు ఎం. యల్. సి. గారి యధిపత్యమున ప్రకటింపబడుచున్నది చందాదార్లను ఏజంట్లను వారివారి పేకములను, ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను పి. భక్తవల్లభనాయుడుగారు యం. యల్. సి. మ్యానేజరు తమిళ స్వరాజ్యపత్రిక అనుచిరునామాకే పంపవలెను.

రావుసాహెబు బిరుదుపొందిన అరుంధతీయ

అరుంధతీయల వక్షమున మద్రాసుశాసనసభలో ప్రతి నిధియై మద్రాసు కాంగ్రెస్ పక్షములో సభ్యులునైన ఎల్. సి. గురుస్వామి గారికి గవర్నరు మెంటువారు యానుభవ వత్సరారంభమున రావుసాహెబు బిరుదుసోపానములకు సంతోషముగా సగరసేవారులలోని అరుంధతీయలు మికాయలను పంచిపెట్టిరి.

మద్రాసులోని మరణసంఖ్య:— 1927 జనవరి 1 వ తేదీతో అంత్యమైన గత వారములో సాల్మసరి దామాషాయి మరణసంఖ్య వెయ్యింటికి 41.8- కాని గతవారము 36.3 మాత్రమే ఉండెను.

కోయంబూరు ప్రాంతములనుండి యిగులకు వ్యాపించిన కలరాబాధిత రోగులలో వ్యాధిగ్రస్తయైన యిద్దరును మరణించిరి. మనూచికము 9 మందికి తగిలెను. గాని మరణములు లేవు. ఎంటురిక జ్వరమునల్ల 2 మరణములు, మన్యపు జ్వరమునల్ల 43 మరణములును, ఇతర జ్వరములనల్ల 21 మరణములును సంభవించినవి. 1926 సం॥రములోని యీ తేదీలలో మరణసంఖ్య 52.6 ఉండెను.

శ్రీ వైష్ణవ మహాసభ:— వైష్ణవ పి. రాఘవరామమహాశయ్ స్వామిగారి యధ్యక్షతన శ్రీ నంబిశైవ్యగోష్ఠి భవనమున చింతాద్రిశేటలో మద్రాసునందు గత డిశంబరు 31 తేదీయందును తరువాత రెండుదినములును జరిగినది. నగరమున దలి యనేక భాగవతారాలు సమావేశమైరి. విశిష్టవైష్ణవ సిద్ధాంత మయొక్క యనేక లక్షణములగుర్చి యుపన్యాసములు జరిగినవి.

రాఘవరామమహాశయ్ దాసుగారు, తిరువేంగడ రామమహాశయ్ దాసుగారు, పండిత పార్థసారథి నాయుడుగారు (మధుర), పండిత గోవిందరాజ మొదలియారగారు, వేణుగోపాల రామమహాశయ్ దాసుగారు, మనవాళియ్యరయ్యగారు ఉపన్యసించిరి. మోక్షోపాయము, అర్థపంచక ప్రభావము, వైష్ణవము, తమిళాభివృద్ధి మున్నగు విషయములగుర్చి మాట్లాడిరి. సభ జయప్రదముగా జరిగెను.

శ్యాంబెండ్రులు:— సన్తెలు సబ్బును తయారు చేసేది తీవరు సోదరులును, విశోలియా గులాబీ సబ్బును తయారుచేసేది లండను విశోలియాకంపెనీవారును ఇంగ్లీషు రోజుటాయిలెటు పాడరు వర్తకులకు హాజిత్ హోర్స్టుసబ్బువారును పంపిన కాల్యండ్లలను పందనములతో నందుకొంటిమి. మొదటి పలుకుపై రాధాకృష్ణులను, రెండవపలుకుపై లక్ష్మీపలుకును చిత్రింపబడియున్నవి.

శ్రీయుతులు ఎస్. వేంకటరంగం నెట్టిగారు (అమ్యూనిషన్ అండు సల్పరు మర్చెంటు 9 చీనాబజారులోడు, తుద రాసు) పంపిన కాలండరును కృత్జ్జలతో నందుకొంటిమి. రోజు కొకవిన్న కాగితముండును. దానిమీద నెల తేదీ వాకము మాత్రమే యుండును. మరునాడుదయమున క్రిందటి తేదీ కాగితమును చింపితయుండువలెను. దీనిని గోడకు తగిలించవచ్చును. లేదా బల్లమీద నుంచవచ్చును. బల్లమీద నిలుచుటకు కైనుక మరీయొక దళసరి అట్లుగూడ కలదు.

ఆదిద్రావిడసభ

కొల్లెగాలు తాలూకా (కోయంబూరు జిల్లా) ఆదిద్రావిడ సభ డిసెంబరు 26 తేదీని కొల్లెగాలులో జరిగినది. ఆర్. వీరయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. వారికి ఆదిద్రావిడులు ఆహ్వానసన్యాసప్రము నొసంగిరి.

వీరయ్యగారు కాసనసభలోను కోయంబూరు జిల్లా సభలోను ఆదిద్రావిడుల శ్రేయమునకై చేసిన కృషిని స్తుతించిరి. ఆదిద్రావిడులలో ప్రబలియున్న త్రాగుడును మాన్పుటకును-దారిద్ర్యమును ఎడబాటుటకును పడిన శ్రమకై కొని యాడిరి.

సనాతన యువులు తమ కులజాడను వానిని పూర్వమెట్లు బ్రహ్మభద్రమును పట్టి అభిషేకించిరో అట్లే వీరయ్యగారును-గౌరవింపబడి దేశసేవ చేయగల్గుదురని కోరిరి.

అంతట వీరయ్యగారు తమ అభ్యుద్యోపన్యాసము చదివిరి. తమ సంఘములో అక్షరాస్యులు అల్పసంఖ్యాకులుగా నున్నారనియు, దేశములో నూతన రాజకీయ పరిస్థితులలో ప్రజలు మేల్కొని తమతమ సంఘక్షేమమును కాపాడుకొనుదున్నారనియు చెప్పిరి. ఈ మధ్య పీఠు కోయంబూరు జిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలులో ప్రతిపాదించిన తీర్మానములనుగూర్చియు ఆదిద్రావిడ పాఠశాలలలో ఉచితముగా వ్రాతపలకలు, పుస్తకములు విద్యార్థులకు సప్లయచేయించిన సంగతియు వివరించిరి.

ఆదిద్రావిడులకు ప్రత్యేక పాఠశాలలు ఏర్పరచుటకు తాత్కాలికోపశ్రమము కలుగగలదు. కాని ఇండియా కార్యదర్శిగారు 1863 సం॥రములో నూచించిన ప్రకారము అన్నిగవర్న మెంటునుగూర్చి లోను ఆదిద్రావిడులు చేర్చుకోవడవలెను. మన ముఖాదా మన బాలలను ఉన్నత విద్యల నభ్యసించుటకు ప్రోత్సహించవలెను.

పట్టునేత పరిశ్రమ

కొల్లెగాల్ తాలూకాలో ఉన్న పట్టునేత పరిశ్రమను గురించి కాసనసభలో అనేక ప్రశ్నలను ప్రభుత్వమువారిని అడిగి ఉన్నత పాఠశాలలలో నేర్పించవలెనని కోరిరి. గవర్నరు మెంటు ఇందుకు అంగీకరించి న్యూజ్ క్లలో పట్టుపరిశ్రమను నేర్పుటకు ఏర్పాటుచేసినయెడల నేతపరిశ్రమాభివృద్ధి కాగలదు.

తమసంఘము ఇదివరకే చాలా తీవ్రస్థితిలో నున్నదనియు ఇట్టి దశలో స్వార్థత్యాగము చేయవలసినదని కోరుట సమంజసము కాదనియు-అయినను నీతిపరులైన కుటుంబములవాడు స్వసంఘమునకై స్వార్థత్యాగము చేసే ఆచరణలో ఋజువు జేయవలెనగాని అంతరింగములో అభిమానము లున్నంతమాత్రమున ప్రయోజనములేదు.

ఆయా స్థానిక ప్రభుత్వములయందు ఆద్రావిడులకు ప్రాతినిధ్య మొసంగ జనుటవల్ల రుక్మిణి కొంత వరకు తొలగిపోగలదు. కాని ప్రభుత్వోద్యోగములయందు తమ సంఖ్య యత్యల్పముగా నున్నదనియు కొంతకాలము వరకును ఆదిద్రావిడులకు ప్రోత్సాహ మొసంగుటకై అల్ప విద్యార్థులకు అడిద్రావిడులకుగూడ నుద్యోగముల నొసంగుచుండ వలసియున్నదనియు చెప్పిరి.

మరియొక రాజీనామా

కృష్ణాజిల్లా నూజివీడు తాలూకాలో, నేనౌక సభ్యుడను. ప్రస్తుతము యాబోర్లు పరిపాలనయందు ప్రజలలో మితిమీరిన, అసంతృప్తి చెలరేయుచుండుచే అట్టి సంగయందు వాబోటివాడు మెంబరుగానుండుట గౌరవప్రదము కాదని తోచి మెంబరు పదవికి హృదయపూర్వకముగా రాజీనొసంగుచున్నాను.

తేల్చిపోలు, వింత వర్షారెడ్డి

వైస్రూ కాంగ్రెసుసభ్యులకు తోటవిందు లాహోరు జనవరి 3:— వైస్రూ కాంగ్రెసుసభ్యులపై అభ్యుద్యోగి నేను మహమ్మదుషాఫీగారిక తోటవిందు చేసిరి. అతిథులు వందలకొలదివచ్చిరి. అందరిలో వైస్రూ కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు తమ రేపర్జిమిలనుండి వచ్చినది తెలుపు ప్రత్యేక దుస్తులతో స్వప్రముగా కనబడుచుండిరి. సర్ జగదీశ్ బోముగారు పంజాబుగవర్నరుగారితో కలిసివచ్చిరి. సర్ మహమ్మదుషాఫీగారు బోసుగారి నందరికి యెరుకపరచిరి. ఆ. (ప్రె.)

రేడియో ఇండియా

బొంబాయి, జనవరి 3:— భారతదేశమును రేడియోవలన చాల విద్యావ్యాప్తి గాగలదని, ఇండియా బ్రాడు కాస్టింగు కంపెనీ మానేజరు పెలవచ్చెను. విద్యాసంస్థలలోను అధికారులలోను దీనిగుర్చి సంప్రదించెదరట. (ప్రె. ప్రెసు.)

అకోలా, జనవరి 3:— అకోలా జిల్లాలో కర్రెన్సీ లీగు ఉపసంఘము ఏర్పాటు చేయబడెను. ఒక బహిరంగ సభలో సన్న 16 పెన్నీల మారక సుంగీకరింపబడెను. (ప్రె. ప్రెసు)

నీటిపై విశ్వవిద్యాలయము

సర్వాంగములుండుట బొంబాయి, జనవరి 2:— ఒక విశ్వ విద్యాలయమును ఒక ఓడలో నవర్చి అమెరికను విశ్వవిద్యాలయ యాత్రసంఘమువారు నిన్నుచేరిరి. 66 గరు ప్రాశస్త్యములు 468 విద్యార్థులును విద్యార్థినులును, 254 ఓడజనమును, ఉపన్యాసమందిరములు, పరిశోధనాలయములు, వసతిగృహములు, ఆటస్థలములు, వార్తాపత్రికయు నున్నవి. బొంబాయికి జపాను సయాము చైనా, సింగపూరు, ఫిలిప్పీనులు, చూచి వచ్చిరి. చక్కని స్వాగతమును బడసిరి. సయామురాజు స్వాగతము చెప్పెరినది. బొంబాయిలో చక్కని స్వాగతమిచ్చిరి. బొంబాయిలో 6 రోజులుండుట. ఆగ్రాలో తాజమహల్ నూతురు. పుక్తవారము తిరిగి బయలుదేరెదరు. (ప్రె. ప్రెసు.)

బెంగాలీ పత్రిక కేసు

రాజరాజేశ్వరీ యుపన్యాసము కలకత్తా, జనవరి 3:— బెంగాలీపత్రిక రాజరాజేశ్వరీయ్యునవ మునుగూర్చి వ్యాసము వ్రాసినందులకుగాను లేబడిన పరువునవ్వు పుదావా నేడుబిచారణకు వచ్చెను. డిప్యూటీమేయరు సుహృద్వాదిగాడు వాడి. ప్రతివాదులు కోర్టునకు రాలేదు. అదిగాక వకీలును రాలేదు. కాని నేనుగారు వాయిదానడుగగా న్యాయమూర్తి అంగీకరింపలేదు. సుహృద్వాదిగారు మాత్రము సాక్ష్యమిచ్చిరి. న్యాయమూర్తి 7500 కు డిక్రీ నిచ్చి ఖర్చులుగూడ నిచ్చెను. ఆ. (ప్రె.)

శకలత్వాలాగారికి ఘన స్వాగతము

భారత కమ్యూనిస్టు పక్షకార్యదర్శి స్వాగతమిచ్చుట బొంబాయి, జనవరి 4:— శకలత్వాలాగారికి బొంబాయిలో స్వాగత మిచ్చుటకు సంఘమేర్పరచుచున్నది. అఖిలభారత కమ్యూనిస్టు సంఘ కార్యదర్శి స్వాగత మిచ్చుట కిక్కడకు రానున్నాడు. (ప్రె. ప్రెసు)

కలకత్తా, జనవరి 3:— డిప్యూటీ సుప్రీం నేడు విచారణకువచ్చెను. వాస్తవప్రతివాదములు 2 రిగను. ప్రతివాది వాజుల మిచ్చుచుండగనే కోర్టు నాటికి ముగిసెను. (ప్రె. ప్రెసు.)

కాన్పూరుము, జనవరి 3:— పెరిషియస్ యశముల పూర్వ పర్యవేక్షకుడు కాన్పూరుము వచ్చెను. వారు దేశమునంతను జూచి ఇప్పుడు అబ్దుల్ కలామజదుగారిని జూచుటకు బోవుచున్నాడు. ఆ. (ప్రె.)

బొంబాయి. జనవరి 4:— ఎంపర్సరు ఎడ్వర్డు మిల్లు 81వ తేదీనుండి మూసివేయబడినది. (ప్రె. ప్రెసు)

పంజాబు శాసనసభ

సూతన అధ్యక్షుడు లాహోరు, డిసెంబరు 4:— నేటిదినము పంజాబుశాసన సభాభ్యుత్థాని ఎన్నికజరిగెను. ఇరువురు అభ్యర్థులు పోటీచేసిరి. ఖానుబూదరు చౌదరి సమాబుద్దీనుగారికి 59 వోట్లు షేక్ అబ్దులు ఖాదరుగారికి 29 వోట్లు వచ్చెను. సమాబుద్దీనుగారు ఆస్యకులుగ ఎన్నుకోబడిరి. ఆ. (ప్రె.)

రాయల్ కమిషను

ఢిల్లీ జనవరి 3:— రాయల్ కమిషను కార్యక్రమము ఫిబ్రవరి 24 వరకును తేలినది. 4 వ జనవరి థక్కా, 4 రోజులతరువాత పూనా, అక్కడ 5 రోజులు లుండురు. 15 వ తేదీ తాతానగరు, మరునాడు రేపూరు, ఇక్కడ మూడురోజులుండురు. 20, 28 తేదీలలో నాగూరునందును, 29 హశాకానాగ బాదులోను 30 వ తేదీమొతలు ఫిబ్రవరి 3 వరకు లక్నో, 9 మొదలు 14 వరకు కాన్పూరుము, 15 వ తేదీ ఆగ్రా, 16 వ తేదీ ఢిల్లీలోనుండురు. 24 వ తేదీవరకు ఢిల్లీలోనుండురు. తరువాత లాహోరు చేరుదురు. ఆ. (ప్రె.)

డిల్లీ జనవరి 3:— దాసుమలేరి యాపరిశోధక సంస్థను ఏర్పాటుచేయుదురు. ఆ. (ప్రె.)

అగ్నిప్రమాదము-పశునష్టము

లాహోరు, జనవరి 3:— లాహోరులో తెల్లవారుజామున కలవకర్తకులు కర్రసామానులచేయు కొట్టు నివ్వంటుకొనెను. సరకంతయు కాలిపోయెను. సుమాటు 3 లక్షలు నష్టమయ్యెను. కొన్ని పశువులు మరణించెను, ఆ. (ప్రె.)

జాంబక్ కొని దీనిని
స్వస్థత పరచు
కొనుడు!

జాంబక్ వ్రతిరోజును
కావలసియుండును!

ఇది నొప్పిని కుదుర్చుటయే గాక చర్మమును కూడ
వృద్ధిపొంద జేయును.

కాలినటువంటి చేతివైపున నడికిన ప్రేలునైనను పల్లముగా గీచుకొని పోయినటువంటి మోకాలునైనను, చేతివైపున, బెణికిన మోచేతివైపున, చిడికిన గాయమునైనను, జాంబక్ స్వస్థతపరచుటయే గాక చర్మమును కూడ వృద్ధి బొందింపజేయును అని మనము దృఢముగా ననుచున్నాము. జాంబక్ ప్రస్తుత ఆయాముల వలన గలుగునట్టి వ్రణములకు అధికఆవదలను కలుగనియ్యక ఆపుచున్నది. ప్రస్తుత వాగిరీకతను, శాస్త్రసంబంధమును అనుసరించి అపురూపమైన ఎక్కువధర కలిగిన

మూలికలవలన తయారు చేయబడినది గాన జాంబక్ సాధారణముగా క్రొవ్వచేతను, అపరిమితమైన లోహములచేత తయారు చేయవలసినట్టి తైలములకన్న విక్సీలి శ్రేష్టమైనది. చినుము, చెరుటకాయలు, తామర, వ్రాము, కురుపు, విషగాయములు మూలవ్యాధులు మొదలైనవాటిని స్వస్థత పరుచుటయందు జాంబక్ కన్న మేలు అయినది. లేదు. మఱియు కాలికురుపు పురుగు కాటు మొదలైన వాటిని స్వస్థతపరచుటలో అత్యద్భుతమైనది.

జంతుసంబంధమైన క్రొవ్వ చేర్చబడలేదు.

జాంబక్ ప్రతిమందులదుకాణములోను దొరకును. చిన్నపెట్టె ఒక రూపాయి, పెద్దపెట్టె రు 2-4-0.

మిస్సర్లు, దాదా అందు కంపెనీ,
ఎస్. నేను, మదరాసు.

జాంబక్ Zam Buk

మత రాజకీయములు

వేరు చేయవచ్చునా?

బొంబాయి, జనవరి 4:—జాతీయ నిర్వాహక పక్షములకు ఒక దానితో నొక దానికి సంబంధములేకుండ ప్రస్తుత పరిస్థితులలో మిక్కిలి కష్టమని మతమును రాజకీయములను వేరుగానుంచు పద్ధతిని ఖండించుచు నొక సంభాషణలో కె. టి. పాలుగారు చెప్పిరి. “ఇంగ్లాండులో విషయములు వేరుగానుండును. ఇచ్చట పాతకాలను స్థాపించుటకు ప్రయత్నించినట్లయిన రాజకీయములగును ప్రైమరీవిద్యను అభివృద్ధిచేయు దలంచిన రాజకీయములగును విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనమాల యెత్తిన అదుగో రాజకీయములు మాట్లాడుచున్నవందురు. మితపానమును బోధించుచు క్రొత్తపాఠాశాలలను పెట్టవద్దనిన ఎక్స్. జి. అధికారులతోను ప్రభుత్వముతోను పోరాటము సంభవించును. క్రైస్తవ యువజనసంఘసభ్యులగు మమ్ములను రాజకీయములతో జోక్యము కలిగించుకోవద్దంటే హిందూదేశీపత్రికలను గ్రహించలేదన్నమాట అని చెప్పిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్)

అఖిలభారత విశ్వవిద్యాలయ

ఆంగ్లేయపోటీ

మధ్యవర్తుల నిరూమకము

బెనారసు, జనవరి 3:—డాక్టరు సి. యస్. చక్రవర్తి సి. వి. రామన్, ప్రొఫెసరు శేషాద్రిగార్లు అఖిలభారతవిశ్వవిద్యాలయ ఆంగ్లేయ పోటీయందు మధ్యవర్తులుగ నియమింపబడిరి. ఆ. ప్రె.

కోతి, మానవుని పులితోటినుండి తప్పించుట

వాగపూరు, జనవరి 3:—అకోలాజిల్లాలో ఒకకర్షకుడు తనపొలమును కోతులనుండి కాచుకొనుచు ఒకరాయి విసరెను. అది పూకొకదానికి కనులగా నానికె తెలియకుండ వానిని పట్టుకొనెను. ఒకకోతి పులిముందునాడూకెను. పులికోతిని తరుముగా రైలు పోవాయెను. (ఫ్రీ ప్రెస్)

కై సవ యువజన
జాతీయ సంఘము

సాంఘిక సమస్య

బొంబాయి జనవరి 3:— వై. యం. సి. ఏ. శేషనాథ్ అస్సోసియేషనువారు సంఘములలో గలవైషమ్యముల తోసహా సాంఘిక సమస్యలనుగూర్చి మరీకొన్ని తీర్మానములను గావించిరి.

అంతర్వైషమ్యము లెక్కువగా నుండుటవలన లోపలనున్న కారణములను విచారించి ఆకలహకారణములను పోగొట్టుట కయితగిన సాధనముల దెలుపుచును, సాంఘిక, వైశిష్ట్య, జాతీయ, త్రాగుడు, భోగవృత్తిమొదలైన విషయములను గూర్చియు గ్రంథములు వ్యాసములు మొదలైన వానిని వ్రాయవలెనని సారస్వతశాఖ వారిని పిక కోరిరి. (ఆ. ప్రె.)

డాక్టరు దత్తాగారి యభిప్రాయములు

బొంబాయి జనవరి 3:— వై. యం. సి. ఏ. శేషనాథ్ నుకొరకై బొంబాయికివచ్చిన వై. యం. సి. ఏ. శేషనాథ్ కొన్ని జెనరలు సెక్రటరీయగు డాక్టరు యస్. కె. దత్తాగారి (యం. యల్. ఏ.)తో సంభాషింపగా హిందూమహమ్మదీయ కారణములనుగూర్చి చెప్పుటకు ప్రయత్నించిరి.

హిందూమహమ్మదీయవైషమ్యములు

పాను-ఇస్లామిక్కు ఉత్పత్తమునుగూర్చి వారు తెలిపిరి. ఈయుద్వయము కట్టుబట్టుములేక నైతికమైనమైత్రి నొసంగననియు అందువలన మహమ్మదీయులు ఎక్కువబలము గలవారమని తలచుచుండి రనియు ప్రభుత్వమువారుగూడ నీయుద్వయమునుగూర్చి భయపడిరినియు ప్రతిపాదకున కీవిషయము తెలియుననియు చెప్పిరి. హిందువులుగూడ సంఘటనముకొరకు ప్రయత్నించుటచే వైషమ్యము లెక్కువయ్యెననిరి.

గాంధీమహాత్ముడు

ప్రస్తుత పరిస్థితులకు గాంధీమహాత్ముడే కారకుడను న్యాఖ్యలుగూడ బయలుదేరినవి. బహుశః మహాత్ముడొసంగిన సందేశమునకు దేశము సంసిద్ధముగా నుండకపోవచ్చును. ఆయాసంఘములవారే దీనినినిర్ణయించుకొనవలసియున్నది. ఇప్పుడు నేనేమి చెప్పినను సమంజసముగానుండుదు వికమత్వముకొరకు వారుచేసిన బోధయే అందతునుకలిసిపనిచేయుటకు కొంతవరకుకారణమయ్యెను. హిందూదేశములోని రాజకీయవాయకులమీద వారిమాటలే విధముగా పనిచేసినను రాజకీయములకు బయటనున్నవారి విషయమై నేనింతవరకు చెప్పగలను. అని గాంధీమహాత్ముని గూర్చి చెప్పిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్)

బెంగళూరు, జనవరి 1:—తాళము పగులగొట్టి ఏడుగురు గజదొంగలు పారిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. దొంగతనము చేయుచుండగా ఒకగజదొంగ ఇదివరలో పదునాడు సార్లు ఖైదును చూచిన యాతడు పట్టుబడి 5 ఏండ్లు కఠినవరకము విధింపబడెను. ఆ. ప్రె.

విమానముపై టపా లరపుట

కరాచీ, జనవరి 3:— విమానముపై టపాలంపుట ప్రారంభమైనది. వాస్తావిమానము బ్రాసా కెయిర్లవ్వారా నిన్ను బయలుదేరినది. చాలమంది యుత్తరముల పంపుటకు వీలులేక పోయెను. (ఆ. ప్రె.)

జెయిను విద్యానిధి

బొంబాయి జనవరి 3:— ఇచ్చట ప్రారంభింపబడిన జెయిను విద్యానిధి కష్టమే ఒకలక్షరూపాయిల విరాళము లొసంగవలెను. (ఆ. ప్రె.)

వాయువిమానముల సర్వీసు

కరాచీ, జనవరి 4:—బ్రిటిషు వాయుశాఖ మంత్రియగు సర్ సామ్యులు హోదగారు సిబ్బందితో నేటిదినము ఉదయము కరాచీ సమీపముననున్న లింగా చేరిరి. (ఆ. ప్రె.)

భూకంపము

హైదరాబాదు, (సింధు) జనవరి 3:—రాదు, దొలత్పురము తారీరి మెహబూబులందు శుక్రవారం 10/15 గంటలకు భూకంపముగలిగెను. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను, జనవరి 3:—రాజద్రోహ శేరముక్తింద శిక్షింపబడిన “జెకోవకారి” పత్రికాసంపాదకుడు జనవరి ఒకటవతేదిన విడుదలయ్యెను.

జనవరి 7-వతేదిన రివరెండు యు, ఉత్తమగారు విడుదల కావచ్చును. (ఫ్రీ ప్రెస్)

కలకత్తా జనవరి 3:—సర్ కోనాల్లాదాసుగారు కలకత్తాచేరిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్)

బెజవాడ దినపహివారిన త్రము

[వైద్యభట్ల వీరయ్యగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్.]

బెజవాడలో ముప్పదిసంవత్సరముల పదిహేను దేవాలయములు గలవు. సత్రములపరిపాలనకై ధర్మాదాయముల కమిటీని దేవాలయముల పరిపాలననిమిత్తము దేవాలయముల కమిటీని గవర్నమెంటువారు నియమించియున్నారు. కొన్నిసత్రములను గురించి కొద్దిలలో దావాలుచేయుటని ప్రసక్తి గలిగినది. అట్టి వానిలో దినపహివారిన త్రము మొకటి. పూర్వము 1848 సంవత్సర ప్రాంతమున బెజవాడలో అప్పట్లో డిప్యూటీ మున్సిపల్ మేజిస్ట్రేట్ రికేషన్ల దినపహి వుబ్రహ్మణ్యం పంతులుగా రొకధర్మసత్రమును గట్టించిరియు ఆసత్రముపాదకర్తలైన వారి కొమారులను క్రితరేషన్ల దినపహి పురుషోత్తమయ్య పంతులుగారు బందరు లో హుజూరు కిరస్తాదారుగా నున్న కాలముందు 1869 సంవత్సర ప్రాంతమున గవర్నమెంటువారివల్ల కైకలూరుతాలూకా పెద కామనపూడి గ్రామంలోని 87 యకరముల యానాంధూమిని ధర్మకర్త హోదాలో వట్టను పొందియుండి రినియు కల్వెరు కచ్చేరిలోగల ఈనామ స్టేటుమెంటువల్ల చెలియుచున్నది. 1894 సంవత్సరములో జరిగినసర్వేలో శివాలయముప్రక్కనున్న కిల్లింగు దినపహివారిన త్రమై నటుల గనపరచబడినది. సదరు సత్రమునకు బెజవాడ యూనియనుగా నున్నంతవరకుగాని మునిసి పాలిటీగా మారినపిమ్మటగాని చాలకాలము పన్నువేయబడి యుండలేదు. పురుషోత్తమయ్యగారి దత్తపుత్రులును మా బెజవాడలో చాలకాలము పురపాలకసంఘాధ్యక్షులుగా నుండిన దినపహి వెంటట హనుమంతరావు పంతులుగారు బెజవాడలో నివాస కేంద్రముకొన్నపిమ్మట సత్రములోనుండి యచ్చటలేమ కిరస్తానాయిలు వ్యాపారము సాగించుచుండిరి. అప్పటినుంచి సత్రమునకు మునిసిపల్ పన్ను విధింపబడినది. అంతట పురజను లొకధర్మకర్తల సేవరచి యిరువురు కల్వెరుగారికి పర్మిషను నిమిత్తము దరఖాస్తుచేయగా గ్రామములకు సత్రముతో నిమిత్తములేదనియు హనుమంతరావుగారిని సాధించుట కష్టమగు లుద్యుక్తులని కల్వెరు అభిప్రాయపడి పర్మిషనునిచ్చుటకు నిరాకరించిరి. తర్వాత కొంతకాలమునకు ధర్మాదాయములకమిటీ సను సరించి గవర్నమెంటువారి ధర్మాదాయములకమిటీ సేవరచిరి. అట్టికమిటీలో నేను మెంబరుగను ప్రెసిడెంటుగనుండుట సంభవించినది. ప్రతిసత్రమునకుగల అక్షినిగురించి కల్వెరుకచ్చేరిలో నొకటిన్న తయారుచేయబడి ప్రయోగింపబడినది. ఇట్లుండగ మాత్రమ కమిటీపక్షమునదినపహివారిన త్రమునుగురించిదావా తెచ్చుప్రయత్నములో నుండగా కల్వెరుగారు బెజవాడ ధర్మాదాయముల కమిటీలో దినపహివారిన త్రమునకు గల పెదకామనపూడి ఈనామ 87 యకరముల నేల చెలియబరచలేదని నన్ను సంజాయిషీ కోరిరి. అదివరకు సదరుసత్రమున కచ్చటనో గుడివాడప్రాంతముల యానామగలదని వదలియేగాని వివరము తెలియదయ్యెను. వెంటనే ఈనామ స్టేటుమెంటుకు నకలుదీసికొని కల్వెరుగారికి సమాఖానమువ్రాయును పర్మిషను ఇప్పించునెడల దావా దాఖలుచేయబడునని నేను వ్రాసియుంటిని. ఈలోపల బెజవాడలో సత్రముతాలూకు యానామను గవర్నమెంటువారు రిక్యూము చేయుటకును కేరీవట్ట నిచ్చుటకు కొన్నియేర్పాట్లు జరుగుచుండి నటుల చెలియబచ్చినది. అంతట రివిన్యూబోర్డువారు నన్ను దావాదాఖలు చేయవలసినదిగా కోరుచు కల్వెరుగారిని కావలసిన పర్మిషను ఇవ్వవలసినదిగా తీర్మానముచేసిరి. అప్పుడు నేను ఇదివరలో బెజవాడలో ఇతరసత్రముల దావాలలో వాదిగా నుండుండిన తాడినాడ గోపాలరావుగారును కలిసి కల్వెరుగారికి పర్మిషనునిమిత్తము అక్షినిచ్చినాము. అంతట కల్వెరుగారు ప్రతివాదికి నోటిఫికేషన్లు వారినివిని స్క్రీముదావానిమిత్తము పర్మిషను ఇచ్చినారు. అట్టిపర్మిషను సనుసరించి బెజవాడ సబుకోర్టులో దినపహివారిన త్రమునే బిడ్డగను సత్రముగా డిక్లరుచేసి ప్రతివాదియగు హనుమంతరావుగారిని బ్రెస్టినుండి తొలగించి నూతన బ్రెస్టిసేర్పరుచుటకు స్క్రీమునిమిత్తము మేముదావాను దాఖలుచేయగా నది బెజవాడ అడివనల్ సబుజడ్జిగారు టి. భుజంగరావుపంతులుగారు విచారణచేసి వారులు కోరిన ప్రకారము డిక్లరేషన్లు మారత బ్రెస్టిగా పాటింపడల రామమూర్తి పంతులుగారిని నియమించిరి. సదరుతీర్పుచేసిన ప్రతివాది యగు హనుమంతరావు పంతులుగారు హైకోర్టులో అప్పీలుచేయగా హైకోర్టువారు బెజవాడ కాపురములకు బాటసారులనిమిత్తము వసతికై ఏర్పడిన సత్రమునుగురించి దావా తెచ్చుటకు పిలువదలి తీర్మానించుచు అప్పీలుఖర్చులను హుజూరు ప్రతివాదికి ఇప్పించినారు. హైసంధర్భములో రిగిరి పారుగురివారిని వారులుగా నేర్పరిచి వెంటనే దావా దాఖలుచేయవలసిన అవసరంగలిగినది.

అట్టికేలు జనవరిగారు గాని కల్వెరుగారుగాని కూడా వాదిగా దావా చేయవచ్చును. రిగిరి కల్వెరు గారి తీర్పును నిమిత్తము ను దావాకు కావలసిన సామ్యము బాగ్రతేయుటకు ప్రయత్నములోనున్నాము. ఇదివరకు రాబడినదావాలో మా ఆజాగ్రతలేదు. అప్పటికి ఆములలోనున్న తీర్పులు ఆనగా 21 వదరాను 1085 వదరాను లాజ్ 661 ననుసరించి గ్రామములు దావాచేయవచ్చునని యుండుటచే మేము దావా తెచ్చుట తలపించినది. సబుకోర్టువారి తీర్పు ఇవ్వబడినపిమ్మట ప్రెసిడెంటులువారు ఒకదావాలో బంధువులవారికి దావా తెచ్చుటకు గలదని తీర్మానించినారు. అందువల్ల సంబంధములేని గ్రామములు దావా తేగూడవను వరకు నుగ్గురించుచున్నదని దరిమిల తీర్పులలో కొత్తకేసి ఆపబడింపబడినది. బెజవాడ సబుకోర్టులో వ్యక్తైన గ్రామముల యూరి వసంతోటనుగురించి దావా తేగా మా అడివనల్ సబుజడ్జిగారు బాటసారుల కేర్వడినతోటనుగురించి గ్రామములు దావా తెచ్చుటకు పిలువదలి తీర్మానించినారు. తరువాత రెండుమాసములకు దినపహివారిన త్రముదావా హైకోర్టులో హియరింగుకు రాబడి పైవిధముగనే తీర్మానింపబడినది. వెనుక రామేశ్వరం దేవాలయమునుగురించి హైకోర్టువారి సమాధ్యక్షులగు టి. రామచంద్రయ్యగారు వాదిగా దావా తెచ్చినందులో నిరువురు న్యాయమూర్తులు వారికి దావా తెచ్చుట కధికారము కలదని. ముగ్గురు న్యాయమూర్తులు లేదనిరి. ఇప్పుడు నేనుచేసిన ఉదాహరించిన తీర్పుల ధర్మసత్రములకు చెందినను అట్టివి ఆన్న సత్రములగుటచేత నట్టితీర్పులు విశ్రాంతిసత్రములకు విరించవని న్యాయమూర్తు లభిప్రాయపడిరి. గ్రామములు సత్రములోను జిండుట కవకాశముగలదేని విశ్రమించుటకు నవకాశముగలదు. గ్రామములోని సత్రముయొక్క బాధ్యత గ్రామములకుండుట సహజము. కుభావభాగ్యములకు సత్రములను గ్రామము లుపయోగించుట లోకాజ్ఞానములోనివిషయము. సత్రములు లేని తొడల బాటసారులు గ్రామములకు బాధకరముకాగలరు. అందువలనగూడ సత్రములను సరియైనస్థితిలో నుండుటకు గ్రామములకు బాధ్యత గలదు. ఇంతకు నామిత్రుడగు తాడినాడ గోపాలరావు గోదావరిజిల్లా కాపురముకు బెజవాడలో స్వంతగృహములేదు. అట్లయింటిలో నున్నారు. నేను బెజవాడకాపురముడ నగుటచేత వైతర్పు ననుసరించి నాకు సత్రమునందు బాధ్యత లేకపోవచ్చును గాని గోపాలరావుగారికి బాధ్యత లేకుండుట కోచనియ్యదు. నేను ధర్మాదాయములకమిటీ కధ్యక్షుడనని చెలింపుటచే నాకు బాధ్యతయుండిన నుండవచ్చుననుచు న్యాయమూర్తులు గోపాలరావుగారికి దావా తెచ్చుటకు సత్రముతో సంబంధములేదని దావాను కొట్టివేసియున్నారు. ఇట్టిదావాలు మరికొన్ని హైకోర్టులోను దిగువకోర్టులోను గలవు. హైకోర్టువారి తీర్పుప్రకారము గ్రామములు సత్రములను గురించిగాని ఆలయములను గురించిగాని దావాలు లేరాదు. పారుగురివారికి దావాలు తెచ్చుట కసలే ప్రసక్తి కలుగదు. కాబట్టి బ్రెస్టిలికముందు నిరంకుశముగ నుండవచ్చును. సత్రములు నేలమట్టము కావచ్చును. కాబట్టి చట్టములో ధర్మాదాయ దేవదాయములకు సంబంధించిన స్క్రీముదావాలను తెచ్చుటకు కమిటీమెంబర్లకైన అధికారము నిచ్చుట అవసరము. అట్టికేలు జనవరి గారుగాని కల్వెరుగారుగాని వాదిగా నుండవచ్చునని గాగలదు. కాని సాధారణముగ వాడు వాడులుగా చేరుట దుర్లభము.

దినపహివారిన త్రము కావాలో నది పట్టిన సత్రమై నటులగు రిఖితసాక్ష్యముగాక వెనుకటిదావాలో ప్రతివాది తరపున విచారణచేయబడిన సాక్షులలో ముఖ్యులను పురజనులలో నెక్కువ అనుభవముగల బసవరాజు కృష్ణారావు పంతులుగారు శివాలయమున కెదురుగా నున్న సందునకు పడమరగానున్న ఇల్లు దినపహివారిన త్ర మనబడునని దానిని పట్టిన ఉపయోగించుచున్నారనియు యావత్తుబిల్లింగు సత్రమేయనియు సత్రమున కెదురుగానున్న కొట్ల అట్టి సత్రమునకే వినియోగింపబడుచున్నదనియు వారీచీపు సాక్ష్యములోనే చెప్పియుండిరి. ఒక కోర్టువారు సత్రమని నిరపరచియున్నారు. ప్రతివాది సదరు సత్రమునేది తమకుటుంబాధిని గవర్నమెంటువారు ఇచ్చినఈనామ తమస్వంతమునకే ఇవ్వబడినదని వాదించియున్నారు. ఈసంగతులు రిగిరి దావాలో చర్చింపబడగలవు. గనుక వీనిని గురించి విస్తరింపుటలేదు. వెనుకదావాలో హనుమంతరావుగారి నొక్కరినే ప్రతివాదిగా చేర్చుటవల్ల వార్రంటు అమలులో వారిగోమారులవల్ల ఆటంకముగలిగి అందువల్ల మతికొన్ని కోర్టు వ్యవహారముల కవకాశమేర్పడెను. ఈసారిదావాలో సత్రమును గురించి వివాద గలిగించువారినందరిని ప్రతివాదులనుగా కేర్పడల

చినాము. ఈసంగతులవల్ల నింక రక దావాకు ధనసహాయము చేసినవారు మేము చేసినసమయలో బుద్ధిపూర్వకముగ లోపములు లేవనియు అభిప్రాయభేదములవల్ల గలిగిన పరిస్థితి మేము జేయదగినది లేదనియు విన్నవించుచు ముందు దాఖలుకాగల దావానుగురించి ధర్మాదాయములం దభిమానముగల బెజవాడ వాస్తవ్యులందరు నడుముగట్టి నాకునోష్ఠములకై ప్రార్థించుచున్నాను. ఇంకను బెజవాడలో, 2, 3 సత్రములనుగురించి స్క్రీముదావాలు దాఖలుకావలసియున్నవి. ఒకదానివెంట నొకటి ప్రవ్యానుకూల్యమునుబట్టి దాఖలు కావడగలవు. హనుమంతరావుగారు మునిసిపల్ చైరుమనుగ నుండినప్పుడు వారికి వ్యతిరేకముగా నే నుండుటచేత వారిచేసిన నేను దావాచేయటలేనియు అన్నిసత్రములతోపాటు నీసత్రమునుగురించి నేను వనిసలుపుచున్నాననియు పుచ్చారావు సత్రమునుగురించి వడ్లనున్నాటివారి సత్రమునుగురించిగాదా దావాలు తెచ్చినామనియు మైలవరంవారి సత్రమునుగురించి దావాను లేదలచినటుల నిదివరకే ప్రయత్నవరచి యున్నాననియు జనువరలకు విన్నవించుచునాను. స్వతంత్ర ద్వీపగం పూర్వం పరదత్తపాలనం అను నాశోక్తి గమనింపదగియున్నది. శ్రీయాంసి బహువిఘ్నాని. హైకోర్టువారి తీర్పువల్ల మే మధర్మముచేయుటలేదు. మాధ్యధ్యప్రయత్నమును సత్రముల దావాలునుగురించి మానదలచలేదు. సత్రములుకానివి సత్రములుగాజేయుపంకల్పము మాకు లేదు. న్యాయమెట్టుల కోర్టు నిర్ధారణచేయదుకో నటుల జరుగగలదు. ధర్మమే జయతి-ధర్మ రక్షతి రక్షతి.

శక్త త్యాగలాగారు

14-వ తేదీన బొంబాయి చేరుట

లాహోరు, జనవరి 8:- శక్త త్యాగలాగారు బొంబాయి 14 వ తేదీనచేరి లాహోరులో 17-వ తేదీనను 18-వ తేదీన అమృత్ సరమందును నువన్యసింతురు. (ఆ. ప్రె)

కాలినడకపై ప్రపంచయాత్ర

ఎబ్బగూరు కరాచీ చేరెను

కరాచీ, జనవరి 8:- ఎబ్బగూరు కాలినడకపై ప్రపంచయాత్రకు బయలుదేరి మధ్యాహ్నము కరాచీచేరెను 19 ఏండ్లయువకుడు పిసాంగు ఆగస్టు 18-వ తేదీన బయలుదేరెను. మలనూ, సయాము, ఫ్రెంచి, ఇండోచైనా, చైనా, జపాను, బర్మా, ఇండియాలను చూచెను. ప్రపంచమును ఏషియామైనరు, యూరపు, అమెరికాలను చూచుటతో పూర్తియగును. ఆరని వద్ద ధనమేదియులేదు. ధర్మమునలన బ్రతుకుచున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

కాకినాడ సబార్డినేటు కోర్టు

అసలు 50/1926

వాది:- శ్రీమద్వింజమూరి వెంకట తాతా చార్యులు మైనరులయినందు తల్లి సంగారాలు తాయారమ్మ.

ప్రతివాదు:- శ్రీమద్వింజమూరి తిరువేంగళా చార్యులు వగైరాలు.

యా నెంబరు వాది ప్రతివాదు పన్ను partition నిమిత్తమై దావా తెచ్చియున్నాడు సదరు దావాలో 4 వ ప్రతివాది అగు శ్రీమద్వింజమూరి శ్రీనివాసాచార్యులుగారి అపిరి యురెన్ను నిమిత్తం ది 8-1-1927 తేదీకి వాయిదాఅయ్యున్నది మకాం కాకినాడ } దువ్వూరి కృష్ణమూర్తి ది 8-1-1927 } వాది ప్లీడరు.

నెక్టరుగారి నీలగిరి తేయాకు

క్రొత్తనంపత్సరపు తగ్గింపుధర్మ

పంజాబు లేక హిందూదేశముందలి యితరప్రదేశముల కన్నిటికిన్ని తపాలాచార్జి లేకనే పంపబడును.

స్వయతోడము	0-15-0	ఒకపాను
గోల్డ్ డెడ్ము	0-18-0	"
ఎస్. ఎస్. డెడ్ము	0-12-0	"
సెం 2 ఎ. డెడ్ము	0-11-0	"
ఆరంజి పీకో	0-14-6	"

అధ్యాప్యతో కూడ మీ ఆర్డర్లను త్వరలోనే పంపుకొనుడు.

ది నెక్టర్ టి. ఫ్యాక్టరీ

మెట్టుపాళెము, (నీలగిరి)

తాడిపత్రి

(స్వకీయ విలేఖరి)

మ్యున్సిపల్ కౌన్సిల్ సాధారణ సమావేశము

డిసెంబరు 10-వ తేది మధ్యాహ్నం 3 గంటలకు తాడిపత్రి మ్యున్సిపల్ కౌన్సిల్ సాధారణ సమావేశము జరిగినది. ఇది ప్రతినిధుల జరుగు సమావేశములలో నొకటిగా లెక్కింపబడినను, నవంబరు 19-వ తేది వైసుచేరుమునగారి అధ్యక్షతక్రింద చేరుమునగారివిధాన సేరములు మొదలమొదల అయినతరువాత చేరుమునగారిచే సమావేశము చేయబడిన ప్రథమ మీటింగు అగుటచే దీనికికొంత అసాధారణత కలిగియున్నందున, చాలాజనము మ్యున్సిపల్ ఆఫీసువద్దకు వచ్చియుండిరి. 3 గంటలకాక మునుపే చేరుమునగారకు మ.రా.శ్రీ. మాదాసు బొల్ల కొండ పుగారు ఆఫీసుకువచ్చిరి. కౌన్సిలర్లకూడ కాలమునకు సరిగవచ్చిరి. ఇందులో ఈతూరి ఎన్నుకొనబడిన నూతనసభ్యులు 5 గురు హాజరుగానుండిరి. మొత్తము హాజరైనసభ్యులు 8.

రాజభక్తి ప్రమాణము

మీటింగు ఉపక్రమించుటకు పూర్వము నూతనముగ నెన్నుకొనబడిన సభ్యులు రాజభక్తి ప్రమాణము తీసుకొనవలసినదిగ చేరుమునగారు కోరిరి. వైసుచేరుమునగారకు జనాబ్ మెహతరు అబ్దుల్ ఖాదరు సాహెబుగారు కడచిన 19-వ తేది సమావేశమున నూతనసభ్యులు రాజభక్తి ప్రమాణములు తీసుకొనియుండుటచే ఆవసరము లేదని చెప్పిరి. ఆ సమావేశము చట్టవిరుద్ధమని నే నభిప్రాయపడుచుండుటచే మరల రాజభక్తి ప్రమాణము తీసుకొన్న సేగాని నూతనసభ్యులు మీటింగులో పాల్గొనుటకు వీలుపడదని చేరుమునగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. 19-వ తేది సమావేశము చట్టవిరుద్ధమని గౌర్వ మెంటువారు తెల్పిరాయని మరొకసభ్యుడు ప్రశ్నించెను. ఆవిషయమై ఏమిజవాబు లేదని చేరుమునగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఈవిధముగా కొంతవర జరిగినతరువాత నూతనసభ్యుడగు మ.రా.శ్రీ. తల్లం మనయగారు లేచి 19-వ తేది సమావేశము చట్టసమ్మతమనియే మేము దృఢముగా నమ్ముచున్నాము. కాని ప్రకృతము మీటింగు విఘాతములగుండు జరుపునట్లేకముతో మీటింగ్ ప్రాయమునకు మా అసమ్మతిని తెలుపుచు, మరల రాజభక్తి ప్రమాణము తీసుకొనుటకు అంగీకరించుచున్నా మను విషయము మినిట్సు ప్రకటించి వ్రాసిన రాజభక్తి ప్రమాణము మరల తీసుకొనెదమని తమలది. చేరుమునగారు ఆవిధముగా మినిట్సు ప్రకటించి వ్రాసిన రాజభక్తి ప్రమాణములందరు రాజభక్తి ప్రమాణములు గైకొన సంస్కృతము.

కౌన్సిలర్లు లేచిపోవుట

అనుకూల గృహపాత అణింబాలోనున్న మొదటియంతయు చర్చకు నిత్యము. జనాబ్ మెహతరు అబ్దుల్ ఖాదర్ సాహెబు దలేమచుండుటకు 6-వ తేది కొన్ని అతిముఖ్యమైన విషయములుంచెము నేపు తన అవసరసభ జరుపవలసినదిగ కౌన్సిలర్లు రిక్విజిషను చేయునకు జనిరి. ఆవిషయములను ప్రకృతము చర్చకు తీసుకొనికటి రెండు గ గోరిరి. ఆవిషయములను గురించి గౌర్వ మెంటువారికి స్పష్టము సనదనియు అచటినుంచి జవాబువచ్చువరకు, ఆవిషయ హామలున్న వాకు పెట్టవీలులేదని జవాబిచ్చిరి. గౌర్వ మెంటునుంచి డేనే చదువు దినములలో రావచ్చునని మరయొకసభ్యుడు ప్రశ్నింసాయంత్వ తెలియదని చేరుమునగారు చెప్పిరి. తరువాత మ.రా. కొక్కడొకరుల బాబయ్యగారు లేచిరి. తేదిన పెట్టమని కోరబడిన రిక్విజిషనులోనుండు అంశములను మొదట చర్చకు తీసుకొనిపోయియు, మిగతాంశములను ప్రకృతము ఆపుట చేయవలెనని ప్రపాదించిరి. మ.రా.శ్రీ. కొట్లా సుబ్బారాయుడుగారు ఆర్థికము బలపరిచిరి. కాని చేరుమునగారు ఆ తీర్మానమును చర్చకు తెచ్చుటకు వీలులేదని చెప్పిరి. తోడనే, చేరుమునగారు మిగతా సభ్యులందరు మీటింగు విడిచి లేచిపోయిరి.

కౌన్సిలర్లు ప్రత్యేక సమావేశము

మీటింగు విడిచి వెళ్లిపోయిన కౌన్సిలర్లందరు వైసుచేరుమునగారు జనాబ్ మెహతరు అబ్దుల్ ఖాదరు సాహెబుగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై చేరుమునగారి చర్యను ఖండించుచు గుర్తింబురు 6-వ తేది జరుపుమని కోరబడిన రిక్విజిషనులో చర్య అంశములను చర్చకు తెచ్చుటకు చేరుమునగారిని ఒత్తిడించవలసిగా జిల్లా కలెక్టరుగారిని కోరుచు నొక తీర్మానము తయారించిరి. ఆ తీర్మానపు నకలును జిల్లా కలెక్టరుగారికిని సానిక సరస్వతీకాళి కార్యదర్శిగారికి పంపునట్లుగా తీర్మానింపబడినను, లక్కాచుగారు తప్ప మిగతా కౌన్సిలర్లందరు ఇందులో పాల్గొనిరి.

విజ్ఞప్తి

ఆంధ్ర సోదర సోదరీమణులకు నమస్కారములు :-

గౌహతీ కాంగ్రెసు తీర్మానములను, వానిననుసరించి అభిలఖారత కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు ఖద్దరు విషయములోను, సానూ మెంబర్లను చేర్చి తిరిగి గ్రామ కాంగ్రెసు కమిటీలను స్థాపించువిషయములోను చేసియున్న తీర్మానములను పత్రికా ప్రకటనలనుబట్టి తమకందరకు సవిస్తరముగ తెలిసియేయున్నది. తాముందరు గడచినయెన్నికలలో ప్రజలతరపున కాంగ్రెసుపట్ల నియమింపబడిన అభ్యర్థకులకు వోట్లనిచ్చించి, జయము చేకూర్చి హిందూ దేశమంతటిలోను ఆంధ్రరాష్ట్రము ముందుగ నడచునట్లు చేసియున్నాము. ఎంతెంతతరపున ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు మహమ్మదీయతరల కివ్వబడిన సాంసు స్థానములకు 4 గురు అభ్యర్థకులు కాంగ్రెసుతరపున నిలిపి నలుగురుకుమాడ జయము కలుగజేసియున్నాము. మహమ్మదీయ స్థానమునకు నిలుపబడిన శ్రీయుత ఉక్రూ అలీషాగారికి జయము కలుగక పోయినందుకు మన మెంతయు చింతించుచున్నాము. మదరాసు కౌన్సిలుకు ఆంధ్రరాష్ట్రమునుండి కాంగ్రెసుతరపున నిలుపబడిన 28 అభ్యర్థకులకు 20 మంది జయము సాంసునట్లు చేసియున్నాము. మహమ్మదీయసోదరులు శ్రీయుతులు ఖాజా మొహిద్దీన్ సాహెబు, ఖాద్రి బేయాబానీ సాహెబుగార్లు విజయముగాంచినందుకుమాడ మిక్కిలి విచారకరమైయున్నది. మహమ్మదీయ అభ్యర్థుల తరపున తగినంతకృషిచేసి జయముకలిగించుటకు అవకాశము లేక పోయినందుకు చాల చింతించుచున్నాను. కాని ఈవిషయములోమాడ యొక్కడివారక్కడ కృషిచేసి తోడ్పడియే యున్నార.

ఖద్దరు గ్రామ కాంగ్రెసుకమిటీల పునరుద్ధరణము పై గౌర నిర్వాహకార్యక్రమమును ప్రజలు వెంటనే చేపట్టి నెరవేర్చు నియమల కాంగ్రెసు యాయెన్నికలలో పాండినజయమంతయు వ్యధయగునని మహాత్మాగాంధీగారు గౌహతీమహాసభలో చెప్పియున్నారు. దేశములో గాంధీగారియదృష్టమును తరువాత దాసుగారు ప్రవేశపెట్టిన కౌన్సిలు ఉద్యమమును అన్ని సరించిపోయినవని ప్రభుత్వమువారును వారికి అండగనుండిన జస్టిసుపార్టీవారును సంతోషించి దేశమంతా కులతత్వముతోనిండి ఉన్నదనియు తమయిష్టము వచ్చినట్లు అధ్వాన్న ప్రభుత్వము సాగించవచ్చుననియు ఉప్పొంగుచుండుకాలములో యాయెన్నికలువచ్చెను. అప్పుడు కాంగ్రెసు సందేశమును మీరందరు గ్రహించి కులతత్వమును దేశమునుండి పారదోలి కాంగ్రెసునకు జయముగలిగించి ప్రజాశక్తిని వెల్లడిచేసి నిద్రపోవుచున్న ప్రభుత్వమువారికి యింకా యీదేశములో ప్రజాశక్తి ప్రజ్వరిల్లుచున్నదా యనునట్లు చేసియున్నారు.

కౌన్సిలులోనికి మీరుపంపిన ప్రతినిధులు మీతరపున గౌర సాహసములతో పని చేయుటకుగాని, బయట దేశమందంతటను నిర్వాహకార్యక్రమమును జయప్రదముగ జరుగుటకుగాని, వెనుకబటు 1920-21 సం॥లో వలె దేశమందంతటను కాంగ్రెసు కమిటీల రూపముగా స్థాపన అయియుండవలెను. అట్లయినగాని, ముందు కార్యక్రమమునకు జల మెంతమాత్రము ఉండదు.

గౌహతీ కాంగ్రెసు సభలో మహాత్మా గాంధీగారు చేయగలిగిన సహాయమునంతయు చేసియున్నారు. కౌన్సిలులోనికి వెళ్లనేకూడదను నిర్ధారణమునకు చెందిన గంధీగారు, లల్లభాయి పటేలుగారు, రాజేంద్రప్రసాదుగార్లు జనరల్ సెక్రటరీలుగను, అభిలఖారత కార్య నిర్వాహక సంఘములో సభ్యులుగను చేరి యున్నారు. బహిష్కారవాదులు, ప్రవేశవాదులు అత్యంతమారాగముతో యేకగ్రీవముగ, ఖద్దరుపై గౌ నిర్వాహకార్యక్రమమును జరుపుటకు తీర్మానించి యున్నారు. మహాత్ముడు కౌన్సిల్ జులలో ఆంధ్రదేశమునకు ఖద్దరు, పై గౌ నిర్వాహకార్యక్రమాభివృద్ధికి సంచారమురా నున్నారు. వారు వచ్చేలోపుగ, తమరందరు ప్రతిజిల్లాలోను ప్రతి తాలూకా ఫిర్కా, గ్రామములలోను రిజిస్టర్లపెట్టి పావలామెంబరును చేర్చి, సంఘమును స్థాపించి వర్తించుకమిటీవారు తీర్మానించిన ప్రకారము నిధిని ప్రారంభించవలెను. ఖద్దరు ప్రచారం వెంటనే సాగించి, మహాత్ముడు వచ్చునప్పటికి తగినంతకృషి చేయవలెను.

ధిల్లీలో అసెంబ్లీమీటింగు యీ నెల 17 వ తేదీన అయియుండుటచేత 4 రోజులముందుగ నేను అక్కడికి వెళ్లవలసియున్నది. అందుచేత రాష్ట్రీయకమిటీమీటింగును వెంటనే చేయుటకుగాని, అన్ని జిల్లాలలోను వెంటనే ప్రచారముచేయు

టకుగాని అవకాశములేక పోయినది. ధిల్లీసభకాగానే వెంటనే జిల్లాలవెంటనే ప్రచారము చేయగలను.

ఈలోపుగ జిల్లాలతరపున మదరాసు కౌన్సిలులోనికి మీరు పంపిన ప్రతినిధులందరు జిల్లాలవెంటనే కౌన్సిలులేనికాలములో ప్రచారముచేసి మిగతందరకు తోడ్పడుదురు.

కాబట్టి, తమరందరు యెన్నిక రోజులలో చేసినపనికింపై యెక్కువ ఉత్సాహముతో కాంగ్రెసు తీర్మానప్రకారము నిర్వాహకార్యక్రమమునుగూర్చి వెంటనే ప్రారంభించి పనిచేయగలందులకు విషయపూర్వకముగ కోరుచున్నాను.

మకాం (సం) టం. ప్రకాశం, మదరాసు. అధ్యక్షుడు, ఆంధ్రరాష్ట్ర విజయోపసంఘము.

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు

నూతన మంత్రివర్గమువారు యీజిల్లాబోర్డును విడదీసి మెంబర్లను ప్రెసిడెంటును ప్రజాభిప్రాయానుసారముగ చట్టము ననుసరించి ఒక సంవత్సరము నామినేటుచేయవలదును శుభనూచకము. ఇందునల్ల విద్యార్థుల రాజాగారి ప్రభుత్వము తుదముట్టవచ్చును. చాలా సంవత్సరములనుంచి జిల్లాబోర్డు మెంబరుగానున్న ట్టియం లోకల్ బోర్డులలో విశేషానుభవము కలిగిన ట్టియం విద్యావంతుడును సుగుణవంతుడు నగు రావుబహద్దర్ శ్రీ శిడింబి హనుమంతరావు పంతులుగారిని నియమించి బాలాజీ రావు నాయుడుగారి దగ్గరనుంచి జిల్లాబోర్డులో కలిగిన లోపములను సవరించుటకు తగిన అవకాశములనుకల్పించి నూతన మంత్రులు ప్రజల కృతజ్ఞతకు పాత్రులయ్యెదరు గాక!

పి. లక్ష్మీనారాయణ.

అలహాబాదు పురపాలక సంఘము

కమిషనరుగారి చర్య

అలహాబాదు, డిసెంబరు 31:- అలహాబాదు డివిజను కమిషనరుగారు పురపాలకాధ్యక్షునిపై సేర మాపాదించుచు నిట్లు వ్రాసిరి:

“క్రొయి పన్ను తగ్గుచున్నది. పురపాలక సంఘము సెవరో మోసపుచ్చుచున్నారు. చాల చన్నులు వసూలుకాలేదు. పురపాలక సంఘ సేవకుల డియాలిటీ” అని వ్రాసిరి. (ప్రేమెను.)

మాపిల్లా వైదీలు

అండమాను దీవులకు కొనిపోవడుట

మాపిల్లా వైదీలు వారివారి కుటుంబములతో అండమాను దీవులకు కొనిపోవుటకు ఒక ప్రత్యేక రైలులో ఎక్కించి మద్రాసు తీసికొనిరాబడిరి. “మహాబాహు” స్త్రీ మరుమిద నేడు అండమానులకు తీసికొనిపోబడెదరు. మొన్నటిదినము కల్గి కొలనుండి సదరు రైలు బయలుదేరినది. సదరు వైదీలయొక్క కుటుంబములవారిని మధ్య స్త్రీ మనులలో తిరు, పట్టించి, ఉరవకోడులవద్ద ఎక్కించుకొనిరి. నిన్న మద్రాసుకు వారు చేరినతోడనే యీ యూరిలోనున్న కారాగృహ విమోచక సహాయసంఘమువారు వారి నెదుర్కొని కావలసిన సదుపాయములను చేయుచున్నారు.

నోటీసు

చెన్నపురి గుట్టపు పండెములు

1-1-1927 తేదిన కిత్ స్టేషన్ ప్రతినిధులుగా నుండినందున పండెమును మరయొక దినమునకు మార్చవలసి వచ్చినందుకు చెన్నపురి గుట్టపు పండెముల కార్యదర్శిలు చింతించెదరు.

ప్రజలకు గలిగిన అశాధగమునకై కార్యదర్శిలు 4-1-27 తేది మంగళ్యారమునాడు ప్రవేశ కట్టుమును సగమునకు తగ్గించిరి. మతియొక శాలపు రోజునందు కూడ ప్రత్యేకముగా పండెము నేర్పాటుచేసి, ఇదే ప్రకారము తక్కువ ప్రవేశ కట్టుముంచబడును.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

దీక్షాసంఘము

జనవరి 1-వ తేది మా గుంటూరు మండలమునకు తీరదినము. ఈ రోజుననే ముప్రసిద్ధ దేశనాయకులగు దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులు, గొల్లపూడి శీతారామ శాస్త్రి, మద్ది వెంకటరంగయ్య మున్నగువారందరు ఇతర ఖద్దరుభిమానులతో గలసి 15 రోజులు మండలమంతయు సంచారముచేసి ఖద్దరుభివృద్ధికి పాటుపడుటయేగాక నాచవాడలకు పల్లెపల్లెలకు జని ఖద్దరును విక్రయించుటకు దీక్షబూని దీక్షాసంఘ మనుషేర బయలుదేరిరి. నిన్న సాయంత్రము మా గుంటూరునగరపుర పాలక గ్రంథాలయముకడకు యంతోక బహిరంగసభ జరుపబడెను. శ్రీ యంత నడింపల్లి వెంకటకృష్ణవరసింహారావుగారు రన్యతతో వహించిరి. పాతాన్యత్యై విశ్వవిద్యాలయములో ఆర్థికశాస్త్రమును నభిమానముగ జదివి యరుదెంచిన శ్రీయంత గోగి నేని రంగనాయకులుగారు యాతీరున గంభీరోపన్యాసము జేసిరి.

రంగనాయకులగారి యుపన్యాసము.

సోదర సోదరీమణులారా!

పాశ్చాత్యులు ఖద్దరుద్యమము చాల పురాతనపద్ధతియని చెప్పినను ఆదేశములలో చేరిమీద తయారుచేయబడిన వస్తువులకే విలువలమీద తయారుచేయబడిన వస్తువులకంటె ఆమృతమును ఆభిమానమును కల్గియున్నది. చేతితోచేయబడిన సిగరెట్లు, షేజోళ్లు ఎక్కువగా అమ్ముబడును. ఇంగ్లండు దేశములో ఘోరమైన పదిలక్షలవరకు నిరుద్యోగులు కలరు. ఏరోజున అసంఖ్య పదిహేనులక్షలవరకు ఆరోజున దేశమునందాంతరి అయిద్యము వ్యాపించి కార్మికపక్షము అభివృద్ధిలోనికి రాగలను. ప్రస్తుత పరిపాలకులు ఎల్లప్పుడూ యోడుట తలపించును. ఆ విషయమై హిందూదేశపు సంగతి యాలోచించిన హృదయవిదారకముగ నుండును. నే నొకప్పుడు ఢిల్లీలో మహాత్ముని సందర్శించి ఈవిరుద్యోగి సమస్యనుగూర్చి ముచ్చటించియుంటిని. ఆయనక యుగమందు మహాత్మునికంటె గ్రామములయొక్కయు అందలి పాటకపుజనులయొక్కయు ఆర్థికస్థితి తెలిసినవారలులేరు. నేనువారితో మనదేశమున 800 లక్షల నిరుద్యోగులు గలరని చెప్పితిని. మహాత్ములవారి కది చాలకొద్దిసంఖ్యగా కనబడెను. అంతకన్న యెక్కువమంది గలరని తెలిపిచ్చియుండిరి. అయినను ఇట్టిభయంకరమైన నిరుద్యోగసమస్యనుగూర్చి విచారించువారుబహుమందిలేరు. మనదేశపు ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞులకు గ్రామములపరిస్థితులు తెలిసినట్లుగా గానుపించదు. నిజముగా మహాత్ముడే ఈవిషయమున తరుణోపాయమును గనుగొని ప్రజలకు రాట్నమునుజూపి దానిని రాజకీయరంగమున ప్రవేశపెట్టెను. ఈరాట్నము దేశదారిద్ర్యమును ఆర్థికముగా పీటెరున తొలగించును యమసమస్యను ఆక్స్ ఫర్డు విశ్వవిద్యాలయ ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞులు నాతోచిచూర్చించి మనకు రాట్నము ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమును లేగలరని యొప్పుకొనిరి. ఇంగ్లండు దేశములో ప్రతిపనికేయువాడును పనిచేయుటకును జీవించుటకును హక్కుగల్గియుండును. ప్రతినిరుద్యోగిని పనిలేనప్పుడు కనీసము రు 60 అయినను ఇవ్వబడును. నిరుద్యోగులకు యుద్యోగము కల్పించవలయునను సూత్రము ఆదేశమునందు అమలులోనున్నది. అట్టిసూత్రములు హిందూదేశమున పాటించబడుటలేదు. మననాయకులు దానినినిర్లీనులగులేరు. కరువుకాలములలో బీదలకు యుద్యోగము కల్పింపవలయునను విషయమును ప్రభుత్వమువారు యొప్పుకొనియేయుండిరి. కాని దానిని యాచరణయందుంచుటలేదు. ప్రభుత్వమువారు ఖద్దరు నిర్మామలను వారి యుద్యోగకల్పనాసూత్రమునం దిమిచ్చియుండిన బీదల కంతయో సహకారిగానుండగలరు. ఈసంవత్సరము మామండల మందునివార్యులగు డామమువచ్చునూచనలు గానవచ్చుచున్నవి. ఒంగోలుతాలూకాయందు బొత్తిగవర్షములు లేకపోవుటచే పైరులులేక తినుబండారములు ప్రజలకు లేకపోవుటయేగాక జూదారము గూడ లేక పడుచున్నది. అప్పుడే కుటుంబములవెనుక కుటుంబములు పశుగణమును వెంటనిడుకొని డెబ్బతాలూకాలకు వెడలుచుండిరి. డామము ప్రారంభించి నాలుగువారములైనను మాగుంటూరు కలెక్టరుగారు అనటకుజని ప్రజల కష్టములగూర్చి విచారించియుండలేదు. పల్నాడు తాలూకాలోగూడ కరవువచ్చు నూచనలు గానవచ్చుచున్నవి. డామతాదా పీడితు లగుయాయశేషజనమునకు రాట్న మేకరణ్యముని నేనుదలచెదను. ఖద్దరుత్పత్తియే వారిని దారిద్ర్యాం

బుధినుండి దరిశేర్మగల నావకాన సోదరులారా! యవస్థుండియు యానిరుద్యోగవిషయ మాలోచించి ఖద్దరుత్పత్తికి తోడగుదురని తలచుచున్నాను.

కొండా వెంకటప్పయ్యగారి యుపన్యాసము

దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు అన్ని రాష్ట్రములకంటె ఈసంవత్సరము ఆంధ్రరాష్ట్రము కష్టదృష్టియందు చాల వెనుకబడుట విచారకరముగా నున్నదనియు మొత్తము మీద పూర్వముకంటె ఖద్దరు ఎక్కువగా ఖర్చుగుచున్నదనియు మహాత్ములవారు మహా మేధాసంపన్నులగుటచేత ఖద్దరుద్యమములను ఇంతపట్టువలతో సాగించుచున్నారనియు ఖద్దరే స్వాతంత్ర్యవిహ్ని మనియు దేశదారిద్ర్యమును పారదోలుటకు బ్రహ్మాస్త్రమునంటిపెట్టెయొ డెచ్చిరి. మనదేశమున ఖద్దరువ్యాప్తి పూర్తిగా కావలయుననిన ప్రతివాడును ఖద్దరునుకొని ధరించవలెను. ప్రజలు విశేషముగా కొనకపోవుటచేతనే ఖద్దరువస్త్రాలయములందు ఖద్దరు పూర్తిగా నిల్వయుండినది. పూర్తిగా ఖర్చయింపినగాని నిర్మాతయు పూర్తిగాజరుగదు. దేశస్వాతంత్ర్యము నభిలషించు ప్రతిమానపుడును ఖద్దరును కట్టియేతీరవలెను. నేనుగో ములుకంటె ఎన్నియోమడుగులు చేతితో తయారుజేసిన నూలును మనదేశము సాలివాండు తయారుజేసియుండిరి. డక్కానుజిల్లె పాశ్చాత్యదేశములను విస్మితులజేసెను. ఇటీవల ఈజిప్టుదేశములో 800 సంవత్సరములక్రిందట నిర్మింపబడిన సమాధికొకదానిని పెల్లెగించగా, అందున్న అశివంజరమునకు డక్కాలో తయారుజేయబడిన మల్లేమట్టిపట్టు తెలియజేయబడుచున్నది. ప్రపంచమందలి దేశములన్నిటిలో మనదేశమే అతిదరిద్రమైనది. పి. సి. రేగారు మనదేశములో మనుజునకు ఆదాయము 7 పైసలని చెప్పుచున్నారు. ఈ దారిద్ర్యము తొలగవలయుననిన ప్రతిగృహముందును రాట్నగానము వినబడవలెను. ఆంగ్లేయులు వారివస్త్రముల చాలచౌకకు నమ్ముచున్నమాట నిజము. 1921-లకు సం॥కంటె నేడు ఖద్దరుకు చాలధర తగ్గినది. అప్పుడు 14 అణాలకు అమ్ముబడినది నేడు 7 అణాలకు అమ్ముబడుచున్నది. ప్రతిగృహముందును ఖద్దరుత్పత్తియైన ఇంకను ధర తగ్గగలదు. కాని అట్లు చేయుటకు మన కింకను భావదాన్యము వలలలేదు. 150 సం॥నుండియు ఈభావదాన్యము మనలను క్రుంగివైచుచున్నది. లేకపోయిన ఉపవాసవ్రతమును బూని అహర్నిశము వైకుంఠనాథునిపూజలో కాలమును గడుపవలసిన ఏకాదశిరోజున దత్తమండలములో నొకచోట మనవారు 'కాలేజి డే' జరిపి పాశ్చాత్యులకు కలవరుగారి నాహ్వానముజేసి వారితో సయాటలు జరిపెదరా? భాగ్యవంతులను భాగ్యహీనులను చిన్నలను పెద్దలను ఉద్యోగులను నిరుద్యోగులను ఒకసభావేదికకు తీసుకురాగల్గి ఏరోమ్ముఖముగ ఒకకార్యమునందు దీక్షపరులగుచేయగల్గినది ఖద్దరుత్పత్తిపై వేరొకటిలేదు. మాయింటిలో దూలముపై యొక ఆసు ఉండెడిది. అది దేనికివనికెవచ్చునో నాకు 1920 సం॥ వరకు తెలియదు. మహాత్ములవారు కాని విలువను ప్రదర్శించిరి. ఈ పదిహేనురోజులు మేమీ ఖద్దరువ్యాప్తికొన్ని జట్టిలుగా నేర్పడి మండలమంతట పర్యటనము చేయవలసి యిది. ఖద్దరును మీరందరను కొని న గాని డామము చేతాధపడుచున్న వారలకు ద్రవ్యమిచ్చి నూలు తయారుజేయుటకు విలుండదు కాన ప్రతివారము ఖద్దరు వస్త్రములకొని ఖద్దరునిర్మామలనుకు పూనినచ్చి 60 కోట్లరూపాయలు ఆంగ్ల దేశమునకు అవిచ్చిన్నముగ గంగా ప్రవాహమువలె నిరంతరము ప్రవహించుచున్న ప్రవాహమున కడ్డెడిదేశ దారిద్ర్యవిమోచనకై యతంత్రులగు పట్టువలతో ఈదీక్షాసంఘమునకు సహాయధాతులు గావలయునని కోరుచున్నాను.

గొల్లపూడి శీతారామ శాస్త్రిగారు

శ్రీయంత శీతారామశాస్త్రిగారి గంభీరోపన్యాసములు మాగుంటూరు పురజనులు చాలకాలముక్రిందట వినియుండిరి. వారు నిన్న ఖద్దరుప్రచారమునకై యొసగిన యుపన్యాసము శ్రోతల పరవశులజేసెను. ఒకప్పుడు గుంటూరుమండలము అసహాయదృవమును పీటెరున కీర్తిగాంచినది వారు వర్ణింప అట్టిదే నేడు విజయనగరసామ్రాజ్యమువలె ఎట్లు పాడుపడినదియు దెప్పియుండిరి. మహాత్ములవారు మనదేశమునకు వేసంగిలో నచ్చుననియు వారరుదెంచుసమయమునకు దేశమంతయు ఖద్దరు చే నలంకరింపవలయుననియు దెచ్చిరి. వారికిమందు అభిలభారత చర్రాసంఘ కార్యదర్శియగు శంకరలాల్ బాంకరుగారు, పి. సి. రేగారును వచ్చెదరు. ఈమహాత్ముల సంచారముచే ఆంధ్రదేశమునందు ఖద్దరువ్యాప్తి పూర్తిగా కావలయును. స్వరాజ్యముకోర ప్రతిమనుజుడును ఖద్దరును ధరించితిరవలెను. అందరు ఖద్దరునిర్మామలనుకు పూనిన ఖద్దరిక చవుకాగలదు. ఘమారొకగుంటనేపు ఖద్దరువ్యాప్తినిగూర్చి గంభీరోపన్యాసము

నచ్చిరి. తరువాత అధ్యక్షులు సభను ముగించుచు కృష్ణముద్గా ఖద్దరుద్యమమునుగూర్చి ముచ్చటించిరి.

* గుంటూరుజిల్లా ఖద్దరు దీక్షాసంఘంవారు దిగువప్రకారం ఆయాతారీఖులలో ఆయాగ్రామములందు సంచారముచేయుదురు.

శ్రీయంతులు గొల్లపూడి శీతారామ శాస్త్రిగారు, మద్ది డా వెంకటప్పయ్యపంతులు, వేంకటరంగయ్యగారు, నేతి వెం కటాచలపతిగార్లు.

జనవరి.	జనవరి.
1. తేనాలి	1. చేత్రోలు
2. దుగ్గిరాల	2. సాన్నూరు
3. ఈమని	3. చీరాల
4. జంపని	4. బాపట్ల
5. కొల్లూరు	5. అప్పికట్ల
6. భట్టిప్రోలు	6. కారంచేడు
7. శేపల్లి	7. వేటపాలెం
8. భూలిపూడి	8. తిమ్మసముద్ర
9. కాపురం	9. ఒంగోలు
10. పిట్టవానిపాలెం	10. అద్దంకి
11. నిడుబ్రోలు	11. చీమకుర్తి

నడింపల్లి నరసింహారావుగారు, ఇటికాల రామశాస్త్రిగారు, గుంటూరు పట్టంలో

జనవరి.	జనవరి.
2. చిలకలూరుపేట	1. మాదిరాజు తామమూర్తి
3. నర్సరావుపేట	గారు
4. వినుకొండ	2. మద్ది రాధాకృష్ణయ్య
6. మంగళగిరి	గారు
8. అమరావతి	3. కాపూరి తిరుమల రావు
9. అచ్చంపేట	గారు
10. డెల్లంకొండ	4. మొదలి వెంకటసుబ్రహ్మణ్య
12. సత్తెనపల్లి	శర్మగారు

ఈ సంఘమువారు సాధ్యమైనంతవరకు ఆయాతారీఖుల కా గ్రామములకు వస్తరు. అప్పుడప్పు డనివార్యములైన కాల విలంబన యుండిన కొద్దిమాత్రు లుండును. గ్రామములు సభలు జరుప ప్రార్థితులు.

రాయల్ కమిషను ఏప్రిలులో ఇంగ్లాండుకు పోవుట కలకత్తా, డిశం 31:- రాయలు కమిషను ఏప్రిలు ఇంగ్లాండు పోయి నివేదికనువ్రాయుటకు తరువాత 30ని డియూకు వత్తురు. (అ. 12)

మీ కారు ఎంత మంచిస్థితి నున్నదో అంత మంచిస్థితి ధికారా మీ బాటరీ గలదాల్లా తా.

గతా బాటరీ తొందరను తొలగించి మీరు వెస్టింగ్ హౌస్ బాటరీతో ఆ నిమిషాలును. ఒకదానిని అమర్చుడు. ఆపిరి గలుగు అద్భుతశక్తులను మీరు గ్రహింప గలరు. అవసరముగా నున్నప్పుడు మీకు నమ్మికను గలిగించును. 1

ధర రు 90 నుండిగలవు అన్ని గారేజులందును స్టాకుచేసి ఉంచబడును.

Sole Agents:- R. PATEL & Co, 254t Madra Sole Agents also for Wolseley Cars

సంస్కృతసభ, గుంటూరు

ఈ సభ సంస్కృతభాషా ప్రచారమొనర్చు నూహతో నొక సమాజము స్థాపించి పనిచేయుచున్నాము. ఇప్పటికి మూడు సంవత్సరములైనది. అవధానిశోమణి శ్రీకాశీ కృష్ణాచార్యులగారు దీనికధ్యక్షులు. భాషాభిమానులగు గృహస్థు లితరులు సభ్యులుగ నున్నారు.

మొట్టమొదట సుపన్యాసములు, లిఖితములద్వారా భాషాప్రచార మొనర్చుచుంటిమి. వారమువారము సభలు జరుపుచుంటిమి. సంస్కృతము విస్తరమున సమద్రుమయ్యును, తద్వోపమేమాత్రము చెప్పినాకని నింతయనాదరముపొందునట్లుగా నింపెడిది. అదృశ్యుడగు నీశ్వరునియొడ లోకమున కెట్టిభక్తియుక్తుల భారతలోకమునక సంస్కృతమునడ నట్టిభక్తియుక్తులని న తుగ్రహము. ఈభాష నుభవించుట శ్రమైన జేయుదుమున వారందరొ గలరు. కాని దుష్కారముగల సంస్కృతవాణి దనక భాష విలాసములతో గంటికి గాన్పించుటలేదు. అనగా జెవికి వినిపించుటలేదు. సంస్కృతమధ్యసింహువారే దానిని మాటాడరు. మూలములు సంస్కృతమున జదివి, యర్థము, తాత్పర్యము చెనుగున జెప్పుచుండురు. దీనిచే నవర్థములు రెండు. చదువుకొనినవారు సయితము భాషాసంస్కారము లేకుండుట; వినువారికి సంస్కృతము పుస్తకముల జరువలసినదేగాని నోటబట్టి యుచ్చరింపదగినది గాదను దుయాహలేర్పడుట. ఇట్టిస్థితిలో సంస్కృత భాష నొకంత శ్రవ్యముగ జేసితిమేని లాభముండునని తోచెడిది.

ఇట్లుహించియే యీసంవత్సరం చైత్రమాసారంభమున శ్రీమల్లి నాధగురుకుల మనుషేర నొకపాఠశాలను స్థాపించితిమి. గ్రామస్థు లొకరిద్దఱును విద్యార్థులున్నారు. ఇందు రిఘువంశము మేఘము, మాఘము చదువువారు రి కత్యులుగ నున్నారు. ఈ కావ్యపాఠములందు పూర్వశక్తి ననుసరించియే పనిజరుగుచున్నది.

ఇదిగాక భాషావిషయమున హిందీక్షితులము సంస్కృత భాషగము రెండువిశేషము లున్నవి. వీలయినంతవఱకు సంస్కృత భాషా సామ్య సంబంధము నిరూపించుచు హిందీ భాషగూడ నేర్చుచున్నాము. ఒక్కమాసములోపలనే చిన్న చిన్నవాక్యముల సంస్కృతమునుండి హిందీలోనికి హిందీనుండి సంస్కృతములోనికి సులభముగమార్చగలకత్తి బాలురకు గలిగినది. రెండవది సంస్కృతభాషగము. వీలయినంతవఱకు బాలురతోడిభాషగము సంస్కృతమునందే జరుగుచున్నది. పెద్ద పాఠములవానికి వివరణాధికము సంస్కృతముననే చేయబడుచున్నది. చిన్నవారికి పాఠములు చెనుగునందెయినను వ్యవహారములో సంస్కృతమునే వాడుచున్నాము. బాలురు తాము మరల బ్రత్యుత్తరము నియ్యలేకున్నను చెప్పినమాటల నర్థము చేసికొని మెలగుకత్తి గలిగియున్నారు.

నిత్యము బాలురందఱు బ్రాహ్మీయహూద్రమునకు నిర్రలేచుచుండురు. లేచి భజనోపదేశము లొకసారి పఠించి క్రించెము నేపు తమతమ పాఠముల జూచుకొందురు. అంతట శాచమునకు జనివచ్చి శ్రీ ఆంజనేయ వ్యాఘ్రము కాల లో నొకటి రెండు గడియ లభ్యాసమొనర్చురు. ఆభ్యాస మైనచెనుక స్నానము సంధ్య లాచరించి తిరిగి పాఠములకు వత్తురు. ఇచట గృహములున్నవారు తప్ప ఇతర గ్రామవాసు లందఱు నొక్కమొడనే వరువుకొనుచు బండుకొనుచుండురు.

సాయంకాలములందనగాన ప్రమయానంతరము బాలురందఱు నొకచో జేరి సంతోద్రన మొనర్చురు. మా పాఠశాలకు ప్రధాన గీతముగ శ్రీజయదేవుని దశావతారప్రశంసాత్మక మగు ప్రథమగీతమును నిర్ణయించుకొంటిమి. గీతగోవిందములోనివి తుటికొన్ని గీతములు సుమనోహరములగు నవ్వకములు గొన్నిటిం గూడ బాలురకు నేర్చుచున్నాము. బాలురకు లోకజ్ఞానమునకు యలయు నితరవిషయము లనగా గణితము, భూగోళము కారీరము మొదలగునగు గొన్నిసంగ్రహముగనైన జెప్పుట కేర్పాటు లొనర్చుచున్నాము.

ఇచట కాస్త్రపాఠములకుగూడ నవకాశముగలదు. కావ్య పాఠములు చెప్పుటకు బహుదేశాటన మొనర్చినవారును ఆంధ్ర దేశమందలి శిష్టపండితవర్గములోని వారునగు శ్రీ కొలచలమ నృసింహశాస్త్రిగారున్నారు. వ్యాకరణశాస్త్ర మొసంగుటకు అష్టావధానధరీణులు గవివరులు నగు శ్రీపల్లె పూర్ణప్రజ్ఞాచార్యులు గారున్నారు. తర్కమునకు శ్రీకృష్ణాచార్యులుగారేయున్నారు. పండిత వర్గములోని వారు వీరు గాక చక్కనిసంస్కృత హాసిత్యమునకు దోడుగ నాంగ్ల భాషాచైదువ్యము, నాంధ్రము గల సరసకావ్యరచనాకాళము గల శ్రీ కొమాండు రిపాలకృష్ణమూచార్యులుగారుగూడ నీ పాఠశాలకు జేయూత లగుచున్నారు.

కావ్యపాఠములు ముగించి కాస్త్రకర్తవ్య క్షేత్రనవారికి వలసినచో నాంగ్లముగూడ నేర్పుట కవకాశముగలదు. ప్రథమ, మధ్యమ కర్తవ్యులందు ఆంధ్రము, సంస్కృతము, ఉత్తమకర్తవ్యులందు సంస్కృతము, ఆంగ్లము లేక యేయవ్యభాషయే నను నేర్పుట, యిది యిచటి భాషాక్షితులనూత్రము. ఇట్లు చదివినవారికి జీవన మెట్లునుసమస్య గలదు. ప్రభువులు చెప్పిపెట్టిన యీ విషయ సమస్య గడువలేమిచేతనే మన విద్యలు నశించుచున్నవి. ఈ సమస్యకుగూడ పరిష్కారము లరయుచున్నాము. ప్రస్తుతము కృషి యొకటి ముఖ్యసాధనముగ బాలరకు బోధించుచున్నాము. ఇతరవృత్తులగూడ గొన్నిటిం జేర్చి వాని యందు లెగజేసినిడి, దురుద్యోగదూరు లుగ జేయుటే మా యాశము.

కొలచలమ కృష్ణసోమయాజి ఎం. ఏ. ఎల్. టి. మంత్రి.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరము
చరక చికిత్సాస్థానము. 6

ఆంధ్రభైషజ్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
2046 డాక్టరు శ్రీపాదకృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

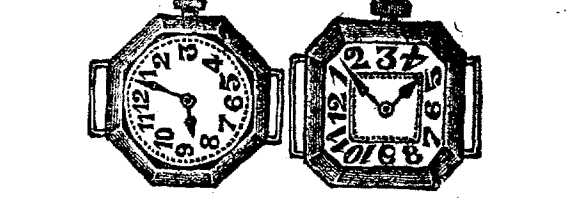
మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

8851 మేహము, నిక్కాగ, నిస్సత్తువ, శుక్లనవ్వుము, అతిమాత్రము మొలవాటిని హరించి బలమును, పిర్వవృద్ధిని, గలిగించుట వత్తప్రసాదము. 20 రు. డబ్బీ రు 1-4-0 ఏ. పి. 0-8-0. ఏ. కి. ఏ అందు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిజేపి. (నెల్లూరు)

అజీర్ణముకు - పుంస్త్యవోపమునకు

మద్రాసు 45 బందరుపీఠియందున్న ఆయుర్వేదరత్నాకరము వారి పిర్వబంధు మంచీశ్వరశక్తినిచ్చి పుంస్త్యవోపము పోగొట్టి నది. వెంటనే మర రి సీసాలు పంపండి. (సం) జి. బి. దాస్ గుప్త పాప్రయిటర్ ట్రైన్ ఆర్ట్స్ కాలేజీ చిట్టాంగం. 2

HALF RATE 14-Kt. SOLID GOLD
Bridge Movement 10 Jewels.

Original Rs. 30. Sale Price Rs. 15.
Very Strong Bridge Movement, 10 Jewelled in 10 holes very handy and beautiful really a boon, solid gold, guaranteed for 10 years. Do not lose this opportunity.
Write to: -HAMECHER WATCH CO., VEPERY, MADRAS.

వెలసరసము త్వరపడుదు గుణమధికము

చంద్రచూడపాకము ధాతుపుష్టికారి, శక్తివర్ధకము, ధాతుసంబంధవ్యాధులకూ, స్త్రీవ్యాధులకూ శంజీవిని. వెల పేరు ౧ కి మూడురూపాయలు మాత్రము.

శ్రీభద్ర శాంకరీరసము:-

జ్వరములకు రామబాణము. శిశురోగములకు సంజీవిని. వెల ౫౦ మాత్రల డబ్బి ౧ కి రూపాయి ౧. మావద్ద సకలవిధ వ్యాధులకూ కాస్త్రసమృత్తముగు మందులు దొరుకును. త్వరలో వ్రాయుడు.

ఆయుర్వేదకలాభిమాను విద్వాంశ్ కె. శేషశాస్త్రి ఎ.వి.ఎస్. ఆయుర్వేదశాల, శృంగేరి, మైసూరుఇలాఖా.

ప్రాచీనార్యకథావళి గ్రంథమండలి

పూర్వపౌండవవిజ్ఞానమువైపుగొప్పసింహావలోకము అష్టాదశపురాణములలోనున్న యద్భుతకథలు మట్టుకు సుబోధమగు వచనములో ప్రకటించుచున్నాము.

'భారతకథావళి' ప్రథమగ్రంథము

తెలుగు భారతములో లేనివికూడ మూలమునుండి తీసి 28 కథలను సులభశైలిని వ్రాసితిమి. సమస్తనీతులును, యుక్తులును, ధర్మములును గలవు. వెల చందాదారులకు 0-8-0. యితరులకు 0-10-0. చందావాదకు ప్రవేశరుసుము 0-2-0. రాబోవుగ్రంథరాజము భాగవతకథావళితయారగుచున్నది. వలయువారు: కం. పి. బసవరాజుగారు, ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యా లయము-కొవ్వూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలయు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1927-వ సం॥ జనవరి 4-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు.			
మియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 98 0 0 వరకు			
బియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలివి ,, వ 42 గలవి రు	14 0 0	14 10 0	
నెల్లూరివి ,, డిటో ,,	16 0 0	17 0 0	
డిల్లి ,, డిటో ,,	17 0 0	17 4 0	
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,,	9 10 0	10 0 0	
సువ్వులు ,, ,,	22 0 0	25 0 0	
2. ధాన్యము పప్పులు.			
కందులు బస్తా1-కి ర 205	15 0 0	16 0 0	
తెనగలు ,, డిటో ,,	13 0 0	15 0 0	
పెసలు ,, డిటో ,,	15 0 0	16 0 0	
మినుములు ,, డిటో ,,	16 8 0	18 0 0	
ఉలవలు ,, ర 165	9 0 0	9 12 0	
3. నూనెవస్తువులు.			
సువ్వులనూనె బా 1-కి	158 0 0	156 0 0	
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	25 0 0	
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1-కి,,	45 0 0	48 0 0	
ఇతరప్రదేశము ,,	40 0 0	42 0 0	
వేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 107 మిమకనూనె	98 0 0		
అముదము బా1-కి ,,	100 0 0	101 0 0	
4. చిల్లరవస్తువులు.			
చాయపసుపు బా 1-కి	68 0 0	62 0 0	
కూరపసుపు ,,	15 0 0	25 0 0	
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	182 8 0	140 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలియందు మణుగు 1-కి రు	40,45		
కాశహస్తిపాయకట్టు ,,	50,55		
బెల్లము బా 1-కి	40 0 0	60 0 0	
చింతండు బా 1-కి	81 8 0	5 6 00	
5. ఇనుము.			
పట్టారకం బా 1-కి	81 0 0	85 0 0	
చిదరం ,,	81 0 0	83 0 0	
రవుండు ,,	81 0 0	84 0 0	
6. నూలు.			
పుళ్లూరు యేనుగ నెం 30 పెట్టె 1-కి	5 4 0		
నూళ్లయేనుగ నెం 20	6 8 0		
నెం 20 బెన్ని సింహం యా	6 6 0		
నెం 24 ,, లాకి ,,	6 4 0		
నెం 60 ,, కారం	9 2 0		
నెం 80 జమ్మరు	7 8 0		
నెం 40 ,,	9 14 0		
నెం 44 ,,	5 1 0		
నెం 14 1/2 పాండిచేరి	6 6 0		
నెం 12 1/2 న్యూకాటన్	5 0 0		
నెం 14 1/2 న్యూకాటన్	6 6 0		
నెం 10 1/2 కోయంబత్తూరు	5 8 0		
నెం 12 1/2 ,,	5 9 0		
నెం 14 1/2 ,,	6 8 0		
నెం 12 1/2 చూళ్	5 4 0		
నెం 16 1/2 ,,	5 0 0		
7. దూది.			
బోండాపెట్టు బారువ 1-కి	రు 800 0 0		
పల్నాడుదూది ,,	145 0 0		
8. లోహములు.			
వెండి 100 తులంకు	57 12 0	58 0 0	
బంగారు, తులము 1-కి	21 4 0	21 8 0	
సవరము 1-కి		18 8 0	
ఇత్రిడి బా 1-కి	238 0 0	243 0 0	
రాగి డిటో	258 0 0	260 00	

క్షీర బలాత్తైలము 2126

శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు తయారు చేయించినది. సమస్త వాతవ్యాధులను గుదుర్చును. అనేకులు వాడి మెచ్చియున్నారు. వివరములకు వ్రాయుడు. ఆర్రసాయనశాల ముక్త్యాల, (కృష్ణా.)

అమృతాంజనము

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0 ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక 249, ప్రేరి రోడ్, ఫోర్టు - బొంబాయి.

అడిసన్సు వారి అమృతము

కడపటిరోజు 15-1-27

మీ రిదివరలోనే కావలసిన వాటినికొని, తగ్గించబడిన ధరలచే గలుగులాభము, ప్యాకింగు, తీసుకోనిపోవు ఖర్చులు ఇనాము మొదలగు లాభములను మీరు పొందితిరా?

ఏ. ఏ అమృతము క్యాటరాగునకై వ్రాయుడు
ADDISON & Co., Ltd., Mount Road, Madras.

1927-వ సంవత్సరము జనవరి సంచికతో నాలుగవ సంవత్సరము ప్రారంభ మగుచున్నది.

ప్రతిమాసము

7-వ తేదిన తప్పక

ప్రకటితమగుచున్నది.

సంవత్సర చందా ర్పు 6-0-0;

ఆరుమాసములకు ర్పు 3-0-0;

విడిపత్రిక అ. 0-10-0.

సుప్రసిద్ధులగు చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన రంగులచిత్రపటములు, ఇతర చిత్రపటములు, ప్రాచీనశిల్పములకు సంబంధించిన చిత్రములు, ప్రచురింపబడుచుండును.
విద్యాధికులచే వ్రాయబడిన సర్వకళలకు సంబంధించిన వ్యాసరాజములు చిత్రవిచిత్రము లగునట్టియు, నవీనభావ పరంపరలతో నిండినట్టియు పద్యములు కథలు ప్రచురితము లగుచున్నవి.
జనవరమాసముండి ప్రకటింపబడు ప్రతివ్యాసమునకును క్యానక ర్తయొక్క ఛాయాపటము కూడ యుండగలదు.
నూతన సంవత్సరారంభమునుండి కవిరాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిచే రచియింపబడిన శ్రీనాథుడు (అను నాటకమును)
క్రొత్తపల్లి నూత్యారావుగారిచే వ్రాయబడిన ఆనందకందము (అను నవలయును)
ప్రతిమాసమునను కొంతభాగము ప్రకటిత మగుచుండును.
చందాదారులుగ చేరువారు వెంటనే వ్రాసికొనుట యుత్తమము.
విలాసము:- భారతీ కార్యాలయము, తపా వెట్టె 212, మద్రాసు.

స్వదేశాభిమాను లెవ్వరు?

విదేశవస్తువులు రాసీయక స్వదేశీపరిశ్రమములను కాపాడునట్టివారు

మద్రాసు వెన్నిల్ ప్యాక్టరీ

తపాలావెట్టె ౮౬, మదర్రాసు.

1924

హిందూఇన్స్ రెన్సు (18-10-26)

బొంబాయి జీవభీమాకంపెనీ లిమిటెడ్; స్థాపితము 1908
అన్నివిధములైన నటువంటి జీవభీమాపోలీసులను ఇచ్చు
మొదటితరగతి ఇండియన్ కంపెనీ.

ప్రత్యేక లక్షణములు 3194

(1) తక్కువ ప్రీమియము; (2) ఎక్కువ లాభము
(3) ఆటోమేటిక్ బాకౌంట్ ఫీచర్. (4) ధారాతమైన షరతులు, (5) దయగల నిర్వాహకము, (6) తనదని నిరూపించిన తక్షణమే సొమ్మును చెల్లించెదరు.

వివరముకు నీదిగువవారికి వ్రాసిన బడయగలరు

K. PADMANABHAPAI, B. A.,

Secretary Madras Branch

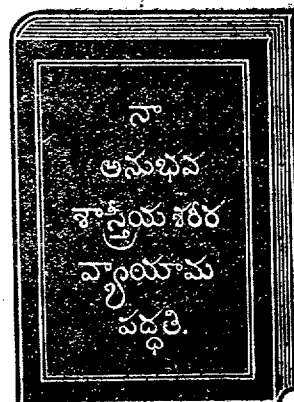
Post Box No. 337

Mount Road Madras

ఉచితము.

ఉచితము

అందఱకు నుచితముగా బంపబడును

ఈ గ్రంథమునందు శరీరవ్యాయామ విషయములు పూర్తిగా చర్చింపబడినవి. ఇందు నాయొక్కయు, శాశిభ్యుల యొక్కయు, పెక్కుపదతులను నూచించు ఛాయాపటములు కూడ కలవు. దీనిని సమగ్రముగ పఠించితేనే నావ్యాయామపద్ధతి మీకు బాగుగ బోధపడగలదు.

ప్రతిభారతీయునకును దీని జదివిన మాత్రము నూతనోత్సాహమును శరీర వ్యాయామాసక్తియు కలిగి తీరును. తపాలాఖర్చుకు మాత్రము రు 0-2-0 రెండణాలు పంపితేనే యీ గ్రంథము వెంటనే పంపబడును. దీని మీదీయ శ్రయంబును స్వంతయుమగ మాన్వగలిగి తీరును. ఈసమయము పోగొట్టుకొనకండి. ఈవిషయము మీచిత్తమునందుండగనే లేఖను వ్రాయుడు. దీనిజదివి ఆయురారోగ్య బలముల ననుభవించుటకు గాత

క్రొ. ఫెనర్ యం. వి. కృష్ణారావు అఖిల భారతీయ శరీర వ్యాయామమార్గదర్శి పోస్టు బస్ వాకాగుడి, బేంగళూరు. (2టి)

1926 - 1927 సం॥రమునందు

చెన్న పురి పందెములు

గిండ్రి

స్ప్రింగ్ మీటింగు (4 దినములు)

మొదటిదినము, శనివారము

8-1-1927

ప్రథమ పందెము

గవర్నరు గారి సన్మ

మధ్యాహ్నము 2-15 గంటలక